

איסטורייה

די לום

גודיייום די קאסטוריא

פור

מיכאל מולכו אי אברהם מבורך

תוםאלוניקי 1939

דיכטום די טראדוקסיון אי די ריפראדוקסיון ריזינאלדום

איסטורייה

די לום

גודיייום די קאסטוריא

פור

מיכאל מולכו אי אברהם מבורך

R. 591

תיסאלוניקי 1939

דיכטום די טראדוקסיון אי די ריפראדוקסיון ריזירלאדום

איסטורייה

די לום

גודיייום די קאסטוריא

אינטרוֹדוקסִיִּון

זה איסקטורייה דיזעלע אנטעגואע קומונידאל גודיאה די קאסקטוריאה אים נויי קורייזעזע אי פריזינטע און גראנדי אינטעיריס. אינטעאנטעו איזייה נו אים קונסקידע נייקמו די- לוס גודייוס קי נוראן אין איסקטע לוקאלידאל. פֿין אױי נויי פוקו סי איסקרעציו סוצרי איסטי סױטעו. נואים- טרוס קוררעליזיינארריוס די קאסקטוריאה, קונו אקיאוס קי ציין אפואירה דיז פאאם, סי אליגרארען, פור סי- גורו, קואנדו צירען איסטי טראצצאזו קי נוזוטרוס דידי- קאנוס אה סוס קיאודאל נאטעאלע, אי אנדי פירקוריינוס די אגונטאר טודו לוקי סי פודו ריקוױזר סוצרי איז פא- סארע די איסקטע סינפאטיקה קומונידאל.

פארה אזיר און לאצורו צאסטאנטי קונפלידו, נאל- גראדו קי נו לז פריזינטעאנוס קונו דיפייניטיצו, נוזו- טרוס אררעניסקיינוס אין זע צאסטע ליטיראטורה רע- ציניקה אי אין לוס ליצרוס די אאוטוריס נו-גודיאוס. לוס דיפוזיטוס די נאנוסקרעטוס אי די פאפיליס די פֿא- נילייה פואירען טאנציין איספונגאדוס אי איגזאנטינא- דוס. ריקוױזיטוס טאנציין סוצרי איז לוגאר אונע נוגי- דונצרי די טראדיקייזיניס די גראנדי צאלור איסקטוריקה. אין קורטו, נו ניגליזיינוס נינגון נאנאלדור די אינפֿור-

אל חסד ואמת
נה צחליינטי קוסיידחד די קאסטורייחליס
די נוהיצה-יורקה

דידיקאמום
איסקטה מודיסקטה אוצרה קי צינו חה לוז
קון קו זיכירונו אייודו

סיון 5699
לום אאוטורים

אינטרדוקסיון

זה איסקטורייא דינה אנטיגואה קומונידאד גודיאה די קאסטוריאה איס נויי קורייוזה אי פריזינטה און גראנדי אינטיריס. אינטאנטו אילייה נו איס קונסקידה וויקמו די- לוס גודייוס קי נוראן אין איסטה לוקאלידאד. פֿין אוי נויי פוקו סי איסקריציו סוצרי איסטי סוֹזינו. נו איס- טרוס קורריזייונאריוס די קאסטוריאה, קונוו הקיאוס קי ציִין אפואירה דיז פאחיס, סי אליגראראן, פור סי- גורו, קואנדו ציראן איסטי טראצאזו קי נוזוטרוס דידי- קאנווס אה סוס סיאודאד נאטאלה, אי אנדי פירקורייוס די אגונטאר טודו לוקי סי פודו ריקוֹזיר סוצרי איז פא- סארן די איסטה סינפאטיקה קומונידאד.

פארה אזיר און לאצורו צאסטאנטי קונופלידו, נאל- גראדו קי נו לו פריזינטאנוס קונו די פֿיניטיצו, נוזו- טרוס ארריניסקיווס אין זה צאסטה ליטיראטורה רה- ציניקה אי אין לוס ליצרוס די אאוטוריס נו-גודיאוס. לוס דיפוזיטוס די נאנוסקריטוס אי די פאפיליס די פֿא- וייליה פואירון טאנוציין איספונגאדוס אי איגזאנינא- דוס. ריקוֹזינוס טאנוציין סוצרי איז לוגאר אונה נוֹגֿי- דוונצרי די טראדיסיוניס די גראנדי צאלור איסקטוריקה. אין קורטו, נו ניגליזינוס נינגון נאנאדור די אינפֿור-

נאכסייון ני כינגון קונקורקו פוסיצלי פור אקלארחר איז
 פאקאדו דיכה גודיריאה די קאסטוריאה.
 נוזוטרוק אונטווינוק טאונזיין לכה קולאצוראסייון
 די נואיסקטרו אינניכטי אונגו סי' יוקף נחונה, איסטו-
 רייחדור די לכה סיחודחד די תיסקלוניקי אי די סו קונוני-
 דחד גודיאה, אלוטור די «La Ville Convoitée» אי די
 «Histoire des Israélites de Thessalonique», אונזרה
 מוכוונטאל קי דיצי קונפרינדיר קייטי צולוויניקס, דונדי
 קואטרו לייא אפאריסיירון. איז קייזו גיארנוק אין לכה
 פריזינטאסייון די איסטי איסטודייו אי נוס סוגזירו נו-
 גוס איזוריאנינטוס. קי איז ריסיצה נואיסקטראס אגרא-
 דיסינינטוס פור סו פריסייוזו אפוייו אי סו אונאזיני-
 דחד איגינפלארייה.

רינגראסיאנוק טאונזיין נואיסקטרו צואין אונגו סי'
 נארקיל די נאיי, די צוקאריקטה, פור לאס נוטאס פרי-
 סייוזאס קי איז נוס איזו פארציניר סוצרי לכה פלאנילייה
 «די נאיי», לכה קואלה דייו, ניינטריק טריק סיגלוק,
 אל גודאסיקנוו אורינטאל אין זיניראל אי אה לכה קו-
 נוכידחד די קאסטוריאה אין פארטיקולאר, ראזינוק די
 גראנדי סאזיר אי די צירטוד.

קאפיטולו פרימו

לאם אוריזינים

סיטואסיון דיליה סיאודאד. — ליה ג'יקה סיאודאד די קאסטוריאליה סי טופה אין ליה וואסידווייה אוקסידוויאל, אין ליה פרוצ'ינסייה די פלור'ינה. איזייה איקטה פ'רא-גואדה סו'צרי ליה פינינסולה קי א'צ'אנסה אין איז ל'אגו קי ליי'צה איז וויזנו וווצרי, אי קי קי ליי'אנה טאוויין איז ל'אגו די אוריסקטייה. איקטי ל'אגו סי טופה אה אונה אלטורה די 600 וויטרוס וואס אררי'צה דינה וואר אי טיי-ני אונה איקפאנדיורה די 28 קילומיטרוס קואדראדוס. סו פונדורה טרוקה אינטרי 7 אי 15 וויטרוס, קון אונה ווידי'אנה די 10 וויטרוס.

ליה פינינסולה, סו'צרי ליה קואלה איקטה פ'ראגואדה ליה סיאודאד, איס אין גראנדי פארטי דיזירטה. אונה ג'יקה פארטי, ליה וואס סירקאנה דינה טיירה, איס אוקופאדה פור איז לוגאר די קאסטוריאליה קי איקטה פ'ראגואדו אין אנפ'יטיאטרו אי סו'צ'י אה סינקואינטה וויטרוס אררי'צה דיז ני'ציל דיז ל'אגו. אנסקי, קאסטוריאליה סי טופה אה אונה אלט'יטוד די 650 וויטרוס וואס אררי'צה דינה וואר. איס פור איסטו קי סו קלינה איס סאלודוזו, דולסי אי אגראדאצ'לי.

לזה ציסקטה דיזל לאגו אי דינה קיאודאד איס נויי
 לינדה אי דונזה. איז אקפיקטו דינאס אגואס קאלמאס
 אנדי סי ריפליקטה לזה אירנוזה סיצדאדיקה אזי סוצרי
 איז עוריקטה, אונדור די לוגאריס אירנוזוס, לונה נויי
 אגראדאצלי אינפריקיון. סי פואידי דיזיר קי, נייסנו
 אין סואיזה אי איטאלייה, אונזאס פור סוס ציסקמאס
 נאטוראלמאס, איס ראר די עופאר און לוגאר טאנטו
 אירנוזו אי דולסי.

קאסטוריאדה, סיאודאד אנטיגואאה. — קאסטוריאדה איס
 לונה קיאודאד נויי אנטגיגואה. אילייה טייני דוס נייז
 אי קינינטוס אנכיוס די איגזיסטינסייה. סינקו סיגלוס
 אנטים דינה אירה קריסטייאנה, אילייה סי לייאנאצה
 קיליטרון, אי איקטאצה פורטיפיקאדה, פורקי סירציה
 די קאפיטאלה אה לוס רייס קי פודיסקטאצאן אין לזה
 נאקסידונייה אוקסידינטאל. איסקטה ריזיון אירה קונו-
 קידה צאסו איז נווצרי די אוריקטיאה, קונו איז לאגו
 אינסיונה דיז קואל סי אלקאצה קיליטרון איז נייסנו.
 אילייה אירה אל טאנטו אירנוזה אי פרוספירה קי אויי.
 איז גראנדי איסטוריחדור רונאנו טיטוליציו אצלה די
 איסקמאס פארטיס קון נוגאס אלצאסקיוניס.

צירסו לזה פין דיז טירסירו סיגלו אנטים דיז קריסטו,
 איז אינפירחדור דיאוקליסיאנוס ריפראגואו לזה סיאו-
 דאד קי אציהה דיסקאאידו, לזה אררודיאו די מוראלימאס,
 לזה ריפואיצלו אי לי דייו סו פרופייו נווצרי. איס אנסי
 קי, דיספואיס קי סי לייאנו קיליטרון, אילייה טונו איז
 נווצרי די דיאוקליסיאנופולוס.

פרימה אפאריסיוו די לוס גודייוס. — נו סאציווס
 פורקי ראזון, טריס סיגלוס דיספואיס, קאסטוריאדה דיס-
 קאליוו אונטה ציט. פאריסי קי איז אינפירחדור יוסטי-

נייחנוס קויידו אה ריפראגוארלה. קואטרוזיינטוס אכנייוס
 נואס עאדרי, סיאה אל קיגלו די דייס, אפאריסין לוס
 פרינוס גודיוס קאסטריוטוס. דיסדי אנטים טיינופו,
 סיאה קואנדו פודיקטאצא יוסטיניאנוס אין איז אינו-
 פיריין ציזאנטינו, אונה גיקה קולוניאה גודיאה לייא
 ציציאה אין קאסטוריה, אטיראה פור לה פרוספריאה
 די לה ריזיון. איזייא אירא דיסדי סו אוריזין די לינ-
 גואה גריגה, קונו עואדאס לאס קונונידאדיס גודיאס קי
 ציציאן צאסו לה פודיקטאצא ציזאנטינה. איס אין
 גריגו קי איזייא נייזאצא לה ציזאנטינה אי אזיאה קוס
 אוראסיוניס.

לה פופולאסיון די קאסטוריה טוצו נונו אה סו-
 פרי די לאס גירראס קי, אין איסטי טיינופו, דיכצרו-
 גארון אינטרי ציזאנטינוס אי צולגארוס. אי, קונו סוס
 קונסיצדאדינוס גריגוס, לוס גודיוס טאנצין טוציירון
 אה סופרי.

לום נורמאנדוס. — אה לה פין דיז סיגלו די אונזי
 אי אל אינופיסיז דיז די דוגי, לוס נורמאנדוס דיצאס-
 טארון לה ריזיון די קאסטוריה אי צלוקארון לה סיאו-
 דאד. לה ארנאה די איסטוס טירריצליס גיררירוס צי-
 נידוס די סיסיליא אציאה דיסצארקאדו אה דוראטוס
 אי, דיספואיס די אציר פאסאדו לה אלצאנטיאה, סי פאר
 דיזאנטרי לה סיאודאד קי איסטאצא פרוטיזאה די
 פארטי די טייררה פור גודראס נוראליס, ניינטריס
 קי לאס אגואס דיז לאגו לה גואדראצאן די טריס פאר-
 טיס. איז אסידייו טורו נונו טיינופו. פארה אקאצאר,
 איז קאפו דיזוס נורמאנדוס איזו טראיר, סוצרי קאר-
 ריעאס ריקיזיסיונאדאס אין עואדוס לוס קאזאליס דיז
 פאליס, אונה גראנדי קואנטידאד די טרונקוס די ארצול
 קורעאדוס אין לאס סארראס ציזאנטינה קי איז אררוז

קוצרי זאק אגואס. איז איז די איקטא וואכירא חון
צאקטו פונטי פארה אזיר פאקאר סוס סולדאדוס אה
זה סיחודאד. זה זאטאלייה קי טוצו זוגאר אין זאק
קאלייק די קאטאוריאה פואי וויי סאנגריאינטי, סיינדו
זוס מוראדוריק סי דיפיינדירון קון ווגו קוראזי אי קון
חונה זארראגאניאה אדויראצלי.

זוס איניניגוס נו גוזארון ווגו טיינפו די קוס טריקטי
ציקטורייה. איליוס סי פיליארון אינטרי איליוס, זוקי
פאקיליטו אה זוס ציזאנטינוס אה אררינאטארזוס דיז
פאליס.

קאפיטול II

אימברוליום אי סופ"ריאנסאם

(דיז סיגלו חונזי חקעה איל סיגלו קאטורזי)

לה קולוניאה ג'ודיאה סי אינפ'ורטיסי. — קאטוריאח
קונטאצ'ה סירקה צ'ינטי ויז ווראדוריק אל סיגלו די
חונזי. סו ריקיזה אירה אלפ'אנדה אין עודו איל אינ-
פירייו צ'יזאנטינו. לה קונוכידאד ג'ודיאה אפ'ארטיקי איס-
טונסיק קונו וויי פ'לוריקיינטי. אילייה טיניאה אה סו
קאצ'יסירה איל סאצ'ייו טוציה צן אליעזר קונוסידו פור
איל טיטולו « היוני » (איל אילינו). איל כאקיייו אי סי
אינגראנדיקיייו אין קאטוריאח אי סו לינגואה וואטי-
נאל אירה איל גריגו. סו ליצ'רו לקח טוב קונטייני און
גראנדי נונירו די ציירצ'וס גריגוס קי איל אינפ'ליאה
פור איקספליקאר אלגונוס ציירצ'וס דיפ'יסיכילי די לה
לינגואה עזראחיקה. איל לקח טוב איס און הווינטיא-
רייו סוצ'רי לה תורה אי חמש מגילות.

טוציה צן אליעזר פ'ואי טאנציין און פואיטה וויי
איסטיונאדו די סו איפוקה, ואלגראדו קי איל איקטאצ'ה
לונג'י די איגואלאר לוס פואיטאס די ספרד קי צ'י-
רון אין סו טיינפו. איל איס אלוטור דיז « פיוט »

אהיה אשר אהיה קי סי קאנטה אין איז «תיקון חלות».
 קומו נא איסקטרו, איז פֿורנו און גראנדי נונירו די די-
 סיפלוס, אינטרי לוס קואלוס סי דיסטינגואי איז רח-
 זיכו נאיר די קאקטוריאה קי פֿואי איז טאונזיין און
 האוטור די צֿאלור.

איז סאציו פאקטור נו קידו טודה סו צידה אין
 קאקטוריאה. איז פֿואי אינציעאדו אה מיטירסי אה לה
 קאציקירה די לה קונונידאד גודיאה די תיסאלוניקי. איס
 ניינטריס סו ראזינאטו, נויי פרוצאצלינניטי אין 1096,
 קי סי נאניפֿיסטו אין תיסאלוניקי און אינפורטאנטי
 נוצינניטו מיסיאניקו קי טוצו פֿואירטיס ריפירקוסיין-
 ניס. גודייוס אי קריקטיאנוס די לה קאפיטאלה נאסי-
 דוניאנה קריאירון ציר לה אפאריסיין דיז פרופֿיטה
 חליהו אין פירסונה, אלציקסיאדור די לה קירקאנה צי-
 נידה דיז נסיח. סי אינטיינדי קי סוס דיזלוציין פֿואי
 גראנדי קואנדו אינזיוס אינטינדיירון סוס לייררו.

לום בולגארום דומינאן. — אין איז טיינפו די טוציה,
 לה סיאודאד די קאקטוריאה צידו דיאס צואינוס. לוס
 צולגארוס, פאטרוניס די לה ריזיין, טראטאצאן לוס גו-
 דייוס קון צואינדאד אי ריסיציאן קון פלאזיר לוס גודייוס
 קי דינאכראצאן אצריגו אין סוס טיירראס. נוגוס נא-
 צורוזוס גודייוס קי פֿוליאן די לוס נאסאקרוס די לוס
 קרוואדוס סי ריספֿולירון אין לה אוריקטיאה אי פארטי-
 קולארנינטי אין קאקטוריאה. לוס פֿולידוס די אונגא-
 ריאה פֿואירון לוס נאס נונירוזוס אינטרי לוס אינני-
 גראדוס. לוס גודייוס קונטריצואירון אין סוס נואיצי-
 פאטריאה אה דיזצינפאר לאס ריקיזאס דיז לוגאר, פור
 איז נאס גראנדי ציין די לאס פוצלאסייוניס קי ציציאן
 חלי.

לה אניקטאד קי לוס צולגארוס נוקטרארון איס-

טונקס אה לוס גודייוס קי איקספליקה פור לאס אַי-
נידאדיס אי אקירקאנטינוס ריליזיוזוס. וואָס די איס-
טי פואיצלו, וואַיאַנטי קיציילזאדוס פור לה אינצלו-
אינסה ציין אזידרה די לה קיציילזאקסיון ציזאנטינה, אי
קריקטיאנזאדוס פור וויסיונירוס פארטידוס די איקטי
פאזיס, גודאזאצאן אין אונה קיירטה וויזורה, אונ-
קירצאצאן אלגונאס פראטיקאס צינזיקאס אי קי אצס-
טיניאן די לאצוראר אין דיאה די סצת. איס פוקיצי קי
קי טופאצה אינטרי אילייוס און צואין וואירו די כוזא-
ריס קי, אנטיס אונוס קואנטוס סיגלוס, אציאן אצראסא-
דו איל זודאאיסמו אי אציאן פונדאדו, צאסו איל ריזו
דיל ריי צולאן, און פוטינטי ריינאדו טארטארו-גודיאו
סוצרי לוס צודריס דיל צולגה אי אין לה רוקיאה ווי-
רידיאונאל. דיקפואיס קי איקטי איקטאדו פואי דיקטרו-
אידו פור לוס רוסוס, איקטוס וואיצוס גודיאוס, די
אונה ראסה קירקאנה די אקיאה די לוס צולגארוס, קי
איקטאציליסייון אין גרופוס אין לה וואסידונייה אי אין
טודאס לאס פרוצינסיאס אנדי דווינאצאן קוס אפא-
ריינטאדוס. קוס פריזינסייה אין לאס ריזיוניס די או-
ריקטיאה פרידיקפוניאן לוס צולגארוס אין פאצור דינוס
גודייוס, קונסידיראדוס קומו לוס גוארדייאניס די לאס
איסקריטוראס סאנטאס.

איקטוס צואינוס ראפורטוס נו איגזיסטיאן קולו קון
לוס צולגארוס. לוס גודייוס ציציאן אין פאס קון טודוס
לוס אילינטינוס, וויסנו קון לוס צלאחוס, רינוואדוס
איקטונסיס פור קוס אונאדיאזוס צריגאנדאזיס, אי קי
איגאצאן לה טינוור סוצרי לוס אנדאנטיס אין לוס קא-
ווינוס די לאס וונטאניאס די וואסידונייה. לוס צאנדי-
דוס וויסנו טיניאן ריקפיקטו פור לוס אומצריס פיזיצליס
אי לאזדראדוריס קי איראן איקטונסיס לוס גודייוס, אי
לוס טראטאצאן אין זיניאל קון צואינדאד.

לזה אינסטיגורידאד קי ריינאצ'ה אין לוס קאנטינוס די
 אינסטיטיוט אלונג'אצ'ה לוס ציאלדוריק איסקראנירוס
 די קאסטוריא. צניען די טודילה, קי ציז'עו איז או-
 ריינטי אינטרי 1165-1173, נו קי אטריצ'יוו אה פא-
 סאר פור זאס סיחודאדיס לונג'יס דיזאס קואיסקטאס אי
 אצריגאדאס פור וונטאניאס. אנסי איז נו טוקו לזה
 אירנוזה סיצ'אדיקה די קאסטוריא, דונדי איז כי ניי-
 נוס לזה נונצרה אין סו איטיניריריוו.

לוס קרוזאדוס. - אל אינפיקי'ו דיז סיגלו טריג'י,
 זאס ארנאדאס די לוס קרוזאדוס, קונפואיסקטאס די
 נוצליס, די גירריוס, אי פארטיקולארנטי די אונה
 וואג'דונצרי די ג'ינטי סין ווראל, סי אינפואסיסארון די
 קונסטאנטינופלה אי סונטיירון אה קוס דונטייוו טו-
 דאס זאס פרוצ'ינסיאס דיז אינפיריוו ציזאנטינו, קי
 סונפורטה פואירטיס קולפוס. אין לוגאר די פאררסין
 קונטרה איז איניניגו, לוס ציזאנטינוס סי דיסאלונארון.
 לוס אונוס אפויארון איז אינפיראדור די ניקיא, לוס
 אונטרוס איז דיספוט דיז איפיריוו קי פוקידאצ'ה, אי-
 טרי אונטראס, קאסטוריא. איסטי אולטינוו פארצ'ינו אה
 גרופאר אונה גראנדי פארטי די זאס פואירסאס ציזאנ-
 טינאס איז אינפיקו פור אררינאטאר לוס צולגארוס
 דיזאס פרוצ'ינסיאס אנדי סי אצ'יאן אינסטאלאדו. די-
 פואיס איז אלונג'ו לוס קרוזאדוס די אונה פארטידה די
 לוס צאלקאניס אי פארצ'ינו אה אזיר ריטורנאר, אין
 זאס טיירראס אנסי ליצ'ראדאס, אונה סיירטה טראנ-
 קואלידאד. קאסטוריא טוצו, אין איסקטה טריסטי אי-
 פוקה, אה פאסאר דיצ'ירסאס ציז'יס די אונה פודיסקטא-
 ניא אה לזה אונטרה. איס סולאנטי איז 1261, די-
 פואיס די סינקואינטה אי סיטיי אנווס די כופ'ריאי-
 סאס, קי לוס ציזאנטינוס צינסירון דיפ'יניטיצ'אנטי

לום קרוזאדוס אי לום איג'ארון פארה קיינפרי דיל תא-
 איס. לום אינפיראדוריק זינאנטינוס פארציניירון אה
 ריקטאזיליר, פור און קיירטו טיינפוי, איל אורדין אי
 לה סיגורידאד. לה סיאודאד די קאקטוריאה פואי איס-
 טונקיס פורטיפיקאדה נווגו זואינו. אילייה פודו זי'יר
 אין ריפוזו אל אצריגו די קוס מוראליאס אי אקואיסטו
 און גראנדי איזלאנגו איקונומיקו.

ראבינום די פ'אמה. - לום גודייוס קאקטוריאטוס
 זיניפ'ייארון, קומו טודוס לום קונסיאודאדינוס, די
 איסטה פיריודה די פאס. קוס קומונידאד אדילאנטו אי
 פרוספירו. קומו טוציה זן אליעזר, נווגוס די אינטרי
 אילייוס קולטיצ'ארון לאס סינסיאס גודיאס אי פרופ'א-
 נאס. נוזוטרוס נומצרינוס די אנטים איל ראזינו מאיר
 די קאקטוריאה, אאוטור דיל אור עינים, קי פואי אונה
 גראנדי פירקונה. איל סי דיסטיונגואו פור לה פונדורה
 די קוס אידיאס אי לה איספאנדידורה די קוס קונו-
 סינסיאס. איל איסטהצה נווגו פ'אנלייארזאדו קון לה
 לינגואה גריגה, אי לום אאוטוריק גריגוס נו לי איראן
 דיסקונוסידוס. איל זריליו קונו גראמיריאנו די לה
 לינגואה עבראחיקה קי איל קונסיאה אה פונדו. איל
 פאסו אונה פארטידה די קו צ'דה אין אומרידה, סיאו-
 דאד צ'יזנה די קאקטוריאה, קי פואי אין קו טיינפוי
 לה קאפיטאלה איספיריטואל די טודה לה ריזיון אוק-
 קידינטאל די לום זאלקאניס.

נאס טאדרי, אל סיגלו קאטורזי, אינפ'לוריקיו אין
 לה סיאודאד ליאון יהודה, איזו די נסה נווסקוני. נא-
 קידו אין אומרידה אין 1328, איל אירה און גראנדי
 קוליקסייונאדור די מאנוסקריטוס. איל נו איזטו, פור
 קאטיספ'אזיר קו פאסייון פור לום צ'יזוס ליצרוס, אה
 רינדירקי אין איטאלייה אי אין פראנסייה, פור צ'יזי-

טאר טודאס לאס ציצליאוטיקאס גודיאס אינפורטאנטיס די איסטוס פאזיציק. איל איסטאציאניו, אינטרי או-טראס, אונה קופייה די יוסיפון, אוצראזי אינעטאדו די לאס « אנטיקידאדיס גודיאס » די יוסף פאלציוס. איס-טה קופייה איס לה מאס קוואפלידה אי לה מאס איג-זאקטה קי איגזיסטה, סיינדו אילייה איס איל ריזולטאדו די אונה קוואפאריוזון אטאנטיצה די קואטרו אה סינקו צייזוק וואוסקריטוס די איסטא אוצרה. איל יוסיפון די ווסקוני איסטא איסטאריטיו אין 97 קאפיטולוס. איל פואי איסטאנעטאדו פור לה פרינה צי א אין קונסטאנטינופלה אין 1510, קון לוס קויידוס די ר' יעקב תם ו' יחיה. איסטי טיקסטו קי איקליפסו אה לוס אוטרוס סי איסטאספו דיקפואיס וואגאס צייזיק.

אין לה סיגונדה איטאד דיל סיגלו קאטורזי, אפא-ריסי איל פואיטה דוד צן אליעזר, אאוטור די קוואפא-זיסיוניס ליטורזיקאס. אוטרוס סאנציין סי דיקטינגואי-רון אין לה ויסנה איפוקה אין לה ליטוראטורה עזרה-איקה, קווא דוד צן יעקב, אליעזר צן אברהם אי ונחס צן אליעזר. מאס טאדרי ציי טאנציין אין קאטוריאה און אוטרו « פיטן », אליהו צן אברהם. איל ווס דיטו טריס « פיוטיס » קי פואירון איסטאנעטאדוס אין איל נחזור קי אינפליאצאן לוס גודייוס גריגוס אי קי סי לייאנעה ונחזור וואנאיה.

אין ויינטריס איל פאזיס פאסו אה אונה אוטרה פודיקטאנאיה. ויינטריס טרינטה אנויוס, דיל 1355 אל 1385, איל אפארטו צו אה לוס קירצוס. לוס טורקוס, דיקפואיס די אציר סו גיפאטאדו טודה לה וואקידווייה אוקסידינעאל, אצאנאן אה גראנדיס פאסוס אי דיס-טרוניין פריסטו לה פוטינטייה די לוס קירצוס. אין 1385, לאס ארמאדאס דילוס גיניסארוס אוקופאן קאס-טוריאה. איל דוויניו טורקו אינפיקה. איל דיציאה טוראר 527 אנויוס.

קאפיטולו III

פרימה איפוקה טורקה

(1385—1492)

בואינה ב'ידה קון ל'ום ביזאנטינום. — ניינטריס לונ-
גוס סיגלום, אנדי לום ג'ודיוס די קאסטוריאה צי'ירון
צ'אסו איל דומיניו ציזאנטינו אי צולג'ארו, איליוס נו
טו'צ'ירון נ'אדה אה סופ'ריר די לאס פירסיקוסיוניס קי
איסטאצ'אן איסטאנדיד'אס אין טוד'אס לאס ג'ודיריאס
די אוקסידינטי. איס אונה דילאס ראראס קומוניד'אדיס
קי נו קונוסיירון אין לו פ'אס'אדו ניגונה פיריודה די
נ'ארטיריו. נ'אדה אין קאסטוריאה נו אזי אקודראר אה
לום ג'ודיוס, אין לום טיינפוס פ'אס'אדוס, די'אס די טי-
ני'צ'לה או די סופ'ריאינס'אס. אל קונטראריו, לום ג'ו-
דיוס די איסטי צינדי'גו לוג'אר צי'ירון צואינו קון סוס
קונסיאוד'אדינוס גריגוס, קון לום קואלוס איליוס אינטרי-
טיינין, דיזדי נ'אס די נ'יל אכיוס, ראפורטוס די אנויס-
ט'אד קורדייאלה. פוק'אס סיאוד'אדיס אין איל נ'ונדו פרי-
זינט'אן איל איספיקט'אקולו די איסטה קונטינ'איד'אד די
ראפורטוס די צואין צ'יזנ'אדו אי די איסטרי'ג'ה קול'א-
צוראסיון. אין איסטה סינפ'אטיקה סיאוד'אד, צינדי'ג'ה

די איל דייו אי קירידה דילוס אומצריס, כון אוצו כונקה
 איל ונינינו אינגריסו אינטרי גריגוס אי גודיוס.
 אצללנדו די לה סיטואסיון די לוס גודיוס רונח-
 ניוטוס, איל ראציו דיל סיגלו אונזי אליהו די ניסיקיצי
 סי איקספרימי קומו סיגואי: « אין לאס טייראס ציזאנטי-
 נאס איס פירנטידו אלוס גודיוס די איסעאזיליסיקסין
 אנדי צואינו ליק פאריקי. איליוס גוזאן דיזה אינטירה
 פרוטיקסיון די לאס לייס. לוס פונסיאנאריוס סי מוס-
 טראן אינפרינטי די איליוס ליינוס די צינצולניסייה.
 לוס גודיוס פואידין פראטיקאר טודוס לוס אופיסיוס.
 ליק איס פירנטידו די פראגואר קהלוה אי די פראטי-
 קאר אציירטאמנינטי סוס; ריליזיון סוס ציזינוס די לאס
 אונטראס ריליזיוניס ריקפיקטאן סוס קריאינאס. אנסי
 לוס גודיוס דיל אינפיריו ציזאנטינו פואידין גואדראר
 טודאס לאס פראטיקאס די סוס אנטיגואה ליי אי נו
 ונאקאר לה ניגונה די איליחאס.

לוס גודיוס די קאסטוריה ציזירון סינפרי אין
 איל קאלנוי אי לה פאס. לאס פירסיקוסיוניס אידיק-
 טאדאס פור סיירטוס אינפיראדוריס קונטרה לוס נו
 אורטודוקסוס כון אלקאנסאצאן לה אקיליוס קי ציזיאן
 אין לוגאריס ליסוס די לה קאפיטאלה. לה ניגרה או-
 נור פאסאזירה די אלגונוס סוציראנוס נו סי ונאניפיס-
 טאצה פין קאסטוריה אי אונטרוס לוגאריס אינאנטי-
 נאדוס, סיטואדוס לה לאס פרונטייראס אוקסידינטאליס
 דיל אינפיריו. לה קולוניאה גודיאה קאסטוריוטה, אול-
 צידאדה. איניוראדה וניסנו טוטאלמנינטי די אקיליוס
 קי ריינאצאן סוצרי לוס צודריס דיל צוספור, לייצאצה
 אונה איגזיסטינסייה קאלונה אי אורוזה. אילייה איסעאצה
 אררודיאדה די לה אונטראד די לוס אוראדוריס אורטו-
 דוקוס, קי טיניאן אין אלטה איסטינה סוס איספריטו
 די אורדין, די לאצורו אי די פרוגריסו, אנסי קי סוס
 קוסטונצריס די איקונויאה אי די מודיסיטיאה.

קונקואיסטאם טורקאם. — לוס טורקוס טופארון אה
 קוס אריצו איקטאס טראדיסיוניס די קורדיאלידאד אי
 לאס ריסקטארון. איזיוס אצ'יאן צינידו דיקדי איל
 אינפיסיצו דיל סיגלו טריגי דיל סינטרו די לה אזייה,
 איזיוס איראן איסטונסיס 600 פ'אמיליאס. קוס פרימוס
 פאסוס סי דיריזירון צירסו לה פרוצ'ינסייה די ציטיני
 דונדי צרוסה אירה לה קאפיטאלה. צירסו איל 1326,
 קוס קאפו סוליאן אורחאן סי אינפוסיקו די איקטה
 סיחודאד. טרינטה אניוס נאס טאדרי, איל פאסו לוס
 דארדאניליס אה לה קאצ'יסירה די קוס ג'יניסארוס. אין
 1360, קולטאן נוראד איל פרימו אינטרו אין אנדרי-
 נופלה אי ציין פריסטו לאס ארנאדאס אומאנאס קי
 אינפוסיקאצ'אן די לה נאס גראנדי פארטי דיזוק צאל-
 קאניס, אין דיסאנדו אפואירה קונסטאנטינופלה אי טי-
 סאלוניקי.

קאסטוריה, קומו לו צינוס, אצ'יאה קאליידו אין
 לאס נאנוס דיזוס קולטאניס אין 1385. קואטרו אניוס
 נאס טאדרי, נוראד איל פרימו נואירי אין איל קאמפו
 די צאטאלייה די קוסו. צאסו סו סוקסיקור צאייאזיד איל
 פרימו לאס ארנאדאס טורקאס סון דינאגאזאדאס פור
 לוס נונגוליס אין אנגורה, אין 1402. טודאס לאס
 קונקואיסטאס סי צ'אן אה נונטיס. נה נאחאומיט איל
 פרימו אי קוס סוקסיקוריס נוראד איל סיגונדו אי נא-
 אומיט איל סיגונדו ריאוראגניזאן קוס ארנאדאס. אין
 1430, טיסאלוניקי, דיספואיצ'אלדה אי אינפראצ'יסידה,
 איס סוגיפ'טאדה פור לוס אוסאנליס, אי אין 1453
 קונסטאנטינופלה ריסיצ'י, דיספואיס די און קונצאטי
 סאנגריאניטי, איל קאפו די לוס אומאנאס קון מוג'ה
 פומפה. אנסי איל אינפיריו ציזאנטינו, קי צריליו ניינ-
 טריס נוגוס סיגלוס, דיספאריסי אי אין סו לוגאר סי
 איז'צה איל אינפיריו די לוס פאטיסאחיס.

ביינבוליינסה טורקה, אימיגראסיון אה קונסטאנטי-
 נופלה. — אונגה וואחיצה אירה אינפיקה פור קאסטוריאה
 קון איל אריצו דילוס טורקוס. איסטי פואיזלו גיררירו,
 סיינפרי אוקופארו קון זאטאלייאס, טיניאה איניקטיר
 דילוס גודיוס פור דיזצינפאר איקונומיקאניטי לאס
 דיצירסאס פרוזינסיאס סוגיפאדאס. דיסדי לה פרינזה
 אורה, איליוס אפריסיארון לאס קואלידאדיס די קוס
 ראיאס גודיוס אי לוס טראטארון קון מוגה אינסקטאד.
 איליוס נו טיניאן נאדה אה איספאנארסין דילוס גו-
 דיוס קי נו טיניאן נינגונה אונזיסיון פוליטיקה. פא-
 זיגואזוס, לאזורייוזוס, לונגיי די לוס טרוזיוס די לאס
 ריצולוסיוניס, איליוס סי קונסידירארון צינטורוזוס
 קואנדו ליס אקורדארון די פראטיקאר קוס ריליזיון אי
 די איגזירסאר קוס אופיסייוס. לוס טורקוס קי ווסטרא-
 רון אינפרינטי די איליוס זואינוס אי טולירינטיס.
 לוס גודיוס די קאסטוריאה איראן אל נומירו די
 סירקה טריס ניל אלמאס. צירסו לה איטאד דיל סיגלו
 קינזי, ליס אירה אינפוסיצלי די דיסצינפארסין אין אונגה
 גיקה סיאודאד אין איל קוארטייר פארטיקולאר אנדי
 איליוס ווראצאן. איליוס ציציאן אין לה איסטריוגורה
 אי פארציניאן דיפיקילאניטי אה גאנאר קוס פאן. לה
 מיזרייה ריינאצה אינטרי איליוס, אי איל איניקטיר די
 דיסקארגאר לה קומונידאד סי אזיאה מויי מוגו סינטייר.
 אין איסטי מווינעו, אין טודאס לאס סיאודאדיס
 סוטוויטידאס אל פאטיסאח סי איספאנדייו אונגה נוצי-
 דאד קון לה פריקטיס דיל רילאנפאגו. איל גוצירנו
 טורקו אינציטאצה לוס גודיוס אה אינסקטאלארסין לי-
 ציראניטי אין קונסטאנטינופלה, דונדי לוס קוארטייריס
 איספאנאן דיזירטוס דיספואיס דילה גיררה דיזאסטרומה
 קי אציאה ויטידו פין אל אינפירייו ציזאנטינו, אי לוס
 מאסאקרוס קי אציאן סיגואידו לה קאאידה דילה גראנדי

ס'אודאד דיכוס אינופיראדוריק ציזאנטינוס. לוס פונסייו-
 נאריוס טורקוס קי קונסיאן לוס גודיוס קאסטריו-
 טוס דיסדי סירקה סיטינטה אניוס, אי קי אפריסיאצאן
 סוס אינטיזינסה אי סוס אקטיזידאד, אינקוראזארון
 נווגוס די אינטרי אינזיוס אה איסטאזליסירסין אין לה
 נואיזה קאפיטאלה. און גרופו קונפואיסטו די נאס די
 סין פאנזיליאס סי דיסידיו אה אינויגרא. לוס גאס-
 טיק די ציאזי פואירון קוציירטוס, נאטוראלנוינטי, פור
 לוס אינזיאהוס די נאחאומיט איז סיגונדו. איסטי גרופו,
 קי טיניאה אה סו קאזיסירא איז סאציו ונתתיה תנור,
 סי דיריזו צירסו לה אוריאה איצרופיאה דיז צוספורו, ארי-
 צו אה צאלאט אי ריסיציו אלוי איז לוגאר וניסקטירוזו
 פור אינסטאלארסי קון פולגורה. ר' ונתתיה תנור, הי אירא
 און קאפו אינירזיקו אי דיצואדו, קויידו פור איז ריסינטו
 די סוס קונסיאודאדינוס, לוס אינקאנויכו קון סוס צואי-
 נוס קונסיזוס אי איזו פראגואר אונה סינאגוגה פור לה
 סיליזראסיון די לאס אוראסיוניס, סיגון איז און די
 סוס לוקאלידאד נאטאל. איסטוס אינויגראדוס, אנסקי
 קי סוס קאפו, איראן די לינגואה גריגה. איליוס קונ-
 טינארון אה אצלאר אין גריגו אי אה אוראסיונאר
 אין גריגו ונינטריס נווגאס גיניראסיוניס. אינדה אוי
 אונה פארטידה דיז פוצורגו דיז צאלאט לייצה איז נוונ-
 צרי די קאסטוריאה, אין סוציניר די איסטא אינויגרא-
 סיון קי טוצו לוגאר קינינטוס אנזיוס אנטים.
 נאטוראלנוינטי איס לה פרוצאליה דינה גודיריאה
 די קאסטוריאה קי אסיפטו אה אצאנדונאר סו ס'אודאד
 נאטאל. אין לוס טיינפוס די אנטאניוס נו סי דיסידיאן
 פאסינלנוינטי אה אינויגרא. אירא איז וניסקטיר אינופי-
 ריוזו קי פוסאצה איז ס'אודאדינו אה אצאנדונאר איז
 קאנטוניקו קי נו צידו ציניר אל נוונדו. לאס פאנזיליאס
 קי ציאן אין לה פולגורה, אי נו סי קיירי דיגו לאס

פודירוזאק קי פוסידאצ'אן קאזאק אי צייניק, פריפ'ירא-
 צ'אן קידאר אין סוק אררינקון. לז קונונידאד ס'י אינ-
 פֿורטיסייו אין אליצייאנאנדוסקי די אונה גראנדי פארטי
 די סוק פרוצ'יק. אופ'יקייאליק אי קונוירסאנטיק נו ס'י
 אזיאן נאס אונה קונקירינסייה דאנייוזה קי אטיונה לז
 פֿואירסא איקונומיקה די און גרופאניינטו אורגאניזאדו.
 איסטו איידו נוֹגו אה קי לז גודיריאה די קאסטוריאה
 קונסיירה, אין לוס טיינפוס קי סיגואין, אונה פרוספי-
 רידאד קי קונטינאוּ נוֹגוס אנייוס.

די אונטרה פארטי קאסטוריאה, קי ס'י טופה אלונ-
 גאדה די לוס גראנדיק קאנינוס דילה איצ'רופה, נו אטי-
 רו לז אטיאנסייון דילה נוֹגידוונצרי דילוס ריקפֿולידוס
 די אלימאנייה קי לאס פירסיקוסיוניק קרואילאס לוס
 אוצ'ליגארון אה אלונגארסין די סוק פאליס. מיינטריק
 קי תיקאלוניקי, פור איסיונפלו, ריקיציאה אונה נוֹג'י-
 דוונצרי די אטכנזיס קי אינונדו אינ צייזו אילימנינטו
 רונמאנייונו אי אינפוזו סו לינגואה — אינ יידיש — אי קוס
 אוזוס אה עידוס סוק קוריליזיונארייוס, קאסטוריאה,
 אל אצ'ריגו די איסטא אונדה די אימיגראנטיק, קונסירצו
 סו קארקטיר אנטיוגואו, סוק צייזוס אוזוס, אי פאר-
 טיקולארניינטי סו לינגואה נאדרי, אינ גריגו. איסטרי
 אקפיקטו אילינו קידו פֿין לז אימיגראסיון דילוס גו-
 דייוס די איספאנייה קי קוצריאירון אינ גודאליסמו או-
 ריינטאל, טרוקאנדו פרוֹפֿונדאניינטי סו פֿאגה אי סו קא-
 רקטיר אילינו די נאס די מיל אנייוס.

ד' מנחם תמר. — און ראצ'ינו רונמאנייונו צרינייה
 מיינטריק לז סיגונדה מיטאד דיל סיגלו קינזי קי קונ-
 טריצואי, קון סו אאוטורידאד אי קון סו אינפֿלואנקה, אה
 נאנטיניר לאס צייזאס טראדיסיוניק. איסטרי גראנדי
 אוונצרי איק ננחס איזו די משה תמר (1446—1500),

קי פֿוּאָי פּוּאָיטע אַי קוּנטינטאַדור די צֿאַלנור. אַיז אַיִס-
קריצֿיין סוֹצֿרי אַיז פּירוש די ר' אַצרהס אַצן עזראַ קי לוס
ראַצינוס די ציזאַנס קונסיאָן צו אַינו, פּאַרה קוּנציאַטיר
לוס קאַרראַאִיטאַס קי אַיראַן קוּנצירוזוס אַיז אַימפּיריין.
סו טראַצֿאַז פּריסייוו נו פֿוּאָי, נאַלורוזאַמינטי, פּוֹצֿליקאַדו.
אַיז קוּנפּוזו עאַנצֿיין אונע אַוצֿרה סוֹצֿרי לאַס אַזאַרות
די סלנע צן גצירול, אַינטיטולאַדה תנחומות אַל, קי קידו
אַיגואַלמינטי אַיין נאַנוסקריטו. קוּנו אַיז לו דיקלאַרה
אַיין אונע פּריפֿאַסיין די סוס אַיסקריטוס, אַיז טראַצֿו
גראַנדי פּרוֹפֿיטו דיז אַינסיניאַמינטו אַוראַל די אונו
די סוס קונטאַנפּוראַניאַוס, סצתי הַכּהן צן נלכֿיאַל, קי
אַירע נויי צֿירקאַדו אַיין לוס קוּנטינטאַרייוס ציזליקוס
די זע אַיפּוקע אַראַצו-אַיִספֿאַנייוו.

קאפיטולו IV

אימיגראסיון די ספרדים

(16° סיגלו)

אימיגראסיון אה מונאסטיר אי אה בילוגראדו. —
אין הקיחוס טיימפוס איז ציחזר אירה איקספונירסי אה
נוגוס פיליגרוק. צאנדידוס ארנאדוס פין לוס דיינטים
אסינלדאצאן לוס קאמינוס אי איקפואצאן לוס ציחזר-
דורים. לה ריזיון די קאסטוריא אירה פארטיקולאר-
מינטי גוזאניאדה די וואלגורים. לה סיאודאד לה וואס
סירקאנה די קאסטוריא, קי פריזינטאצא חונה קיירטה
גאראנסיא פור לה צידה אי לוס צייניס די סוס אזי-
טאנטיס, אירה וואסאטיר, לוגאר אינקאסטיליאדו אי
סינטרו דינאס טרופאס טורקאס אין לה וואסידוכייה
אוקסידנטאל. איס פור איסטו קי אינדיה אקואיסטו, אל
קאצו די סיגלו קינזי, און אימפורטאנטי די צינזופאיינטו
קוויירסיאל. איס אלזי קי סי איסטאצליסירון וואגוס
גראנדיס וירקאדיריס. אונטרוס וואס קוראזוזוס אי אינו-
פרינדדוריס קוציירון פין צילוגראדו, קי אירה טאמ-
צין פורטיפיקאדו אי פלאסה וויזיטאר, אי סי פיק-
סארון אלזי, אנדי אינזיוס איסטאצאן אין רינאסייוניס

קוואירקייאלים קון ראגוזה, ציניזייה, אי אוטראס לוקא-
לידאדיס סיעוואדאס סוצרי איל צודרי דיסטיידרו דיז
דאנוציו.

אימיגראסיון די קאמטילייה אי די פוליייה. - קאס-
טוריה פידריאו פור איסטו אונה גראנדי פארטי די סו
אינפורטאנסה, אי טודה לה ריזיון אוריסטיין דיסקאלייו
איקונומיקאמינטי. לה נוגידווצרי די ריפוזיידוס קי צי-
ניאן די איספאנייה אי דיז פורטוגאל אצאסאצא אין
טיסאלוניקי אי סי פיקסאצא אין לאס לוקאלידאדיס צי-
זינאס דיז אינטיריור. לוס קאמינוס אסינצראדוס די
פיליגרוס דיסקוראזאצאן איסטוס גודייוס, קאנסוס אי
אטינאדוס די אצאנטורארסין אדיינטרו די לה נאסי-
דונייה אוקסידינטאל, אנדי לה פודיסטאניאה דיז סול-
טאן אירה פלאקה, אי אנדי לוס צייס די אוריזין אל-
צאניזה טיראניזאצאן לוס נוראדוריס, אראנאקאנדוליס
פיגאס פיזגאדאס.

קאסטוריה אטיראצא, דונקי, נויי פוקוס אימיגראדוס
דילוס פאליזיס איציריקוס. פורטאנטו קואנדו איל קו-
נירסייו די טיסאלוניקי אינפלווריסיו נויי נוגו אל סיגלו
דייס אי סי, קיירטוס ניגוסייאנטיס סי פואירון אליי
פור פונדאר סוקורסאלאס פארה אפרוציזיונארסין אין
פרודוקטוס אגריקוליס, אי פארטיקולארמינטי אין ריקאס
סאנארראס, דונדי לה פוצלאסיון אזיאה און לארגו אינ-
פליאו פור סוס ציסטינטינטי.

קומו אין טודאס לאס לוקאלידאדיס דיז אורינטי,
איסטוס נואיצוס צינידוס סי גרופארון אל דירידור די
סוס פרופייו לוגאר די אוראקיון קי טומארון לוס נומ-
צריס ריקפיקטיצוס די גרוס-ספרד, נאייורקה, אראגון
אי סיקילייה.

לה פרוצינסייה איטאליאנה די פוליייה, קי איסטווצו

אין פודיר דילוס עורקוס ווינטריס חונה סינקו אינטינה
 די חנייוס, פאסו אין 1537 דילאס וואנוס דיז סולטאן
 סולטאן אה אקיאס דיז פאפה. די רונה, און גראנדי
 נומירו די גודיאוס קי סי אציאן אצריגאדו אין לאס
 טייראס אורינטאליס דיזה פינינסולה איטאליאנה,
 איקפאנטאנדוסין דילאס קרוואילדאדיס דיזה אינקיזי-
 סיון, פוליירון אין עורקיאה, אי וואגוס די איזיוס קי
 איקטאזליסיירון אין קאקטוריאה, סיאה אין דיסקאר-
 קאנדו אין איז פורטו די צאלונה אי אין אוערוס פונ-
 טוס דיזה קואיסטה אלצאניזה קי דה אין פאגה דיזה
 איטאלייה, סיאה אין אזינדו אין פרימירו חונה אפואדה
 אין לה סיאודאד די תיסקאלוניקי. אה איסטוס ריפו-
 זיידוס די פולייה סי אגואטארון לוס גודיאוס די סי-
 סיליה קי פואירון דיסקטיראדוס אל אינפיסיזו דיז
 1493, אי קי סי אצריגארון פרוציזוריאינטי אין או-
 טראנטו, אנקונה, צארי, ריקאנאטי, אי אין אועראס
 סיאודאדיס דיזה איטאלייה אורינטאל.

פונדאסייון די סינאגוגאס. — די טודאס לאס סינא-
 גוגאס די קאקטוריאה קי פואירון פונדאדאס אל סיגלו
 דייס אי קיש, לה סינאגוגה דילוס סיקיליאנוס אים
 לה מאס אינפורטאנטי, לה קי גרופו אה סו דירידור
 לו מאס וואגו די יחידים, סיאה טודוס אקיליוס קי אי-
 ראן די לינגואה איטאליאנה. פורטאנטו איז איטאליאנו
 נו פודו אינפוכירסי קומו לינגואה אצלחה אין טודה
 לה קומונידאד. איז נו פודו וויסנו וואנטיכירסי וואגו
 טיינפו. טודוס אקיאוס קי אריצאצאן די תיסקאלוניקי
 אצלחאצאן קאקטיליאנו. איזיוס איראן איקטוריאדוס,
 אי אלגונוס וויי קולטיצאדוס, אי סי אינפוכיאן אל ריס-
 פיקטו חונאנינו פור סוס סיטואסייון איקונויקה אי
 סוס ניציל סוקיאל. לוס קאקטיליאנוס אינפוכירון

גראדואלונטי הא עודוס לוס ניינזרוס דיזה קומונידאד
 איל אידייונה איספאניול. ניינטריס איל סיגלו דייס
 אי סיס, לוס אפולייאנוס אי לוס סיקילייאנוס רינוכ-
 סייארון אה לה לינגואה איטאליאנה, אי לוס גודייס
 אוטוקטונוס אצאנדונארון די נאס אין נאס לה לינגואה
 גריגה קי אילייס אקירינסיארון אי קונסיירצארון ניינ-
 טריס נוגאס גיניראסייוניס. צירכו לה נייטאד דיל סיגלו
 דייס אי סייטי, לה אסינאליאסייון אציהה אינזאראדו
 פין איל קוציניר דיזה גיקה קומונידאד די אוריזין גרי-
 גה. לוס גודייס די קאקטוריהה סי קונסייראצאן עו-
 דוס קונו פורוס ספרדיס.

אוריזין די לאס ארקונייאס. — און איגזאנין אטינטיצו
 די לה ליסטה די לאס נונזראדיאס די לוס גודייס די
 קאקטוריהה ריזילה לה אוריזין איטאליאנה דיזה נאס
 גראדי פארטי די לה קומונידאד. אנסי, לוס אליהו,
 לוס רוסו, לוס זכריה, לוס קנחי, לוס פיקירילו, קי
 סון נונזרוזוס אין לה סיאודאד, סון סאלידוס די קא-
 לאצריאה, די פוליה, די סיקיליה, אי די אונראס פרו-
 צינסיאס איטאליאנאס. לוס חזן אי לוס ננזרך סון או-
 ריזינארייס דיזה קאטאלונייה אי די קאטעלייה. לוס
 ציזאס סון, פור סיגורו, דיסינדיינטיס די ננזראנוס
 אי פרוצינין די לה פרוצינסייה פורטוגיזה די איצורה.
 קואנטו אה לוס קאסוטוס, ניגרין, די נאיו, קונפיו,
 עסאל, קופיו, צינציניסטי, אי עסיטירה, אילייס די-
 ריזאן די לוס דיצירקוס פונטוס די איספאנייה. לאס
 פאנאלייאס אנגיל אי צרוך, איגואלונטי איטאליאנאס,
 נו סי אינקואינאראן נאס אין לאס ליסאס סינאגו-
 גאליס. די ניקונו, לאס ארקונייאס אירגאס, צכר, יחיא,
 פוראנטי איספאניולאס, קי אפאריסין אין לאס ציי-
 זאס איפיטאפואוס, נו סון נאס קי סוציניריס איסטו-

ריקוס. פור לוס כהן אי לוי אים דיפֿיסיג, אי וויסנוו אינו-
פוסיצלי, די פריסיזאר סוס אוריזין. איזיוס איסטאן
איספארזידוס אין עודה לה דיאספורה. ווזוטרוס צירי-
נוס דיספואיס אין קי סירקונסטאנסיאס לוס אצואילוס
דילוס אלזלג - דונדי איזיוס טאונזיין סון ציכידוס די
איספאנייה - אימיגררון אין קאסטוריאה לה לה פֿין
דיל קיגלו דייס אי סייעטי.

לוס כוונצריס פאטרוניקוס איסטאנדו אין כוונצרו
וויי איסטריגו אי ריצינינדו פֿאטאלנינטי קון ווגה
פֿריקואינסה, ווגאס ציזיס אריצאן קונפֿוזיוניס אין לאס
כוונצראדיאס דילוס אונצריס. ווגוס גודייוס די קאס-
טוריאה לייצאן איל וויסנוו כוונצרי אי לה וויסנוו ארקו-
נייה. אריצה קי איל כוונצרי די פאדרי טאונזיין אים אי-
דינטיקו. וואס די אונו, פור היסינפלו, סי צה לייאנאר
לחאק אצרהס אליהו, או ונסה יעקב רוסו. פארה איציטאר
איסטה קונפֿוזייון, סי איסטאנדייו איל אוזו די אפיגאר
לה קאדה אונו און סוצרי-כוונצרי, איל קואל אים דיק-
טאדו פור אלגונה פארטיקולארידאד פֿיזיקה, פור אלגון
אוזו אינדיצידואל, און דיטאלייו ציהוגראפֿיקו, אי טסיטרה.
אי איל אינפליאו די און סיגונדו כוונצרי, וויסנוו סי איל
טורנה און פוקו אין צורלה, נו אינגורייה נינגונו. איל
פירמיטי סולאנינטי די אפארטאר לוס גודייוס קאס-
טריאוטוס לוס אונוס די לוס אוטרוס. איל מוסטרה
טאונזיין איל צואין איספריטו די קונקורדייה אי די א-
ויסטאד קי אטה טודוס לוס ווינצרוס די לה קוונזידאד.

לה חזקה. - תיסאלוניקי פֿואי ווינטריס ווגאס גי-
כיראסייוניס לה וויטרופול דיל גודאאיסנוו צאלקאניקו.
לוס ראצינוס אפֿאנאדוס די לה קאפיטאלה מאסידוניאנה
איראן קונסולטאדוס אין עודה אוקאזייון, אי סוס דיסי-
זיוניס איראן אקוויזיטאס קון ווגו ריסיפיקטו. די וואס

קוואלונקי הסכונה קי קי אדופטאצ'ה אין תיסאלונקי, דיקטאדה פור לוס וויניקטיריק דיל טיינפּו אי אין פּא-צ'ור די ליה קוליקטיצ'ידאד ג'ודיאה, אירה פריסטו אקוואדה אי אפליקאדה אין טודאס לאס קומונידאדיס די ליה פרו-צ'ינסקיה. אקטוריה ריסיצ'יו איסטי פוטינטי פריקטי-ג'יו אין איז דומיניו די ליה ליגואה, די ליה צ'יסטינטינה אי די לאס אוראסייוניס, ונה איליה קי ריפּוזו אה אדופ-טאר טודו לוקי ליה גראנדי קומונידאד די וואקידוניה טרוסו די נואיצ'ו אין איז דומיניו די ליה ליז'יסקלסיון. ליה קי כאצ'י קי לאס דיצ'ירקאס קונגריגאסייוניס היסאלונקייאנאס, וואלגראדו קי קאדה אונה צ'יאה קו צ'ידה פרופיה אי אפארטאדה, פּורנאצ'אן אונה סו-לידה פּידיראסיון, סוויטידה אה אונה סורטיה די גו-צ'ירנאוינטינו סינטראל, קי ריגלאצ'ה טודוס לוס דיטא-ליוס רינאטיצ'וס אל קאזאנטינו, אל דיצ'ורקיו, אה ליה ריפארטיסיון די ליה פיג'ה, אל דיריטו די חזקה, אה ליה אינדוסטריאה, אל קוויירקיו. קומו ליה לוי דיסימוס, אקטוריה אירה אונה די איסטאס ראראס קומוני-דאדיס קי קי ריפּוזאצ'אן אה אינטימאר ליה קומונידאד די תיסאלונקי. איס אנס, פור איסימפלו, קי איליה רי-פּוזו די אדופטאר אינטיגראלונטי לאס הסכונות סוצ'רי ליה חזקה לוקאטיצ'ה די קאזאס אי צוטיקאס, קי ויטיאן און פּרינו אה ליה איספיקולאסיון אין פּאצ'ור די ליה ג'ודיו. טודו אין אדופטאדו איז פרינספייו די ליה חזקה, איליה ריפּוזו איספיקייאלונטי די ריקווסיר ליה אור-דינאסיה קי לייצ'אצ'ה אה דייס אנווס איז טירנו פארה קי איז לוקאטארייו פידריאה סו דיריטו די פרינו אוקופאנטי. די וויסנו נו קייזו ריקווסיר ליה אינפורטאנטיסיונה הסכונה, פרוקלאמאדה אל 10 אוק-טוברי די ליה 1567, סיגון ליה קואלה ניגון קאזאנטינו אירה צ'אלידו קי נו אירה סינציאדו אין פרינסקיה

די דייס טיסקטיוונייזש גודייזש. איסקטו סי איקספליקה פור איל איגו קי קאקטוריאה טיניאה אונה צ'דה פרו-פייה, דיפירינטי די אקיאה דיל גראנדי פורטו ונידיטי-ראניאו. קאקטוריאה נו טיניאה מיניסקטיר די טוונאר וני-זרחס ליזיסלאטיזאס פארה פרוטיזאר לוס לוקאטורייזש גודייזש קונטרה לה איקפיקולאסיין די לוס פרופיאלי-טארייזש נו-גודייזש, או קונטרה איל דיזיאו די אינקא-ריקיר להס קייראס די סוס קוריבליזיונארייזש. אלזי זייה סי טופאצאן פאסינטי קאזאס פארה ווראר, אנסקי קי גרוטאס אי צוטיקאס.

קאזאמינשו קון דייס טיסקטיווניזש. — ראזניס איקטוריקטיווניטי לוקאליס אצ'יאן אוצליגאדו לוס רצניס די תיסקלונקי אה אינופוניר לה פריזינסייה. אה לו וני-נוס, די דייס טיסקטיווניזש אין קואלונקי סיריווניאה די קאזאניינשו. אירה איל טיינפו אנדי לה סיחודאד איק-טאצה ארריקולאדה די פאראסקטירוס, צ'נידוס די טו-דאס להס פארטיס די לה איצ'רופה. אינטרי איזייזש סי טופאצאן אצ'אנאטורייזש, ג'ינטי סוספיג'וזה, איקקלאצוס זיזיראדוס, אי וייסמו איקקלאצוס פוליידוס די להס קא-דינאס. ווגוס די איסקטוס ארראקטה-קאניזש טופארון און וייזו די אנוינאזו פארה פרוקורארקין דינירו, קין סיר אפינאדוס פור לה זיי דיל איסקטאדו. איזייזש סי אקירקאצאן די להס וויסיקאס קי אפארטיניאן אה פא-וילייאס ריקאס, אי, פור סורפריזה, זיט פאקאצאן און אניאו אל דידו, או זיט דאצאן אונה קונגה אין לה וואנו, די לאנטרי די דוס קומפליסיס (ייאטאקיס), אין פרונו-סייאנדו סינפלינטי לוס ציירצוס: הרי את מקודשת לי בדת משה וישראל, לו קי סינייפיקה אין צואין איקפא-נייזש: זייו טי אגו וני מוזיר סיגון לה זיי די ונשה. זייה סי קאצ'י קי, סיגון לה זיי, זייה זאקטה איקטה פארוואלי-

דאד איז מינטאל פורקי לז איז סיא קונסידיראדז
קומו מוזיר אין פוקסייון די און נארדו, אי קי, פור
אפארטארלוס, סי עינגה מיניסטיר די און גט. קאליאה
קי לוס דיסדיגדוס פארמיניטק אפאלגארטן קון נו-
נידה איסטוי גאקאל, פארה קי דיירה סולטורה אה קוס
פוזרי איז, אטאדה קון היקטראגאנסייה קון און
« אלגאק ». פור מיטיר פין אה איסטאס פאספייגאס די
גינטי סין ליי ני פיי, לוס דיריזידוריק איקפיריטואליס
דינה קומונידאד טווארון לוס אקאצידוס מיניסטירוזוס
פורקי איז קאזאמיניטו סי אגה קון איז קונסימיניטו
דינה איז אי איז פלאזיר די לוס פארמיניטק, אין איג-
זינדו לז פריזינסייה די דייס טימיניטיוס, אי דיז
פאררי אי דינה נאדרי דינה נוזייה, מיניטירק לז סי-
רימוניאה דיז קאזאמיניטו. ונה לאס ראזניק קי זינינוס
די איקפוניר נו איגזיסטיאן אין קאטוריאה, אנדי טו-
דוס סי קונוסיאן אין איז קוארטייר גודיו. לז הסכמה
דיז 1567 נו אירה, פור קונסיקואינסייה, אין איסטוי טיינו-
פו, די נינגון מיניסטיר. פורטאנטו און סיגלו אי מידייו
דיספואיס, סיירטאס סירקונסטאנסייה, קי נוזוטרוס
איקפונירינוס דיספואיס, אוזליגארטן לז פיקינייה קו-
מונידאד אה אדופטאר איסטו מיזורה אינדיספאנסיאלי
קי מיטי לז נווסה גודיאה אל אצריגו די קואלוניקי
דיסאגראדאצלי קורפריזה.

קאפיטולו v

סיטואסייון איקונומיקה

(16° סיגלו, סיגואיטו)

רילאסייונים איקונומיקאם. — לוס ספרדיס קי צי-
 כיירון אין קאסטוריאה דילוס פאליזיק דיז לוקסידינטי
 טרוסירון קון הילייוס נואיצ'אס וניטודיק קומונאליס. זיין
 פריקטו, הילייוס פרוצוקארון חון זי'ו מוצ'יוניטו די
 היגוס קון תיקאלוניקי, צ'אלונה, זילוגראדו הי זיניזייה.
 נירקאדיריק די זיניזייה הי די נאנטו'צה סי ארריק-
 טאצ'אן חליי פור היז וניקטיר די סוס ניגוסקיוס, חטי-
 ראדוס טאנזיין פור לה אירנוזורה די לה סי'אודאד. נו
 אירה ראו קי, סירטוס די איסטוס צ'יאזאדוריק, סי
 נאנוראר'אן די חנגונה נוסה הי סי קאזאר'אן אין קאס-
 טוריאה. היז ראזינו יהוסע חנדאלי ראפורטה קי חון
 סירטו אצרהס צרוך דאפ'אן, די נאנטו'צה, סי קאזו קון
 חונה נוסה קאסטוריאלי'אה, הי'זה דיז נוטאצ'לי י'חק חזן.
 לוס קוונירסאנטיס גודייוס די קאסטוריאה אזיאן
 גראנדיק היגוס. היז ראזינו סלונה חסון די תיקאלוניקי
 ראפורטה חונה קונטיסטאסייון די היגוס סוצ'רי חון מוכ-
 טאנטי די 60.000 אקפרוק, סי'אה 30.000 פ'ר אורו

אינטרי און ניגוסיאנטי די קאסטוריאה אי סו קורריק-
 פונדיינטי די ציניזייה, ווירקאדיר די תיכאלוניקי, קי
 טיניאה אין וויסמו טיינפו אונה גרוטה אין איסטה אול-
 טינה סיאודאד, אי אונה אונטרה אין איל גראנדי פורטו
 די זעה וואר אדריאטיקה. די צירקוס ריקוס ווירקאדיריק
 טיניאן טאנציין סוקורסאלאס אין תיכאלוניקי, זילוגראדו
 אי ניס, אנדי זייה איגזיסטיאן קולוניאס גודיאס.

לה אינדוסטריאה דילאם סאמארראם. — איס דיפיקיל
 די פריסיזאר קואנדו אינפיקו איל טראצאזו די סאמאר-
 ראס אין קאסטוריאה. סי פואידי דיזיר קי איסטה אינדוס-
 טריאה אינפיקו אנטיקס וואגוס סיגלום. ונה קונו צייני
 אה סיר קי איסטה פיקינייה סיאודאד, פיידרידה אינ-
 טרי וונטאניאס, טופאלדוסקי אין אונה ריזיין אלונגאדה,
 די ציכו איל סינטרו דיכה פריפארסיון אי דיכ קונויר-
 סיו דיכאס סאמארראס, אי אונה דיכאס פלאסאס לאס
 וואס אקטיצאס דיכ וונדו פור איסטי פרודוקטו? ני לוס
 איסטוריאדוריק ציזאנטינוס, ני לוס אלוטוריק ראציניקוס
 נו ווס אקלאראן סוצרי איסטי קאפיטולו. סיגון אונה
 טראדיסיון לוקאל, סון לוס אציטאנטיס די אומרידה,
 איניגראדוס אין קאסטוריאה, קי אינטרודוקסיון איסטי
 טראצאזו, קי אוקופה פין אוי און גראנדי נונירו די
 צראקוס. אין איפיהטו, זעה גינטי די אומרידה פואירון
 סיינפרי אציליס אין זעה פריפארסיון דיכוס קואירוס
 די קאסטור, קי סי טופאצה אין אצונדאנסה אין זעה רי-
 זיון. לוס קאסטוריק פורנאצאן אגלוויראסיוניס נוני-
 רוואס אין לאס אגואס דיכ לאגו די אומרידה, אין לאס
 צאראס אי לוס דירייס, אי איכיוס טופאצאן אין לאס
 איספיקאס סאראס ציזינאס לוס וואטירייחליס וויניקטי-
 רוזוס פור זעה קונסטרוקסיון די סוס גוסאס.
 טודו אזי קריאר קי, זעה פריזינסייה דיכוס גודיוס

ספרדים אין קאסטוריאה פֿאַצוריון, אין אונז לאַרנאָ ווי-
 זורא, איז די סצינאָפֿאַנטיקעו די קאָנפֿירסיו די לאַס קא-
 נאַרראַס. אין איפֿיקעו, לאַ ריזיון די קאסטוריאה, ריקה
 אין סאַראַס, טיניאָה וואָס אַניאַליס די אַלעו פֿילן.
 לוס ריפֿוֿזיאָדוס די איספֿאַניאַה אי די פֿורטוואַל אי-
 טינדיירון וויי פֿריסטו איז פֿרופֿטו קי סי פֿואַידיאַה
 טיראַר די איסטאָ אינדוסטריאַה, קי איסטאַצֿה איסטו-
 סיס וואַל איקפֿלואַטאַדאָ. איזיוס איקפֿידיירון לאַס
 סאַנאַרראַס ציין לאַצוראַדאַס אין לוס גראַנדיס סי-
 טרוס דיזאַ איצֿרופֿה, אַנדי איזיוס טיניאַן פֿאַריינטים
 אי קורריספֿונדיינטים קי ליס איראַן דיצֿואַדוס. קוואו
 טודוס לוס אַרטיקולוס די לוסו, לאַס סאַנאַרראַס קא-
 ראַס אי ראַראַס נו סי פֿואַידיאַן צֿינדיר קי אין לוס
 לוגאַריס ריקוס, לוקי פֿודיאַן אַזיר קולו לוס גֿודייוס קי
 טיניאַן אַטאַדירוס די ניגוסיוס קון איז וואַדו אינטירו.
 איראַ דיפֿיסיז די טופֿאַר אַגֿינטים וויזֿוריס פֿלאַסאַדוס
 קי איזיוס, פֿור לאַ צֿינדידאָ די און פֿרודוקטו קי די-
 וואַדאָ לאַ קונוסקייאַה די וואָאַס פֿלאַסאַס אי פֿירקו-
 נאַס אונקטאַס. אַגֿוסטינוס קי, אינדאָ וויי, לאַ גראַנדי
 פֿאַרטי דיז קאָנפֿירסיו וואַנדיאַל די לאַס סאַנאַרראַס, קי
 טיניאַ אונז פֿלאַסאַ וויי אַקטיצֿה אין לוס איסטאַדוס-
 אונדוס דיזאַ אַניריקאָ, איסטאָ אין וואַנוס די גֿודייוס.
 איס סיגורו קי, דיסדי איז סיגלו דייס אי סיס,
 לאַ אינדוסטריאַה אי איז קאָנפֿירסיו די לאַס סאַנאַרראַס
 גאַנאַרונ וואָו טיררינו אין קאסטוריאַה אי אין לוס אי-
 טורנוס. אַל סיגלו דייס אי סיטי, ריקוס וויקאַ-
 דיריס אין איסטֿי אַרטיקולו, אַוריזֿינאַרייוס די קאסטו-
 ריאַה, קידאַנדו סינאַפֿרי אין ריזאַסייוניס קאָנפֿירסיואַליס
 קון סוס סיאַודאַד אַטאַל, סי איסטאַצֿליסיירון אין
 קאָנפֿאַנטיופֿלאַה קון איז טיטולו די « פֿורניסידוריס די
 סו וואַאיסטאַד איז סולטאַן ».

נו איי נאדה די נארצ'יאר סי, קון איז טיימפּו, גראסיאס אה סוס איספריטו די איניסיאטיבה אי אה סוס דיספוזיטיוניס פור איז קווארטיי, לוס סאנאררי-רוס גריגוס פודיירון להצוראר פור סוס קואינטו איקס-קלויצו אי פאסארסין די לוס סירצ'יסיוס די סוס קונ-סיאודאדינוס גודייוס, לוס קואלוס לייה פוסידאצ'אן לאס אונראס ראנאס דינה אקטיצי'דאד קווארטייאל. אנסי אונה איספיקייאליזאקיייון אי אונה דיציזיון די טראצ'אז'ו סי פרודוסיו אין קאסטוריאה, אינטרי לוס דוס אי-לינינטוס לוס נאס אקטיצ'וס די לוגאר. לוס אורטו-דוקסוסי אינטעריסארון די נאס אין נאס אל טראצ'אז'ו דינאס סאנארראס, ניינטריס קי לוס גודייוס סי או-קופארון דיז קווארטיי אין זינראל, טאנטו קון איז איזנו קי קון לאס לוקאלידאדיס דיז אינטערייור. אילייוס מונופוליזארון איז גראנדי אי פיקיניו ניגוסיו, דאנדו חון גראנדי אינפולסייון אל טרוקידו די אירקאסיאס.

לאם פיריאם. — איס אין איז קווארטיי אונזולאנטי קי לוס גודייוס די קאסטוריאה טופאצ'אן, סוצרי טודו, סוס סוצסיסטינסייה. מוגוס די אילייוס רודיאצ'אן אין לוס קאזאליס קון איז צוגו אל אונצרו. אילייוס פאסאצ'אן אפואירה מוגוס דיאס, סין טורנאר אה סוס אונארריס. אילייוס פארטיאן אלחאד, סי איגאצ'אן לה נוגי אנדי סי טופאצ'אן, אזיאן איז טורנו ניינטריס לה סינאנה אינ-טירה, אי טורנאצ'אן אה סוס קאזאס ציירניס לה טאדרי, פור טונאר « קצלת סבת ».

אלזי אנדי לוס גודייוס טופארון אינטעריסאנטיס פרופיטוס אי רינדיריון סיניאלאדוס סירצ'יסיוס אה לה ריזיון, איס אין סוס אקטיבה פארטיסיפאקיייון אה לאס פיריאס, סירקאנאס קונו ליסאנאס. אין טודאס אילייוס אוקופאצ'אן איז פרינו ראנגו. אין איז קאזאל

די נאצרוצו, קיטוחדו אין לה אוריאה אורינטאל דיכ
 לאגו, טיניאה לוגאר חונה די לאס פֿיריאהס לאס נאס
 אקטיצאס די עוודו איז אורינטעי. חונה צײַס אלז חניו,
 צירסו לה פֿין די אוטוניו, לוס אירקאדיריס קי אגֶוּכ-
 טאצאן אלזי פֿור צײַנדיר עודה קורטה די ארטיקולוס
 נאנופֿאקטוראדוס אי אירקאר, קון לה נוכידה קי רי-
 קוזיאן, לוס פרודוקטוס דיכה ריזיון. אין איסטי טיינפו
 סי אקוזיאן לאס ריקולטאס, אי איז קאזאלינו סי אפא-
 ריזאצא אה אפרונטאר לה דורה קאזון. ניינטים צײַנטי
 דיאס, אין איז נים די אוקטוברי, איז טראטי די איגוס
 אינפורטאנטים נייטיאן חונה חנינאקיון נויי אינטינקה
 אין לה פיקינייה לוקאלידאד, קי פאריסיאה איסטינסיס
 איסטאר אין פֿייסטה, אי חנדי לוס סאנוס די צירטי-
 ניינטוס, לוס גאלגיס קון דאחול אי זורנה, לוס צאיי-
 לים, סי ניליסקאצאן קון לוס קיאסיריס. קונסיידו נויי
 צואינו לוס נייטיסעיריס דיכוס קולטיצאדוריס, לוס ניר-
 קאדיריס גודיוס די קאסטוריה איראן לוס נאס פֿא-
 צוריאדוס אין נאצרוצו, אי אזיאן אלזי טראנסאקסיו-
 נים גאנאנסיוואס.

חנסי לוס גודיוס די קאסטוריה, נאלגראדו סוס
 גיקו נומירו אי לה נודיסקטיאה די סוס פיקינייה סיאודאד,
 אינגיאן לארגאמיינטי איז רולו די אינטירנאידאריוס.
 גראסיאס אה סוס איספריטו די אינטריפריזה, אה סוס
 אפטיטוד די דיסציפלינאס קון פֿאסילידאד, איליוס
 קונטריבואירון נוגו אה דיסציפלינאר לאס רילאקסיוניס
 קונטריבואירון. נייזו לאס פֿיריאהס, איליוס איידארו
 לוס קאזאלינוס דיכה פרוצינסייה די אוריסקטיאה אה
 צײַנדיר סוס פרודוקטוס קון צואין פריסיו, אי אה פרו-
 קורארקין, אין קונדיסיוניס אצאנטאזואס, עוואס לאס
 קוזאס קי איליוס טיניאן נייטיסעיר פֿור סוס צײַנטי-
 ניינטה אי איז קונפֿורטו די סוס קאזה.

פרודוקטום מאנופ'אקטוראדום. — לוס פרודוקטוס קי
 לוס ווירקאדיריק וויטיאן אה לה דיספוזיסיין די לוס
 קליאינטיק איראן, פור לה וואס פארטי, אינפורטאדוס די
 ציינזייה, די אנקונה, די ראגונה, אי וואס טאררי, פֿין
 איל קאצו דיל סיגלו דייס אי אוגו, די ווארסילייה.
 דיספואיק די לאס גירראס די נאפוליאן, אל אינפייסיו
 דיל סיגלו דייס אי וואיצי, איס לה אלוסטרעה קי
 די צייני פאטרונה די לאס פלאסאס צאלקאניקאס, אי איס
 אין טריאיסטה אי אין ציינה קי לוס ניגוסיאנטיק די
 קאסטוריה צאן אה ווירקאר לוס טיסידוס, לוס ארטי-
 קולוס קולוניאלים אי לאס דרוגאס.

אינטרי לוס וויל ארטיקולוס, קי לוס ווירקאדיריק
 גודיוס צינדיאן אין סוס צוטיקאס או אין לוס סירגייס
 די לאס פירייאס, פֿיגוראצאן טודוס לוס פרודוקטוס קונ-
 פֿיקסיאונאדוס פור לוס ארטיזאנוס גודיוס, אי פור לאס
 ווייריק קי קונסאקראצאן לאס אוראס די ליצירטאד קי
 לים דיסאציה סוס ווינאזי אל טראצאזו פרודוקטיצו אי,
 פארטיקולארניטי, אל טיסקאזי. לאצוראדוריק אי לאצו-
 ראדיראס פֿאצריקאצאן ארטיקולוס ריקאונאדוס, צוטיניק
 די טודה סורטה, קורדוניק די פֿילו, די סידה, די אורו
 אי די פלאטה, סוטאסיס, ציזוטיריאה קומו אוריזאליס,
 וואניאיקאס, קולייריק די פירלה, די צידרו, או די קוצרי,
 אי טסיטרה. גודרו אצה, טיסידוס די לינו גודרו אי-
 ראן פארטיקולארניטי פֿאצריקאדוס פור לאס ווייריק
 אל טילאר, קון וואגה אצילידאד. לוס טיניקייטירוס, לוס
 קונדורירוס אי סאפאטיטירוס, לוס טורנירוס. קונטרי-
 צואיאן אילייוס טאונזיין אה אינריקיסיר איל אקורטי-
 ווינטו די לוס ווירקאדיריק.

אי' אראג'. — קומו ליה לו דיסימוס, אלגונוס ניגו-
 סייאנטיק די קאסטוריה אינטריטייאן סוקורסאלאס אין

תיסקאלוניקי, אין צילגראד אי אין ניש. אונז קואיסקטיוון
 קימאנטי סי סוליציאנטיאזע איסקטונקסיס: אנדי לוס פא-
 טרוניס די איסקטאק סוקורסאלאס דיציאן אילייוס פא-
 גאר סוס אינפואיסקטוס — לה פיגה — קי איראן פרו-
 פורסיאנאליס אה לוס ציניפייסייוס קוונירסיאליס? לה
 קוונוכידאד די קאסטוריאה קייריאה טאקסארלוס אילייה
 נייקונה פור לה טוטאלידאד די סוס איגוס, לאס סוקור-
 סאלאס קוונפרינדידאס. די אונטרה פארטי, קאדה אונז
 די לאס לוקאלידאדיס, אונדי פונקסיאנאזע אונז סוקור-
 סאלה, ריציאנדיקאזע אה סו טורנו און אינפואיסקטו
 קורריספונדינדו אה לה אינפוטראנסה די לוס איגוס לו-
 קאליס. איז פרוצליס פואי איסקטודיאדו צואינו פור לוס
 דיריזידוריס קוונאליס. פירו קונו נו סי פודו אריציאר
 אה און אינטינדינטינטי סאטיספאזיינטי פאדה טודוס לוס
 אינטיריסאדוס, סי דיסידייו די סוויטיר לה קואיסקטיוון
 אז גוזאמיינטו די לוס ראצינוס די לאס גראנדיס סיאו-
 דאדיס די טורקיאה. דיסקפואיס די לונגאס דיסקוסיוניס,
 לוס ראצינוס לוס נאס אינטינטיס, די תיסקאלוניקי אי
 די אנדרינופלה, דיסידירון קי איסקטי גינירו די אינו-
 פואיסקטו דיציאה סיר קוצראדו נייטאד אין קאסטוריאה
 אי נייטאד אין לאס לוקאלידאדיס אנדי סי אזיאן לוס
 נייגוסיוס.

לה פיגה אירה דיקטינאדה אה פאגאר איז חאראג,
 טאקסה קי איז גוצירנו טורקו איגזיזיאה די לוס נו-נו-
 זולמאנוס, די לוס ראייאס, קי ציציאן אין איז אינפוי-
 ריו. פירו איסקטו נו אירה איז סולו אינפואיסקטו קי
 דיציאן פאגאר לוס גודיוס די קאסטוריאה. אילייוס
 איראן אסוגיפאדוס אה נוגאס אונטראס טאקסאס, קונו
 דיז ריסקטו לוס אונטרוס ראייאס. ניינטריס אונז פאר-
 טידה דיז סיגלו דייק אי סיס, איז חאראג אירה פא-
 גאר פור לה ניידיאסייון די לה קוונוכידאד תיסקאלו-

ניסויי חנה. ונה קואלדו לה סיאודאד די קאסטוריא חנה-
 פיקו חנה אהואיסקטאר חון דיקציגופאנינטו איקונוויקו,
 חיל וונטאנטי חנה פאגאר סי אינגראנדסייו, חיל לוס
 חיונפייגאדוס דיז טריזורו איגזיזירון קי לה קונווידאד
 די קאסטוריא צירקארה דיריקטאנטי חיל חארעג אל
 « דיפטינדאר » דיז לוגאר.

אוטרום אימפואיסטום. - חון חיונפואיסקטו, קי חירה
 חון נאנדור די טורונינטוס פור חיל גודאליסקטו די
 קאסטוריא, חירה חקיל זייאנאדו « נזול » חו
 « חואריז », קי סי אפיזגאצא סוצרי לוס וונקייס
 דיזוס נו-וונזולאנוס. חיל חירה איגזיזידו חין זלוקו, פור
 טודוס לוס פרופריאטאריוס גודייוס, די לה חוטורי-
 דאד קונונאלה. לוס ריזידוריס קי חוקופאצאן חילייוס
 וניסקטו די איספארטיר חיל וונטאנטי גלוצאל חנטרי
 טודוס לוס ונינצרוס, חיל זילאצאן חנה סו אינקאסו.
 טודוס לוס יחידים די לה קונווידאד, קי חילייוס פואי-
 ראן חו נו פרופריאטארייוס, פארטיסיפאצאן חנה איסטי
 חיונפואיסקטו. סולו לוס פרוצ'יס, קונסידיראדוס קונו
 חנקולאצליס, חיראן דיספינסאדוס.

אונה דיריגאסייון אה קונסטאנטינופליה. - לוקי חדול-
 סאצא, חין ציזיס, חיל חין חונה סיירטה וניזורה, לה ריגור
 גוצירניוונטאל, חיראן זאס ריזאסייוניס פירסונאליס
 די חויסקטאד קי סיירטוס גודייוס חילפלוואינטים חיל-
 טריטיניאן קון לוס אלטוס פונסייונארייוס לוקאליס.
 חון סיירטו ונשה ן' וניקטי, פור חילסינופלו, חילטאצא
 חין זואינאס קון חיל ווסיליס, חיל קאדי חיל חנה
 די לוס גיניזארוס, חיל חיל פרופיטאצא די חילטוס רא-
 פורטוס די קורדיאלידאד פור חוניזוריאר לה סואירטי
 די סוס קוריליזייונארייוס. חילטו נו זאסטאצא, פורטאנטו,

אה איסקטאר אל אצריגו די לוס טירחנוס לוקאליס. לה
 קומונידאד אירה פריקואיטיוניטי אוצליגאדה די אדרי-
 סארסי אל גוצירנו סינטראל קונטרה לאס פירסיקו-
 סייזיס, דונדי איזייה אירה ציקטיונה, פור אוצטיניר און
 אליצייאנאניטו פיקקאל, און « נורצ'יט » פור איז פא-
 גאניטו די לוס אימפואיטווס. לוס די ליגאדוס נון טור-
 נאצאן צאזיאוס די לה קאפיטאלה. איזיזוס אוצטיניאן און
 אדולסאניטו, אין צירסאנדו, סיגון איז אוזו די טיימפו,
 אין טורקיא קומו אין טודוס לוס פאזיזיס די לה איצרופה
 אוקסידינאל, גודרוס פריזינטיס, ייאמאדוס איסקטו-
 סיס « פיקסיס », אינטרי לאס נאנוס די אקיאוס קי
 טיניאן איז פודיר. לוס גאסטיס די ציאזי, קומו איס-
 טוס פריזינטיס, קונסטיטואיאן אונה קארגה פארה לה
 גיקה קוליקטיציאד גודיאה. איז קונסיליו קומונאל איס-
 פארטיאה איסטה קארגה אינטרי לוס פיגירוס לוס נאס
 פורטונאדוס, סיגון איז פודיר די קאדה אונו די איזיזוס.
 לה איספארטיקיון נו סי אזיאה קין פליטווס. נוגאס
 ציזיס, לאס ליטיגאס איראן קוויטידאס אל ארציטראזי
 די לוס חכמים די תיסאלוניקי, קי ריספונדיאן קון איז
 נאח גראנדי אפריקוראניטו.

קאפיטולו VI

ראבינום אי דיריזידורים

(170 סיגלו)

יוסף אלמיטרי. — ניגונה האוטוריטאד ראציניקה די פאנה סי סיניאלה אין קאסטוריא, ויינטריס איז סיגלו דייס אי קיס. פורטאנטו דילה ג'יקה קונוכידאד סאליו, אין לוס טיימפוס פאסאדוס, און צואין נו- וירו די סווידאדיס ריליזיוזאס. ויינטריס איסטי סיגלו, לוס גודיוס די קאסטוריא פאריסין איסטאר אצקור- צאדוס פור פריאוקופאסיוניס די אורדין וואטירייז, פור לוס ווינטריס די אונה ריאורגאניזאסיון איקונומיקה אי אדוניסקטראטיצה, אה קאצה די לה נוגידווצרי די איניגראנטים ציינדו די טיירראס ליטאנאס. אין סי- גואיטה אה לה וואנקאנסה די קאפוס ריליזיוזוס, סי קיינטי איז ווינטריס די צאקאר אפואירה דילה סיאו- דאד און דיריזידור איספיריטואל, קאפאג'י די אוקופאר דינייאנינטי איז פוסטו די פאקטור פייאיל.

לוס דיריזידורים די לה קונוכידאד סי אדריסארון, איסטונסיס, אה און ראצו די קאסטוריא, ר' יוסף אלמיטרי, קי אוקופאצה דינייאנינטי איז פוסטו די גראן

ראצטן אין לה סיחודאד די עריקאלה. ר' יוסף אג'טו
 אה עורנאר אה סו סיחודאד נאטאל, אי אה דיריזיר
 סוס קונסיחודאדינוס ווינטריס עריס אנניוס. רילאטי-
 ווס, אה טיטולו די קורייוזידאד, לאס קונדיסיוניס די
 אינגאזאנטינו. אנטיס די טודו, איז ריקפיקטאצלי רז
 דיציאה ריסיציר לוס גאקטיס די ציח'י, סיאה איז
 חלקינו דיכה קארטאצאנה די אזנוס קי דיציחן עראנס-
 פורטאר סוס צאגאזיס אי סוס ווצליס, אנסי קי איז
 סאלארייו דיכה גוארדייה ארנאדה קי לו דיציאה אקונו-
 פאניאר, ווינטריס איז ציח'י די עריקאלה אה קאטנו-
 ריאה, קי עוראצ'ה עריס דיחס. דיספואיס, איז רז אלמעיטרי
 דיציאה ריסיציר און עראנטינו אנואל די סינקו מיל
 אספרוס — אסירקה דוס ויז פראנקוס אורו — פאגא-
 צלי אין ויזאדאס או סינאנאדאס. די וואס, איז ריסי-
 ציריאה קינזי פאניס לה סינאנה — או דוס אספרוס
 פור פאן — אנסי קי סינקואינטה ויזוראס די ציכו אל
 אנניו.

ר' יוסף אלמעיטרי אירה, סיגון קונטאן סוס קונטאנו-
 פוראניאוס, ווי צירסאדו אין לה ליטיראטורה ראציניקה,
 אי ווי דיצואדו אה סו ויסייון. איז אירה אפאנאדו,
 פור סו גראנדי סאציר, אינטרי לוס ראצינוס די תיסא-
 לוניקי. איז איסקטאצ'ה אין קורריספונדינסייה קון ר'
 אברהם די צוטון, אאוטור דיז ליצרו, ציין קונוסידו אין
 איז וונדו ראציניקו, אהם רב (סנירנה 1660).
 און ווטיצ'ו, די פוקה אינפורטאנסה, איצליגו איז
 סאציו ראצטו אה אצאנדונאר סו פוסטו, אנטיס קי
 איסקאלייראן לוס עריס אנניוס קונצינידוס. פור און
 גוזגו קי לי פואי סוויטידו אה סו קונפיטינסייה זורי-
 דיקה, איז פרונונסייו אונה סיטינסייה קי דיספלחזיו
 אה אונו דיכוס דוס פארטידוס, אה און אונצרי גיגארון
 אי אינטריגאנטי, קי עיניאה פאריינטיס קון סיירטאס

פירסונאס אינפלואינטיס די לה קונונידאד. איז איז
סאציר אה סוס קוצרינוס קי, סי איזייוס נו טוואלצאן
צינגאנסה די לוקי איז ייאואלצה אינגאוסטיסייה, איז די-
סאריאה סו וואזיר קונו און קאסטירגיריו. לה פארני-
טירה די סו וואזיר, פירסונאס סין קארקטיר, וואנו-
צרארון קירקה דילוס דיריזידוריס די לה קונונידאד. אי
גאנארון אה סוס ניגרה האצה אונה גראנדי פארטי
דילוס ווינצרוס דיז קונסיליו קונונאל. אלמיטרי דיציאה
אזאנדונאר סו פוסטו, זאסו לה פריסייון דילוס נוטא-
צליס קונונאליק. ווא איז נו סי דייו פור זאטידו. איז
סי אדריסו אה לוס וואס גראנדיס ראצינוס די תיסא-
זוניקי, קי טיניאן וואגה אאוטורידאד סוצרי זאס קונו-
נידאדיס דיז אינטייריור. איז פאנוזו ר' שלמה הכהן
(מהרש"ד), אנסי קי סוס קוליגאס, דיספואיס די אציר
איסטודיידו איז דיפירינטי, דיסידיירון קי איז חכס
דיזה קונונידאד נו פואידיאה סיר אלונגאדו די סו פוס-
טו, סין נינגונה ראזון גאוסטיפיקאדה, פור נו וינוס סי
איז נו איס אינדאמניזאדו פור טודו איז טיינפו די
אינגאזאנינעו קי איי אינדה אה אינגיר. איסטה סי-
טינסייה פואי אינטיראנינטי ריסקטאדה פור לה קו-
נונידאד קאקטיריאונה.

ר' שלמה מבורך. — דיספואיס קי ר' יוסף אלונטיטרי
סי ריטירו די סו פוסטו, ר' שלמה וצורך פואי אינצי-
טאדו אה ריאיונפלאסארנו. איז קונטאצה אין תיסאלוניקי
וואגוס אונגוס, אינטירי לוס וואס אפאנאדוס ראצינוס.
ר' שלמה וצורך אירה און זואין אוראדור אי און זואין
תלמודיסטה. איז קרוניקאדור ר' דוד קונפארטי נו סיטה
אינטירי לוס ראצינוס רינוואדוס קי ציזיירון אין או-
ריינטי. איז פואי אינגאזאדו פור אונה דוראדה די טריס
אנייוס. ווא פוקו טיינפו דיספואיס קי איז רב טונו

פּוּקִי־סִיּוֹן דִּי סוּ פּוּקֵטוּ, אַיִל אַיִנְצִיזוּ קִי לֹוס דִּירִיזִדוּרִיק
 פִּינְסֶאָצְיֹון קִיטְאַרְלוּ דִּי סוּ אַונְסִיּוֹן, פּוּר לֹוקִי אַיִל נוּ סִי
 סוּוִיטִיּוֹ אַה סוּס וּנְאַנִירַה דִּי רִיזִיר, סִין אַקוּרְדֶאָרְלִי
 נִינְגוּנַה אַינְדֶאָוּנִידֶאָד. אַיִל וּנִיטִיּוֹ אַל קוּרִינְטִי, דִּילֶאָס
 אַינְטִי־סִיּוֹנִיק דִּינֹוס נֹוטֶאָצְלִיק קוּוּנְאַלִיק, סוּ אַוּיגוּ דִּי
 תִּסְאַלֹונִיקִי ר' אַנְרַהֶס דִּי צוּטוֹן, קִי סִי אַפּרִי־סוּרוּ אַה
 אַיִסְקֶרִי־צִיר אַה לֹוס דִּירִיזִדוּרִיק, אַיִן צִירֶצוּס סִי־צִירוּס:
 « וּנִי אַיִסְטוּ וּנְאַרֶאָצִיאַנְדוּ, לִיק דִּישוּ אַיִל, קִי צוּזוּטְרוּק
 טִינִיקֶס לַה אַינְטִי־סִיּוֹן דִּי אַיִסְצִי־לֶאָר לַה גֹוֶרַה קִי פּרִיק־
 טֶאַטִי־ס, דִּי טִינִיר אַה צוּאַיִסְטֶרַה קֶאַצִּיקִירַה, פּוּר טֶרִיק־
 אַנִּיּוּס, אַיִל סֶאַצִּיּוֹ ר' סַלְמֹנַה וּנְצוּרְך. פִּינְסֶאָד אַי אַזִּיד
 צוּאַיִסְטֶרוּ דוּצִיר ».

וּנְאַלְגֶרֶאָדוּ לֶאָס דִּי־פִּירִינְסִיאַס דִּי צִי־סֶטַה קוּן לֹוס
 דִּירִיזִדוּרִיק דִּילַה קוּוּנְוִידֶאָד, ר' סַלְמֹנַה וּנְצוּרְך קִידוּ וּוּ-
 גֹוס אַנִּיּוּס אַיִן קֶאַסְטוּרִיאַה, סִיאַה פֿיִן סוּס אַוּלְטִי־וּוּס
 דִּיאַס, אַרֹודִיאַדוּ דִּי לַה אַיִסְטִינַה אַי דִּי לַה אַפִּיקֶסִיּוֹן
 דִּי סוּס אַוּצִיאַס.

ר' חַיִּים בְּרוּך. - אַל רַב וּנְצוּרְך סוּקֶסִידוּ ר' חַיִּים
 צְרוּך, קִי אַירַה אַוּרִיזִינְאַרִיּוּ דִּי אַיִסְקוּפִיאַה, אַי אַנְדִי אַיִל
 סִירֶצִיּוֹ קוּוּוּ «וּנְרֶצִיץ תוּרַה», וּנִינְטֶרִיק אַוּן סִירֶטוּ טִינִי-
 פּוּ. אַצִּינְדוּ טוּצִידוּ דִּי־פִּירִינְסִיאַס קוּן סוּ קוּוּנְוִידֶאָד, אַיִל
 פֿוּאַי אַוּצִלִּיגֶאָדוּ דִּי דִּינִי־סִיּוֹנֶאָר, וּנְאַלְגֶרֶאָדוּ טוּדוּ אַיִל
 אַפּוּיּוֹ קִי לִי פּרִיקֶטוּ סוּ אַוּיגוּ אַי פּרֹוטִיקֶטוּר דִּי תִי-
 סֶאַלֹונִיקִי ר' חַיִּים סַבְתִּי. לַה קוּלִיטִי־צִידֶאָד דִּי קֶאַסְטוּ-
 רִיאַה סִי אַפּרִי־סוּרוּ, אַיִסְטוּנְסִיק, אַה פּרֹופִּיטֶאַר דִּי סוּק
 סִירֶצִי־סִיּוֹן, אַי לוּ טוּצֹו אַה סוּ קֶאַצִּיקִירַה וּנִינְטֶרִיק
 אַוּנֹוס קוּאַנְטוּס אַנִּיּוּס.

ר' חַיִּים צְרוּך קוּרֶרִי־סְפּוּנְדִיאַה פֿרִיקוּאַיִנְטִינְטִי
 קוּן לֹוס רֶאַצִּינֹוס דִּי תִּסְאַלֹונִיקִי, אַי פּאַרְטִיקוּלֶאַרֶוּנְטִי
 קוּן אַיִל נִיטוּ דִּי וּנְהֶרְסֶד"ס, ר' סַמּוּאַל אַיִינֹון, קִי לִי דֶאַצֶה

נוג'וס עיטו'זוס פֿלאַטו'זוס, קונוו איז קונדי די לה ליי, פרו'פֿונדו אירודיטה, איטסיטרה. אלגונאס די סוס קונ- סולטאכייניס פֿואירון פּו'צליקאדאס, אין איז ליצרו בני שמואל די סו גראנדי אונגו ר' סגואל חאיון.

איל תלמוד תורה. - לאס טאקסאס אי ריצינידוס די לה קונונידאד, אנסי קי לאס דונאכייניס איגאס אין לאס אוקאזייניס די אלגיגריאה או די טריסקיזה, פירניטיאן די אינטריטיניר, אינטרי אטרעס אינקטי- טוסייניס, און תלמוד תורה, אנדי ריסיציאן לוס ניניוס גודייוס אונה אינטרוקסייון ריציזיונה, סיגון לוס ווי- ניסקטירי די עיינפּו. איז תלמוד תורה פֿואי איז ציר- דאדירו קריזול, אנדי סי פֿוזיינארו לוס דיצירקוס אי- זיונינטוס די לוס קואלוס סי קונופונאה לה קונונידאד. איז תלמוד תורה קונטריצואו אה אונפֿיקאר לוס וור- סוס, אה אדופטאר איז וויקמו אידייונה אי לה וויקונה זיטורזיאה.

איז תלמוד תורה פֿואי, אין טודוס לוס עיינוס, אר- רודיאדו די לוס קויידוס די לוס ריזידוריס, קי זילאצאן קון אונור אה סו אינטריטינינינטו, אה סו זיין פֿונ- סיזנאנינטו, אי אה לה אדאפטאסייון די סוס פרוגרא- וויס אה לוס וויניסקטיריס די קאדה גיניראסייון. אין קאסטוריאה, קונוו אין טודה לה דיאספורה גודיאה, איז תלמוד תורה פֿואי סייונפרי איז גראנדי סינטרו די אטאנינטו, לה אינטטיטוסייון סאנטה דינטרי טודאס, אקירינסיאה די טודו קוראסון, אי דיאנטרי לה קואלה דיספאריסין טודאס לאס איניניסטאדיס די פארטידוס. איז ראנפלאסאצה, פור קאדה אגלוניראסייון גודיאה, איז בית המקדש די ירושלים, דיסטרוזיידו אל 70 פור לאס ארנאדאס די טיטוס.

איר גמילות חסדים. — אל לחדו דיכ תלמוד תורה.
 לה קונוכידחד אינטריטיניחה לה אוצרה דיכ גמילות
 חסדים, קי טיניחה פור צוטו די ציניר אין הייורו לה
 לוס פרוציק אי לה לוס גואירפאנוס, אי פארטיקו-
 לארנניכטי די קוצריר לוס גאסטיס די אינטירראנניי-
 טו די לוס וניכטיטירוזוס. טאלאס אוצראס איגזיסקטיאן
 אין טודאס לאס קונוכידאדיס גודיאס, אין אפליקה-
 קייון די לוקי איסקריציירון נוהיסקטרוס חכמים:
 החסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת, לה ציר-
 דאדירה קארידאד איס אקיהא קי סי אקונופלי אינצירסו
 לוס נוואירטוס. נו טודו איכ קי קייריחה פואידיחה חזיר
 פארטי די איסקטה אינסטיטוסקיון. חונה הסכונה דה לה
 זיסקטה דיכאס פאנויליחאס קי איזיחאס סולאס פואידיאן
 אינטראר חזיי. איסקטאס פאנויליחאס צילאצאן אל וואכ-
 טינינויינטו די סוס פריצייליגיון קי זיס דאצה חונה
 סורטה די דינייטה.

קונפאורננינויכטי לה לאס ריגלאס קי לוס אגונטאצה,
 לוס ונינוצרוס די איסקטה סאנטה אוצרה דיציאן קוכ-
 סאקראסקין אל אינטירראנניינטו די לוס נוואירטוס, וניקנו
 אין אצאנדונאנדו אין קואלונקי אורה סוס איגוס פיר-
 סונאליס. נינגונו פואידיחה ריסקולירקי די איסקטי דו-
 ציר סאקרו סאנטו, סין ראזויס פרינוורחאס. סי איכ
 אינטירראנניינטו סי דיציחה חזיר לה ונידייו דיחה, חון
 קונויר ליציחאנו אירה סירציידו לה לוס חזרים פור איכ
 שונס די לה קהילה. קאדה שצת, דיספואיס די לה או-
 ראסקיון די לה וואנייחנה, לוס אדירינטיס סי אגונטא-
 צאן אין חונה קאנארטה, אלחדו די לה קהילה, אי סי-
 גואיאן קון אטאנסקיון חון דרוס קי זיס אירה איגו, אי
 דיספואיס איזיוס פארטיסיפאצאן לה לה טאנדה, קי
 קונסיסקטיחה אין חון צאזיקו די ראקי אי חון גואיצו
 אינחאננאדו, קי אירה סירציידו לה קאדה חוכו די אי-

לייוס. זוק גאקטיק די לה טאנדע איראן איגוק פור
זוק חזרים אה טורנו די רולו, אונו קאדה סצט, ניגון
פֿוראקטירו נו פואידיאה סיר אדוניטידו אין איקטאס
אגונטאס, סין איז קונסינטינטינו די אקיל קי אזיאה
זוק גאקטיק.

תלמוד תורה אי גמילות חסדים דוצירון סיינפרי
איגזיקטיר אין קאקטוריאה, קונוו אין טודו מודו די לו-
גאר אנדי איי אגונטאנטינו די גודייוס. פירו איקטאס
דוס אוצראס נו טונארון אזיי און איזלאנגו קי אין ווי-
דיו דיז סיגלו דייס אי סייטי, דיזאס קואלזאס אזלאן
זוק איקקריטוס דיזוס ראזינוס די איקטי טיינפו. זאס
דונאסייוניס אין פֿאצור די זאס קאטאס די איקטאס
דוס אינקטיטוסיוניס איראן פֿריקואינטיס, אי טודוס
איראן צינטורוזוק די קוסטינירלזאס.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

קאפיטולו VII

שיימפום טרוב'ייום

(170 סיגלו - סיגואיטה)

ר' משה די מאייו. — לה פֿאנניליה די ננאיו דייו זה
קאסטוריה ראצינוס אי נוטאצליס, קי קון חון ננאחדור
די פריקטיג'יו אי די גלורייה פור לה קומונידאל די
איסטה אירנוזה סיחודאל.

נו סי קאצ'י די אנדי צ'ינירון לוס פרינווס די איסטי
לינאצ'י. פור סיגורו קי איסטה פֿאנניליה איס אוריז'ינאל-
רייה די איספאנייה. איז קאצ'יו סלונה רוחניס סופוני
קי לוס די ננאיו סאלירון דיז קאזאל די נוייה, אין לה
פרוצ'ינסקיה די צארסקיזונה, אי נוייה סי קוררונפיו אין
ננאיו. פור טאנטו, נווס פאריסי איסטרנאיו קי נוייה
סי טרוקי אין ננאיו. טודאצ'יה נו קאלי אזיר כינגונה
דיסטינקסיון אינטרי « ננאיו » אי « די ננאיו ». לוס
ראצינוס נטה די ננאיו די קאסטוריה, אי ילחק די ננאיו,
די איזנ'ר, כון סיטאדוס פור לוס ניקמוס ליצרוס די
קוס טיינופו סין איז « די ». איס אין קאסטוריה סולאל-
ניכטי קי סי איזו אונה סיפאראסיון אינטרי « ננאיו »
אי « די ננאיו » : לוס ננאיו קונסטיטואין לה קלאסה

די קונדיקסיון ווודיסקטה, אי לוס « די וואייו » לה קלא-
 סה קי ציצי אין לה פולגורה דיסדי וואגאס גיניראסיוניס.
 איסקטי אפארטאדיזו קאלי רינפואארלו, סיינדו לאס דוס
 קלאסאס טיינין לה וויקונה אוריזין.
 אונד די לוס פרינווס קי סי דיסקטינגואו איס טאוואל
 וואייו, אאוטור די סיירטוס פיוטיס קי פואירון אדופ-
 טאדוס אין איז וואזור איטאלייה, צירסו לה פין דיז סי-
 גלו קינזי.
 ונה אקיל קי סי אילוסטרו אינטרי טודוס איס איז פא-
 וואזו ר' ונסה די וואייו, קאפו די אונה דינאסטיאה ראזי-
 ניקה, די אנדי סאליירון ראזינוס די צאלור אי פילאנטרו-
 פוס קי דיסארון און צואין וואנזרי אין לוס אנאליס דיז
 אורינטטי. דיספואיס די ר' חיים צרוך, איז אוקופו אין
 קאסטוריה, ווינטריס לונגו טיינפואו, לאס פונקסיוניס
 די קאפו איספיריטואל, אה לה אינטירה סאטיספאק-
 סיון די סוס אוציזאס. איז קרוניקאדור ר' דוד קוב-
 פורטי, סו קונטינפואראניאו, לו וואנזרה קוואו און גראנדי
 סאצייו, אוקופאנדו און לוגאר די אונד אינטרי לוס
 וואס גראנדיס חכמים די סו טיינפואו: גם בזמן ההוא
 היה בעיר קשטוריה מרביץ תורה הרב ר' משה מאיו
 והיה רב מובהק וגדול הדור (טאוונזין אין אקיל טיינפואו
 סי טופאצה אין לה סיאודאד די קאסטוריה און גראן
 ראזינו, ר' ונסה וואייו, קי אירה רב אירודיטה אי אינטרי
 לוס קונטאדוס דיז טיינפואו). ר' חיים טצתי (מהרח"ש),
 קי פואי איז חכס איז וואס אינפוארטאנטי די טיסקאלו-
 ניקי אל סיגלו דייק אי סייטי, לו ווינסייונה קון לוס
 טיטולוס קי סי דה אה און ראזינו די צאלור. איז סי
 אינפואני פארטיקולארנינטי קוואו תלנוודיסקטה. איז לו
 דיסו און ריקוליו די דיסיזיוניס, ונה אלגואס די סוס
 קונסולטאסיוניס סי טופאן איספארזידאס אין לאס
 אוצראס די לוס איסקריטוריס די סו טיינפואו או די לה

ג'ינראלסטאטן קי לוי סיגואל, קונו אין לוס ליצרוס די
 ר' חיים שבת, אין לאס ריקפונקאס די ר' שלמה הכהן
 (מהרש"ך), אין לאס אוצראס די סו קונסיאודאדינו
 אזרהס צבר צרוך, איטסיטרה.

סו איזו ר' שמעיה. - סו איזו ר' שונעיה לוי סוקסידו אין
 1657. איג איל עיקטו דיל קונטראטו די אינגאזאל-
 ניינטו : « נוזוטרוס נוטאלצליס די קאסטוריא, אקסיפ-
 טאמוס קונו נואיסטרו פאסטור איספיריטואל, ר' שונעיה,
 איזו די ר' נסה, די קאסטוריא. איל סירה נואיסטרו גוז-
 גאדור פור טודוס לוס איגוס סיציליס אי פינאליס, אי
 דארה סוס סיטינסיאס סוצרי צאזה דינה ליי אי דינה
 גוסטיסייה, אנסקי קי אין סיגואלדו לה אינספיראסיון
 די סו קונסינסייה. נוזוטרוס אקסיפטאנוס די אגורה קוס
 דיסיזיוניס אי, דיסדי אוי, רינונסייאמוס לה טודו די-
 ריטו די קונטיסטארלאס, קונו סי איליאס אריאן פארטי
 די לה ליי די נסה. די נאס, נוזוטרוס קונטראטירינוס,
 טודוס אלונאדוס, קואלונקי פירסונה קי נו סי קוויטירה
 לה קוס דיסיזיוניס. נוזוטרוס לוי ריקונוסינוס טאנציין
 קונו נואיסטרו נרציץ תורה אי נואיסטרו דרסן. איל
 טייני איל פודיר די דאר גטין אי קדוסין. סו פאגה
 אנואלה איס די 5000 אספרוס ».

און דיפירינטי סי ריקריסיו אינטרי איל גיאדור איס-
 פיריטואל אי לוס דיריזידוריס. איסטוס אולטימוס פרי-
 טינדיאן קי אילייוס נו איראן קונטאלצליס אינפירינטי די ר'
 שונעיה פור איל צירסאנויינטו די סו פאגה, דונדי קאדה
 יחיד פודירוזו דיציאה פאגאר סו פארטי. פירו לה קואיס-
 טייון, סוויטידה אל איגזאנין די ר' אסדאי הכהן פרחיה די
 היסאלוניקי, פואי סולוסיונאדה אין פאצור די ר' שונעיה.
 איל פאנוזו « פסקון » דיסידיו קי איל קונסיליו דיציאה
 איל פרופיו קוצראר לאס פארטיספאסייוניס די לוס

נוטאצניקס. קיינדו נו איס דיז אונור די און גראן ראצנו
די איר ריקוויז סוס אונוראריוס קירקה די לוס פאר-
טיהולאריס.

ר' סנעיה גואדרו סו פוסטו פין סו וואירטי קי קי
פלחקה אה לוס דירידוריק די 1676. איל טיניאה קונו
איידאנטיס ר' אליהו לצית חזן אי ונחס רוסו.
איל איזו די ר' סנעיה, ונסה איל סיגונדו, תלנו-
דיסקטה אי קצניקטה, פואי אינגאזאדו קונו דיין אי קאפו
איספיריטואל אין לה אינופורטאנטי קונונידאל די נו-
כאקטיר, אנדי איל אפארטיסי אין 1687, טוויינדו קונו
איידאנטיס ר' יהודה קאסוטו אי ר' ונסולם הלוי. סו
איזו ילחק קי אינויגרו אין לאריקה, סי צה אילוסטראר
קונו אונו די לוס ונאס גראנדיס וויסינאס אי פילאנטרו-
פוס קי טינגה קונוסידו איל ספרדיסנו טורקו, ונוזוטרוס
אצלארינוס ונאס דיספואסיס די איסקטה גראנדי פירקו-
כאלידאל.

אזיטאסייון מיסייאניקה. — לאס ונאלאס איגאס דיז
פאלסו ונסיח סצתי לצי טוויירון אונה פרופונדה ריפיר-
קוסייון אין לה גיקה אי ריפוזאדה קונונידאל די קאס-
טוריאה. לאס נווידאדיס קי ציניאן דיסדי איל 1648 די
איסנירנה, די אחיפטו, די לה טייררה קאנטה אי ונאס
טאדרי די אצידוס, אנדי לצי סי טופאצה אינקארסינאלדו
אין 1666 אי אנדי איל ייצאצה אונה צידה די ריי, די
אנדרינופצה אי פארטיקולארניטי די לה סיחודאל קיר-
קאה די תיסאלוניקי, אזיאן אין קאסטוריאה גראנדי
סאנסאסייון. וויינטריס צינטי אנניוס, טודוס קרייאן
קי לה אורה די לה ריגוניסייון איצה סונאר פריקטו, אי
איספיראצאן די פונטו אין פונטו לה אפארטיסייון די סי-
ניאלסיס אי ונארציאס אנונסייאנדו לה סאלצאסייון די
יסראל אי איל ריטורנו אה לה טיירה איסקווידה. קונו

אין טודאס לאס קונונידאדיס די טורקיאה אי וויסנוו די
 איצרופה, אין קאסטוריאה עאונצין סצתי לצי אירה קונ-
 קידיראדו קונוו אונטאדו דיז דייו. גראנדי פואי לה די-
 זולוזיון אי לה אונארגורה קואנדו, קוצארדאנינטי, אצאנ-
 דונאנדו סו ליי אי סו פיי, איל סי אציאה אצולטאדו אל
 איסלאוניסנוו. פורטאנטו נונירוזוס קאסטוריאליס סי די-
 שארון אה סוס טורנו טראזיראר אי, אוצדיסינדו אה
 לאס אינסטרואקציוניס צינדאס וויקטיריוזאנינטי די
 אנדרינופלה אי די תיסאלוניקי, איזיוס עאונצין סי
 קונצירטיירון, פינסאנדו אנסי אפריסוראר לה אורה די
 לה גאולה, קונוו לו אפירונאצאן לוס פארטידארייוס דיז
 פאלסו ונסיח.

לה פיקינייה קונונידאד פואי איסטונסיס איל טי-
 אטרו די טרוציוס קונוו נונקה איזייה אציאה קונוסידו,
 ני קונוסירה ונאס אין טודה סו איגזיקטיניסייה, לאס פא-
 וניזיאס לאס ונאס ריסקטאדאס פור סוס ריקיזה אי
 סוס אינפלואינסקה, לוס ראצינוס לוס ונאס אטאדוס אה
 לה ליי אציאן אקוסטאדו אוריזה אה לאס נוצידאדיס
 רילאטיצאס אל אריצו דיז ונסיח. וווגוס אי וווגוס גי-
 דיוס די קאסטוריאה קריאירון אין לצי. ווינטריס סו
 לונגה איסטאניסייה אין תיסאלוניקי, סיאה דיז 1651
 אל 1657, סצתי לצי אציאה איגזירקאדו אונה אקסיון
 דיסיזיזה סוצרי לוס איספריטוס די טודוס לוס קי איס-
 טאצאן אין ראפורטוס קון לוס רצניס די תיסאלוניקי.
 לוס ציאזאדוריס קאסטוריאליס קי ציניאן אין לה גראנדי
 סיחודאד קונטאצאן קון אינטוויזיאנוו לאס סינאס פריני-
 טיקאס פריזידידאס פור לצי, לוס קוונציעטיס, לאס פייס-
 טאס, לוס צאייזליס, לאס אוראסייוניס פוצליקאס קי סי
 דירולאצאן אין לוס « קונאקיס » אי לאס סינאגוגאס
 תיסאלוניסיאנאס, אין וידייו דיזה אסאנצליאה די לוס
 ונאס ריקוס נוטאצליס אי די לוס ונאס סאציוס ראצי-

נוס. כו. הצ'יחה קי דיזיר. איז ונסיח הצ'יחה ציינידו. קונו
 אין טודאס לאס סיחודאדיס די אורינט די אוקסי-
 דינטי, נוס קאסטוריאליס סי אפאריוז'ה'אן אה סוציר
 אה נה סיחודאד קאנטה די ירושלים. נאלגראדו און נו-
 ונינטו די אצאטינויינטו, נה קונצירקיון די סצת נבי אל
 1666 נו נוס דיסקוראזו. אינדה תיקאלוניקי איסקטאצה
 לייצ'דה פור נה טיונפיסטה וניסייחניקה, אי איסקטה
 טיונפיסטה סופלאצה טאוונזיין קון פורטאליוה סוצרי קאס-
 טוריחה.

נה א'יטאסיין נאלקאנה הצ'יחה קידו אינטריטינידה
 אין נוס קוארטייריס גודיוס פור איז דיסקאניסידו נתן
 העזהי. איסטי פיריקולוזו פרופאגאנדיסטה, סאליינדו די
 גיווניל'ג'ינה אל אינופיסיזו דינה פרינואצירה דיז 1668
 פור רינדירסי אה ייחנינה, אה קורפו אי אין אטיחלייה,
 סי הצ'יחה ארריקטאדו און קיירטו טיינופו אין קאסטו-
 ריחה, אנדי הצ'יחה קידו ריקיצי'דו קון גראנדיס אונוריס.
 איז אטו אלזי רילאסייוניס קון טודאס לאס צואינאס
 פ'אנילייאס, אי טופו גראסייאס אין א'וזוס דינוס רצניס
 אי דינוס נועאצליס קי נו קונסידיראצ'אן קונו סי פואירה
 איז פרופיטה חליהו איז פרופייו.

נואס טאדרי, קואנדו, דיספואיס די סו צירגואינקו-
 זה איסקטאדה אין צייניזיה, רונה אי ליצורנו, אנדי פור
 פונטוס איז איצה קיר אפיידריאדו, טוואנדו די נואיזו
 איז קאונינו פור נה טורקיה, איז פרופיטה דינה אוקאזיון
 פור אזיר אונה צייטה אין קאסטוריחה, אי סי טופה אין
 גראנדי קורדיאלידאד קון טודו נוקי הצ'יחה איסקטויסיס
 די וניזור אין איסקטה ריקה קונונידאד. די אלזי איז סי
 רינדי אה אנדרינופלה אי אה סופ'ייה, אנדי איז סי אי-
 קונטרו קון איז אונטרו פרופאגאנדיסטה, ר' טנואל פרינו.
 אי הציינדו אינוניזאדו, צירקו איז 1670, איז איגזילו
 דיז פאלקו ונסיח אין ארכאאוט-צילוגראדו או ציראט,

איז ריטונע אײַז קאמפאניע די אלטמאניא אין פאסאנדו
 אונטער צײַט פאר קאמפאניע, אלט די איז ריקאליניטע קאס
 צײַזאס אונטערדיק קאן לוס אונטערדיק לוס אונטער די
 צײַטע. דיפואלס איז סי צה אה דוראטקא, אי די אלט
 אה ארנאלאט-צינגראדו, פאר ציר פאגה אה פאגה איז
 אונטער אי צוטקאר די אינטרענירסי קאן איז, קריאנדו
 קי אינדע אלטא איז אונטער די קאמפאניע לוס אינטרע-
 גאס אונטערדיקאס. די דוראטקא אי די ציראט איז טייני
 אונטער אקטיציה קארריספונדינסייה קאן קאמפאניע, אלט
 אלטאן דיפאנדאדו פליטוס אונטער אונטער אלט קאמפאניע די
 סצתי אי דינה פרוקסינה «גאולה». אינפארמאדו די איס-
 טוס דיזורדיניס, נתן, קי סי דה אייריס די אפאזיגאדור
 אי די ארציטרו די קאמפאניע אונטער, אונטער די אה אה
 טודוס לוס קי קאמפאניע אה דיסקאונטיר קאן ציאלניס.
 איז קאמפאניע אה ר' סאנטיה די אונטער די קאמפאניע אה
 פינה קי איז קאמפאניע אין ציראט פורקי סצתי ריפוזא די
 ריקאליניטע, לו ריקאליניטע פאר לוס דונט קי פארטי-
 קאלאריס דינה קאמפאניע לי אינציאן, אי קאמפאניע אין
 צואינאט טיראניא אה קאמפאניע אונטער די קאמפאניע אונטער
 פורקי קאמפאניע קאס קריאלינאס אונטערדיקאס.
 איס קאמפאניע דיפואלס דינה אונטער די לצי, קארצי-
 בינה אין דינה די כפאר די אלט 1675, קי לוס איס-
 פריטוס אינפאסיאן אה קאמפאניע אין קי קאמפאניע אונטער
 אי אונטער צינינדו אין סי אינפאסיאן אה אינפאסיאן קא
 זייררו. איז אונטערדיקאס סי אונטערדיקאס. לוס «אקאזליס»
 אונטערדיקאס אונטער פוקי די אונטערדיקאס אין קאמפאניע-
 אונטערדיקאס. לוס קי פודייראן אין איסקאנדאלו אונטער אה
 אה ריקאליניטע אונטערדיקאס אה אונטערדיקאס די אונטערדיקאס
 קי אלטאן אונטער קאמפאניע אונטערדיקאס, אין אונטערדיקאס אונטער-
 אונטערדיקאס אי דינאס אונטערדיקאס, אונטערדיקאס אונטערדיקאס די
 ריקאליניטע אין אונטערדיקאס, אלט אינפאסיאן סי איסקאלי-

סיירון. אינטרי איזייוס ציווס, פור איסיופלו, אונוס
קואנטוס ווינזרוס דינה פאזילייה די וואייו קי אציאה
דאדו אין קאסטוריהה איזוסטריס גיהדוריק אי נוטאצליס.
סיירטוס די איסטוס קונצירטידוס נון פודיירון וואס,
די צירגואינכה, קידאר אין לה סיאודאד אי סי איקס-
פאטריארון אין דיצירסוס לוגאריס, אין ריסקפארטי די
איסנירנה.

לה סואירטי די אונו די איזייוס ווס איס קונטאדה
פור לוס איסקריטוס די טיינפו. סי טראטה די ל נו-
טאצלי יעקז כהן קי אציאה אצאנדונאדו איז גודאאיסונו.
אינטינדינדו סו זייררו, איז פוצרי אונזרי אטורנה אה
לה זיי די סוק אצואילוס. ונה איז נו טייני וואס איז
קוראזי די קידאר אין קאסטוריהה. איז עוונה סוס דיס-
פוזיסייוניס פור אלונגארקי די איסטא סיאודאד. סו
וואזיר ריפוזא די סיגואירלו. איסטונסיס איז קי אדריסו
אה לוס חכמים די קאסטוריהה אי די תיכאלוכיקי פור
אוצליגארנה אה זיצאנטארסי קון איז די סו סיאודאד
נאטאל, לוקי איס אקסיפטאדו.

ריפ'ורמאס איסקולאריאס. - אין איז אכיו 1678,
לה פיקינייה קוונזידאד איס אציטאדה פור אונה קו-
איסטיוון קי פאריסי סיר די פוקה אינפורטאנסה, ונה
קי אין אונזוס די טודוס לוס ווינזרוס עוונה גראנדיס
פרופורסייוניס, פורקי קאדה אונו סי סינטיאהה קולפאצלי,
סירקה, דינה אציטאסיוון וויסיאליקה די לצי, דיז אול-
צידו או דיז אצאנדונו די לוס צייזוס פרינספייוס אי
דילאס סאנטאס טראדיסייוניס. קאדה אונו איס אפיר-
ראדו די און סינטינטינעו די פאנאטיסונו אי טופה קי
לוס אטאדירוס די לה ריזיזיוון סי אפלוטארון. טופאן,
אינטרי אטראס, קי לה איסקולה דינה קוונזידאד, איז
תלמוד תורה, נון דה און סולידו אינסיינטינעו רי-

זייזיוזו אה לה ג'יקיס פארה קי, און דיאה, אין אינ-
 גראנדדיסקיינדוסין, לוס פוטורוס ניינזרוס דיכה קוונכי-
 דאד נו סי דיסין ארראטאר פור פאלקוס «נסיחיס» אי
 סארלאטאנוס. קריאין קונקטאר קי לוס פרוגריקוס
 די לוס אינצוס נו סון אצאטטיינטיס, קי לה איס-
 קולה נו דה אה טודוס איז קויידו ריקיירידו אל איס-
 טודיו דיכה זיי. און גרופו די פאריינטיס סי קיסה אנדי
 לוס דיריזידוריס. אינציוס קיירין קי סוס איזוס ריקי-
 צ'אן אונה דחה נאס פואירטי די ריזיזיון. אינציוס איג-
 זיין נאס די ריגור אין לוס פרוגראניס, נאס אטאנ-
 סיון דיכה פארטי דינוס נאאיטרוס.

איז קונסיזיו קוונכאל טוונה אין קונסידיראסיון
 איסטאס קיסאס אי דיסידי די אאוניטאר איז נונירו
 דיכאס אוראס די קלאסה. לוס אינצוס דיצין, פור אינ-
 דיכאטרי, קידאר אה לה איסקולה דיסדי איז איסקלא-
 ריקיר דיז סול פין קי איז סי פוכי קוונפלידאוניטי.
 סולו אונה אורה די ריקריאסיון אה נידיו דיאה קור-
 טאצה אין דוס און לונגו דיאה די איסטודיוס. פין איס-
 טונסיס, איז נונירו דיכאס אוראס די אינסיניאנויטו
 אירה ראזוניצלי. נאאיטרוס אי אינצוס טיניאן איז
 טיינפו די ריקפיראר. ניינטיס קי אגורה גיקאס פלו-
 ריס דיצין אונרגארסין אין און אציר אנופאדה. לה רי-
 פורנה אורדינאדה איס אפליקאדה. נה פריסטו טודוס
 סי רינדין קואינטו קי אינציה איס דאנייוזה אה לוס
 אינצוס אי אה לוס נאאיטרוס, סין קי פורטאנטו איז
 אינסיניאנויטו די נייזוריס ריזולטאדוס.

לה לאנדרה די 1680. - אין 1680, דיספואיס די
 דוס אנציוס די אונה איקספיריינקה לאווינעאצלי, טו-
 דוס סי רינדירון קואינטו קי איקטי אורארייו אירה
 דאנייוזו אה לה סאכוד דינוס אינצוס אי נון קונטרי-

צו איינעם אין נאכהאנדע און פרוגריסקוס די לוס איסטודייוס.
 האלדיא, דונקי, אצאנדונארכו. אק אינפיקסא זע די פֿי-
 קולטאד. אין איפֿיקטו, זע ריפֿורענע פֿוהי דיסקידידע זאטו
 גֿורה די לוס די ריזידוריק די לזע קונווינדאד. קונו איסצי-
 זלזאר איסענע גֿורה? סיריאה איקפונירסי אה זע רח-
 זייע די זייענע אי וויריקיר סו קאסטעיגירייו. לוס ריזידו-
 ריק סי אדריסארוו אה לוס חכונים די תיכאלוניקי פור
 אקלארלע לוס סוצרי איסענע קואיסטייוו איקפינוזע. אי-
 זייוס קונסולטארוו, אינטרי אונטרוס, ר' אהרן הכהן פרחיה
 אי ר' אליהו קוצו, גראן ראצינוס די זע טיינעפן, לוס קו-
 לוס נון טאדרארוו אה דיגאזאר איז קונסיזייו די סו
 גֿורה. « איסטאס אינטעראניכטי אין ריגלע אי זוזוטרוס
 נו טיניס נאכהאנדע ריפרוסארצוס », « זוזוטרוס פואידיס,
 סין נינגון רינורסו, רינונסייאר אה און פרוגראס איס-
 קולארייו ריקונסידו קלאראניכטי קונו קונטרארייו אה
 לוס וויניקטעריס די לזע אידוקאסיוו », איסקריזיירון אי-
 זייוס. לוס רזנים סי אפריסורארוו די אינציאר און סליח,
 אה קאסטעוריאה, זייזאנדו קון איז זע « התרה » וויניס-
 טירוזע פור איז זאלדאניכטו די אונע גֿורה קי נו פוהי-
 די אה סיר קי דאנייוזע אה סיינטינאס די גֿיקאס קרי-
 אנסאס. זע « התרה » פוהי וויזאנדע סולינילנטי אין
 פריזינסייע די טודוס לוס ווינצרוס די קונסיזייו.
 ונה פוקו דיספואיס דיסצרוגו אין זע סיאודאד אונע
 איפידיוניאה די זאנדע וויי וואטאדירע. ווגוס קאסטו-
 רייאלים אצאנדונאחן די פֿיניטיזאניכטי סוס סיאודאד נא-
 טאל אי סי אריסינעאן אין וונאסטעיר. זע סיטואסיוו
 אירע וויי איסקורה. טודוס איסטאצאן איקפאצוריקידוס
 אי אצאטידוס. איז לויטו קוצריאה טודוס לוס קואר-
 טייריק. נו אציאה פֿאניזייע קי נו איסטאצע אארצאדע.
 טודוס זיחן אין איסענע קאלאנידאד איז די דו דיז דייו
 קי קיריאה קאסטעיגאר זע קונווינדאד פיקאדירע. קא-

זיחה אה עודו פריסיין קאלנאר לה ראציייה דיז דייו. לה
 קונונידאד דיסידייו חונה סירה די וויזראס פור רי-
 פֿורנאר לוס חוזק אי קוסטווצריס. עודוס סי דינאכ-
 דאצאן קון אנגוקטייה סי איסטי וואל, קי איספאנדי לה
 טיררור פור אנדי איז פאסה, נו פֿואי אינוציאדו דיכוס
 סייכוס פור איז דיסציפלינאטו די לה גֿורה עוואדה
 אין 1678? זאלדאר חונה גֿורה ריסיצידה פור איז «כלל»
 קונסטיטואי חון גראנדי פיקאדו. איס פור איסטו קי
 חונה פרינה דיסיזיון פֿואי עוואדה די אורזינסייה: ראכ-
 פֿורסאר לוס איסטודייוס די לה איסקולה אי קונטרולאר
 קון סיצירידאד לה אקטיצידאד דיכוס איסקולארייוס אי
 דיכוס וואאיסטרוס. איסטוס חונטינוס דיצין דיטיניר
 לוס איליצוס אין לה איסקולה נו וואס טאדרי פוסיצלי,
 אי סי אילייוס נו סי קונפֿורנארטן אה איסטי אורדין,
 אילייוס סיראן ריזוקאדוס סין פיאדאד, פור סיר ראנ-
 פלאסאדוס פור אונטרוס וואאיסטרוס, וויסטו סי קאלי
 טראליירלוס די אונטרו לוגאר אין אזינדו וואגוס גאסטויס
 אי אין פאגאנדוליס וואס קארו. קאלי טורנאר, דונקי, אל
 וויסטו איסטאדו די אנטויס דיז זאלדאנווינטו די לה גֿורה.

מיזוראם קונטרה איל ליבירטינאזי. - איסטי פרו-
 גראס טאנטו סיצירו פֿואי דיספואיס אדולסאדו. לה חונה
 חורה די ריקריאסייון פור איז קונויר די ווידייו דיחה
 פֿואי פוזאדה אה דוס, פארה דיטאר אה לוס «וואנדיס»
 איז טיינפו וויניסטירוזו פארה קויידאר סוס איגוס די
 פֿאנוילייה. חונה סירטה עולירינסה אין לה אפליקאסייון
 דיז אורארייו פֿואי אקורדאדה פור לוס דיאס לוצייוזוס
 או וויי זייכאדוס.

איסטה דיסיזיון די אורדין איסקולארייו פֿואי עו-
 וואדה אל 3 לוליו 1685. פירו אילייה נו פאריסיחה
 זאקטיסיינטי פארה אפלאגאר לה סאנייה דיציה. לוס

דיריזידוריק טוואנאן לה ריזולוסקיון די אונטראס ריפור-
 נאס. אייליוס קי אטאקאן אל ליזירעינאזי. אינטרי או-
 טראס, אייליוס דיפיינדין לוס צאיליזס וויקסטוס: אוונ-
 צריק אי וואזיריק נו פואידראן צאיללאר וואס נוכקה, ני
 וויסנו פאגה קון פאגה. לאס וואזיריק קאזאדאס, לאס
 ציזדאס, לאס וואסאס, אי וויסנו לאס איזיקאס אאידא-
 דאס די דייס אנויוס אי ארריצה, דיצין ריגורואמינטי
 אלונגארקין די קואלונקי דיצירעינאזי אינטרי אוונצריס.
 אבסי סי רינוציילה אין קאסטוריה אונה צייזא די-
 פינקה, אין ציגור דיסדי וואגאס גיניראסייוניס אין תיסא-
 לוניקי, קונו אין לה וואס פארטי די קוואנידאדיס דילה
 דיאספורה. אה איסטה דיפינקה סי אגוסטה קי נו סי
 דיצי אינגאזאר «גאלגי» אין לאס פייסטאס, אונה איק-
 סיפסייון פואידי סיר טוליראדה סולאמינטי קואנדו נו-
 גידייוס אסיסטין אה לה פייסטה. פירו אין איסטי קאצזו,
 לאס וואזיריק דיצין איסקונדירסין.
 פור לה וויסנה אוקאזיון, סי רינוציילה לה אינטיר-
 דיקסייון, צאטו פינה די «קנס» או די «חרס», די אדרי-
 סארסי אה לוס טריזונאליס טורקוס פור איל ריגלא-
 ווינטו די קואיסקטייוניס קי פואידין סיר ריזולציידאס
 פור לוס «דייניס» דיז לוגאר.
 נאדה די ווארציאר סי לוס גודייוס די קאסטוריה
 פינסאצאן קי לוס פיקאדוס קוליקטיזוס דיציאן קאצזאר
 קאסטיגירייוס קוליקטיזוס. איסטה קריאינקה נו איס
 איקסקלוזיזה אה לוס גודייוס דיז טיינפו, ונה טאונצין
 אה לוס נו-גודייוס, קריסקטייאנוס קונו וואולנאנוס. איס-
 טי איספאנטו קונסטעיטואיאה אונה איקפיסייה די פרינו
 אל גאסטאמינטי די לוס ווארסוס. אגוסטינוס קי, איסטה
 ציס טאונצין, נו טאדרארון אה אדולסאר איל אורארייו
 איסקולארייו קי אירה ציראמינטי אינאפליקאצלי. פוקו
 טיינפו דיספואיט, לוס דיריזידוריק איספיריטואליס,

אינטערי לוס קואלנוס פֿיגוראן ר' ננחס רוסו, ר' ילחק הכהן, ר' ילחק וויניסקעי, ר' ילחק אלצוואייר, ר' ננחס הכהן, סי אדרסקארון אה לוס רצינוס די תיסקאלוניקי, פור סיר די נואיצו דיליזראדוס די קוס גורה די אזיר פרולוגאר, פֿין איז אינקירראר דיל קול, איז לאצורו אין לה איסקולה.

ריפֿוויאדום די ביראט. — צירסו איז 1688, קאס-טוריאה ריסיציו חון גרופו אינפורטאנטי די מוראדוריק גודיוס. אין איסקטה דאטה, צאסו איז ריינו די סולי-נאן איז סיגונדו, לה גיררה דיסקרוגו אינטערי לה טור-קיאה אי לה אונגאריאה. לאס ארנאדאס טורקאס פֿואי-רון רינפוסאדאס פֿין לה אוריאה דיל דאנוציו. אל 6 סיעטיונצרי 1688, לה סיאודאד די צילוגראדו פֿואי צנו-קאדה אי קאלייו אין נאנוס דילוס אונגאריזיס. לוס גו-דיוס פֿוליירון אין נאסה, אי אלגונוס די אילייוס טופא-רון חון אצריגו אין קאסטוריאה.

לה סיאודאד די ציראט טאונצין, אינציחו אליו, טריס חנייוס נאס טאדרי, חון « צולוק » די גודיוס. ציראט אירא חון לוגאר אינהאקטיאדו, סיטואדו אין איז קאנינו די אינצאקאן אי איז פורטו די אצלונה. צירסו איז 1670, קצתי לצי פֿואי איגזילאדו אליו, אי אונוס קואנטוס די קוס פארטיזאנטיס לו אקוואפאניארון אין סו איגזילו. אילייוס פֿורנארון אליו אונה פיקינייה קומונידאד קי סי נאנטו צו פֿין פוקוס חנייוס דיספואיס דילה נואירטי די לצי. ונה אין סיגואיטו אה אונה איפידיוניאה די פֿיסקעי, לוס מוראדוריק גודיוס פֿואירון אונגאדוס די אלונ-גארסין אין נאסה די ציראט, אי סי איסקטאליסיירון אין לאס לוקאלידאדיס לאס נאס סירקאנאס, קיאה אין ייאנינה, נונאקעיר אי קאסטוריאה.

יצחק אלבאג אי סום איוזום. — אינטרי לוק ריפּוֹזיט-
 דוק קי ציינירון אַצריגארקין די ציראט אין קאסעווריאה
 קי טופאצאן יצחק אלבאג: אי סום דוק איוזום, אצרהס אי
 טוואל, פאטרוניס די אונה גראנדי פּוֹרטונה.
 און פוקו דיקפואיס די סום אריצו, לוק דוק איר-
 וואנוס אלבאג קי קאזארון, קאדה אונו, קון אונה דילאס
 איזאס דיל ריקו נוטאצלי קאסעווריאללי, ן' ויניסטי צכר
 יעקב. איסטי נוטאצלי וווריז פריסטו, דיטאנדו אונה
 אימפורטאנטי אירידאד. קי קונוו איל נו טיניאה איזום,
 סום צייניס ריציניאן אה סום איזאס. לוק גודייוס די קאס-
 טוריאה נו ציירון די צואין אוזו איל פאסאר די און קולפו
 אונה גראנדי פּוֹרטונה אינטרי לאס וואנוס דילום אלבאג,
 קי איראן אין סוונה פּוֹרטאטירוס, אי קי וואניפּיסטאצאן
 דיל ריקטו קלאראווינטי סום אינטיסיון די ריטורנאר
 אה ציראט, אל טאנטו פריסטו קי אילייוס צאן אה אינ-
 טראר אין פּוֹסיסיון די סום אירידאד. לוק צייניס די
 ן' ויניסטי קונסיסטיאן אין קאזאס, קאמפוס, צייניאס,
 וווידיה, סין קונטאר וווגוס אוציטוס אין אירו אי אין
 פלאטה, ציטיווינטיאס פריסייוזאס, איטסיטרה. לוק גו-
 דייוס קריאיאן קי איסטוס טריזורוס דיציאן קידאר אין
 לה סיאודאד, פור איל ציין אי איל גראנדי אַצאנטאזי
 די טודוס לוק וווראדוריס, אי, אין פארטיקולאר, פור קי
 אילייוס סוואפורטאראן סום גוסטה פארטי דילאס קאר-
 גאס פּיסקאליס די לה קוליקטיציאדא גודיאה, קי קא-
 ליאה, אה טודו פריסיוו, אינפידירלוס די אינויגראר,
 סיינדו, גאנאדוס אללי, אילייוס דיציאן קונטריבואיר
 אה פרוקוראר לאצורו אה לה וווגידוואצרי, אה אליציאה-
 נאר איל קארגו דילום אינפואיסטוס קוואנאליס.
 אלגונוס נוטאצליס אינטריצינירון סירקה די לוק
 אירואנוס אלבאג פור אינגאזארלוס אה נו טורנאר אין
 ציראט, אי אה קידאר דיפּיניטיציאנטי אין קאסעווריאה,

אנדי אינזייוס פוואדיאן וויי צואינו אזיר ניגוסקיוס צרי-
לייחנטיק.

לום אלזלג קי דיסארון קונצ'ינסיר אי, אין און איס-
פריטו די סולידארידאד קון לום קונסיאודאדינוס די סוס
דיפונטו איסחואיגרו, אינזייוס פרוויטיירון די אינסקטא-
לארסיין פארה סיינפרי אין לה סיאודאד, קון לה פרוויטה
פארניל קי, קי אינזייוס טרוקאריאן די אציזו, אינזייוס
פאגאריאן אונה אנניכדה די דוס ניז גרוסיק קי איריאן
אה לה קאסה די אלגונה אינסקטיטוסייון די לה טייררה
סאנטה.

סוס פארטיסיפאסייון אה לה פיגה קומונאל פואי
אינסטונסיק פיקסאדה די לה וואנירה סיגואינטי : ווייכ-
טריק לאס טריק פרינאס פיריודאס פיקאליס, קי אירה
קאדה אונה די טריק אנזייוס, סיאה פור און טיינפוו די
נואיצי אנזייוס קונסיקוטיצוס, אינזייוס דיציאן צירסאר אה
לה קאסה קומונאלה איז סיס פור סיין דיזה טוטאלי-
דאד דיז וונטאנטי איגזיזידו פור איז גוצירנו טורקו די
טודה לה קוליקטיצידאד גודיאה לוקאל. איסטי אינגא-
זאננינטו, קי פואי טוואדו סולאנילונטי, פואי איכרי-
זיטראדו פור און סליח די חצרון, ר' נסיס רוזיליון,
קי איספאצה די פאסאזי אין קאסטוריאה. די נאס, אין
פריזינסייה דיז וויסנוו סליח, אינזייוס קי אולזיגארון אה
דיסצולסאר, אין פאצור די לה איסקולה קומונאלה, לה
סונה די סינקואינטה ניז אספרוס, לוקי אירה איסטונ-
סיק וויי אינספורטאנטי. איסטה קונצ'אנסקיון פואי סי-
נייאדה אל 10 גינאיו 1692, קואנדו ר' יצחק חיים
ן ויניסטי סי טופאצה אה לה קאצ'יקירה דיזה קומונידאד.

אופריסייון פייסקאל. - פורטאנטו איז דיסצינאפא-
ווינטו איקוניקו די קאסטוריאה נו ריקפונדיוו אה לאס
איספיראנסאס די לום אירנאנוס אלזלג. לה וויזרייה

אירה גראנדי אין זע ריזיון די קאסטוריא. די הוטרה פארטי, זאס איגזיזינשאס זילוס פונקטיונאריוס טורקוס דיזיניאן קאדה דיאה אינסופורטאצליס, לוס אינופואיס-טוס וואס פיזגאדוס. נו פודיינדו סאקאר גראנדי קוזה זילוס קאזאלינוס אפלאקאדוס אי די לוס אופייסיאליס אינופרוויסידוס, לוס קוצראדירוס די פיגה סי אטאקא-צאן די פריפירינסייה אה לוס ריקוס. לוס אלזלג קונ-סטיטואיאן אונה פריאה פאסיב פארה לוס פונקטיונאריוס אריזאטאדוריס. פור קוקטראאירסין אה איסטה הופרי-סיון, איזיוס פואירון אוצליגאדוס די סאקריפיקאר אונה פארטידה די קוס אציר אין ריגאלוס אי « זאק-סיסיס ». צירקו איז 1694, איזיוס דיסידיירון די אי-ויגראר, פור פואיר זילאס אונייאס זיל « פיקס ».

נואיבאם דיפירינסייאם אינמרי לוס נוטאבליס אי לוס אלבלג. — לוס נוטאצליס פירקורארון קון טודאס קוס פואירשאס די אופונירסין אל דיזיאו קי וואניפייס-טארון לוס אלזלג אה ריעורנאר אין זיראט. איזיוס איסקריזיירון אה זע פיקינייה קוואנידאד די איסטי לוגאר, קי סי ריקונסטיטואו דיספואיס זילה איפידיוניאה, די נו אדוניטיר אין קוס ראנגוס לוס אירואנוס אלזלג. הון דיפירינטי סי ריקריסיו קי פואי קוואיטידו אה לוס רזניס די תיסקאלוניקי קי דיסידיירון אין פאצור די לוס אלזלג. נינגונו, דיסירון איזיוס, פואידי אוצלי-גארלוס אה קידאר אפריזאדוס אין אונה לוקאלידאד דאדה. איס די קוס פרופייו פלאזיר, אין אונור די קוס איס-חואיגרו, זיל קואל איזיוס אירידארון אונה גראנדי פור-טונה, קי איזיוס אקסיפטארון אה קידאר אין קאסטו-ריאה. זאס ראזוניס קי אויי לוס אוצליגאן די אלונגארסין די קאסטוריא סון אינופירייוזאס אי, פור קונסיגואינשא, לוס אירואנוס אלזלג עיינין זאס וואנוס זיציראס די אזיר

לוקי צוהינו לים פאריסי, מחלגראדו חיל אינגאזאנינטו
קי איזייוס טווארון דוס אנזיוס חנטיס. טאלה פואי לה
סולוסיון קי טופארון לוס ראזינוס די לה קאפיטאלה
וואסידונייחנה.

אלון קון טודו, און אקודרו אינטירציו אינטרי לוס
חלצלג אי לה קוואנידאד די קאקטוריאה אי, דיספואיס
קי פאגארון חונה פארטידה די לוקי איגזיאלן די אי-
זיוס, לוס דוס אירואנוס טופארון קונצינינסייה לה נו
איניגראר. איזייוס קונטינווארון לה נוראר חליי חנסי
קי קוס דיסינדיינטיס.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

VIII קאפיטולו

קלארידאד אי איסקוריידאד

(18° סיגלו)

אאינדה איל קומירסייו דילאם סאמארראם. — לה סי-
טואסייון איקונומיקה די קאסטוריא, קי נו אירה צרי-
זייחנטי אל קאצו דיז סיגלו דייס אי סייעי, קונו
זייה נו טוציווס צ'יסטו, נו טאדרו אה אמיזוריארסי
דיספואיס. לה ריזיון אירה ציין ריקה. איל קומירסייו
סי דיסצינפו דיסדי לוס פרימוס אניוס דיז סיגלו דייס
אי אוגו, גראסיאס אה לוס איקפורסוק די לוס ניר-
קאדיריס לוקאליס. גריגוס אי גודייוס קולאצורארון
פור איל איספאנדימיינטו דיז קומירסייו די לאס סא-
נארראס. איזיוס פונדארון סוקורסאלאס אין ציינה,
לאאיפסיג, דריסדין אי ווסקוצה. אים אינטיריסאנטי די
ריזיצ'אר קי לוס ראפורטוס אינטרי נירקאדיריס קריס-
טיאנוס אי גודיאוס פואירון סינפרי קורדיאליס. סוס
קואופיראסייון אירה פ'יקונדה אין צואינוס ריזולטאדוס
פור עודה לה פוצ'לאסייון.
זייה ווסטרימוס נאס ארריצה קונו סי אינפלחנטו
אין קאסטוריא אי סי דיסצינפו איל קומירסייו אי לה

אינדוסטריאל די לה סאנאררה, קי אירה און נאנאדור
 די ריקיזה פור עודה לה ריזיון. לאס ציסקייאס די פילו
 אלטו אי אירמוזו, קי אצונדאצאן אין לאס סארראס די
 דירידור, פֿורניאן נאנאייפֿיקאס סאנארראס, קי איראן
 קוֹדֿיסקייאדאס אין טורקיאה אי אין לאס ריקאס פלא-
 סאס די לאוקסידינטי. לוס גֿודיאוס סופיירון אינקאנטי-
 נאר איסקטי ארטיקולו ריקו צֿירקו לוס גֿארסיס קי פא-
 גאצאן נייזור. אין פוקו טיינפו, לוס ארטיזאנוס לוקאליס,
 אינקוראזאדוס פור לוס פריסייוס אלטוס, אונאזאריארו
 די נאס אין נאס סוס אינדוסטריאל אי די צֿיניירון נויי
 קאפאליס אין סוס אופֿיסייו גאנאנסייוו. תיסקלוביקי,
 קונסטאנטינופלה, צֿיניזייה, אי נויי פריסקו טריאיסקטה,
 איראן דיסקוקוס די פרינו אורדין. אה איסקטי ראנוו קו-
 נירסיאל, איזייוס אגונטארוו, דיסקדי איז אינפֿיסייוו,
 אקילייה דיכוס קואירוס. איזייוס נון סי ליניטאצאן קון
 לוקי פירודואיזיאל לה ריזיון די קאסטוריאה. איזייוס
 סי דיפלאסאצאן אי סי רינדאן אין טודוס לוס לוגאריק
 אצונדאנטיס אין קאסה קי אצאן אין איז פאליס, אנסקי
 קי אין לוס סינטרוס די ציסקייאנצרי, פור ריקוֹזיר סא-
 נארראס אי קואירוס, דונדי איז איספידו איספאצא אסי-
 גוראדו אין לוס די צֿירקוס פאליזיס אנדי איזייוס טיניאן
 קורריספונדינטיס. נאלגראדו לאס דיפֿיקולטאדיס אי
 לוס פיליגרוס קי קונפֿורטאצאן איספונסיס לוס צֿיאזיס
 ליסוס, איזייוס סי אלונגאצאן די סוס סיאודאד נאלאל
 פור לוס נויניסקטיריס די סוס נייגוסיוו. אינטרי לאס סי-
 אודאדיס קי לוס גֿודייוס די קאקטוריאה צֿיזיטאצאן
 פֿריקואינטינטי אין איסקטי טיינפו, סיטינווס אין פאר-
 טיקולאר איז פורטו די סינינצריאל, אה אונה דיסקטאל-
 סייה די סיטינעה קילוויטרוס די לה קאפיטאלה טורקה.
 איסקטי פורטו אירה אונו דיכוס לוגאריס די קונסינטרא-
 סייוו דיכוס קואירוס פור לה איקספורטאסייוו. אין 1644,

ציונוס אלזי לוס נונצרחדוס ווסקו חצרהס קילגיצחן אי
נחיר חלקלעי, עודוס דוס די קאסטוריאח.

אוסרוס ראמוס קומירסיאלים. — אלז לחדו דיל ני-
גוסקיו די לחס סאנאררחס אי די לוס קואירוס, עודוס
לוס ראונוס די לה אקטיציחד לוקאל עונארון חון גראנדי
דיסצינפאנניטו. לוס נירקאדיריס גודיוס איסטאצחן
אין רילאסייוניס די איגוס קון עודוס לוס קאזאליס די
לוס דיררידוריס, סוצרי עודו קון חרופיסטה, אנדי אי-
ליוס אגונטאצחן לוס פרודוקטוס לוקאליס אי אנדי אי-
ליוס צינדיחן אה לוס קאזאלינוס לוס ארטיקולוס נא-
נופאקטורחדוס אי לחס נירקאנסיחס אינופורטחדוס דיל
אזינו. חרופיסטה, פארטיקולארנוניטי, גראנדי קאזאל פו-
איצלחדו די נונולונאנוס, אירה חון סינטרו נויי אקטיצו.
לה פירייה קי טיניחה לוגאר אלזי אירה די לחס נאס
ריקאס דיל טיינפו. פור נאלור, נאלגראדו קי איסטי
קאזאל איסטאצה סירקה די קאסטוריאח, איז קאנונו
קי לייצאצה אלזי אירה פיליגרוזו אי אקילחדו פור
צאנדידוס קי דיספוזאצחן לוס ציאזחדוריס.

איז טראפיקו די ציסטיאנצרי אירה פארטיקולאר-
נוינטי גאנאנסיוזו. לוס איספייסאליסטאס נירקאצחן
ריצאנניוס די צאקאס, די צואילייס, די קאצראס, די קו-
דריוס, קי איליוס צינדיחן אה לוס קארניסירוס די לה
ריזיון אי קי איליוס איקספידיון אין לחס אונראס
פרוצינסייחס טורקאס.

לוס גודיוס סי טראסביסטי. — אין קוס ציאזיס,
לוס ניגוסייאנטיס גודיוס די קאסטוריאח סי איספור-
סאצחן די נו אטיראר לה אטאנסיון דילוס נו-גודיוס.
אין ציאזחדו אין לוס לוגאריס ליטוס אנאי, קי אין לחס
לוקאלידאדיס לחס נאס סירקאנאס, איליוס סי ציסטיאחן

די קאזאלינוס. אים די אקטע וואנירה קי איליוס אים-
 קאפאצאן די לוס אטאקוס די לוס זאנדדוס קי איראן
 וויי אואדיאוזוס. אקטוס וויזראצליס אינסאנגרינטיא-
 צאן לאס וואנטיאס אי לוס צאליס, טירוריאנדו
 איז פאאס אי דיספואנדו קארעאנאס די וירקאדיריס.
 אין סוס דיזיאו די נו סיר אפירסיצידוס קונוו סי-
 אודאדינוס אי וירקאדיריס, לוס גודייוס לייצאצאן קאל-
 סאס די לאנה קאצה (זיבריס), קאפאס די לאנה פריטה
 קי לים טאפאצאן איז קואירפו אינטירו (קייפס), זו-
 ניטיס זלאנקוס קי לים קוצריאן לה קאציקה (קיוולה) אי
 קאנדאלאס גודראס קי פרוטיאצאן סוס פייס (גארקאס).
 אדינטרו דילה סיאודאד, איליוס ציסקיין איז אנ-
 טירי לארגו אי אה דוס פאלדאס, אפריטאדו סוצרי לאס
 רייניס קון און קוסאק אנגו, אי אינריצה לייצאצאן אין
 ציראנו אונה קאפיטאנה, אין אינציירכו איליוס אגוס-
 טאצאן איז «קייפ» אינסאנארראדו. אקטע ציסקי-
 ווינטע ליייה דיספאריסייו קאזי קוואפלידאנינטי אי נו
 אים אוי קי און סוציניר ליסאנו.

פילאנטרופיאה. — ווינטריס סוס פרוספירידאד, לוס
 גודייוס די קאטטוריאה נו אולצידאצאן לוס פרוציס די
 פאליסקטינה, אי נו סי קיירי דיגו לוס פרוציס די סוס
 לוגאר. איליוס דאצאן קון פלאזיר, אי די לה וואנירה
 לה וואס לארגה. אין לוס ליצרוס די לוס רזניס דיז
 טיינפו אקטאן וואנראדוס אלגונוס וואנריס די אים-
 טוס «סליחיס» קי ציניאן דילה טייררה סאנטה פור רי-
 קוזיר פונדוס פארה לאס אינסטיטוסיוניס סאנטאס די
 אלזי, קונוו נסיס רוחיליו, צירסו 1657; יוסף הכהן,
 צירסו 1676; אברהם גאלאנטי, אין 1688, קי ציזיעא-
 רון קון פרופיטו לה גיקה סיאודאד, אנדי איליוס סי
 רינדאן, וואלגראדו סו אלונגאנינטי אי לוס פילגרוס

דיז קאנענינו. איז ריסיצו איז נאך קאלורוזו זיך אירע
 סיינפרי ריזירצאדו. איז אריצו די חון ראציו די ירוסליס,
 די לפת או די טבריה, אריקאיינטאצא לוס סינטינטיינ-
 טוס ריליזיוזוס די איסטוס גודיוס קונסירצאדוריק,
 אטאדוס ריזינאנטי קון לאס טרהדיקייניס אי קון לה
 אידיאה די לה «גאולה». איזיוס דיזאטאצאן לאס צול-
 סאס אי דאצאן, נאלגראדו קוס איספריטו די איקונו-
 וניאה.

איר נומאבלי יצחק די מאיוו. — אינטרי לוס פיי-
 לאנטרופוס אוריזינאריוס די קאטעוריאה סיטאן קון
 איזוגייז איז כוונצרי די יצחק די נאיוו, איזו די ר' נסה
 די נאיוו איז סיגונדו, הי כייטו די ר' סנעיה די נאיוו.
 איסטוי גינירוזו נייסינאס אציהה אינוגראדו אה לאריקה
 אל קאצו דיז סיגנו דייק אי אוגו. לה תיסאליאה טו-
 נאצא איסטונסיס חון אינופולכו הונסידיראצלי אין איז
 דוויניו אגריקול אי קוונרסיאל, גראסיאס אה לה אק-
 טיצידידא פרוגיאוואזה די לוס כיוסיאנטיס פראנקיזיס
 אי אינגליזיס קי סי איסטאצליסיירון אלזיי. איז פורטו די
 צולו. אנסי קי לה סיחודאד די אילאסונה, סינטרו די
 טרופאס טורקאס אי פלאקה אינופורטאנטי, קונוסיירון
 נווגה פרוספירידאד. לוס ריצינידוס דיז טריזורו טורקו
 סי נווגיאווארו. פור ריקוויזירלוק אי אדוניסיסטראלוק, לוס
 פונסייונאריוס קי סירצאן די אגינטיס גודיוס קי גוזא-
 צאן די קוס קונפליינקה. אוסנאן פאסה, צאלי די לאריקה,
 טיניאה קונו צאנקייר אונסקטו אי אקלאראדו, יצחק די
 נאיוו, אל קואל קונפליאו לוס אינופואיקטוס אי איז ריזו
 די לוס צייניס נאסייונאליס. די נאיוו, ריקונוקידו קונו
 «סאראפ צאסי» דינה פרוצינסייה, אדקירו אונה גראנ-
 די אאוטורידאד אי חון צריזינאנטי פריסטויגייז קי זי
 צאליירון איז טיטולו די שר ומפאר, קי סיניפיקה «קא-

פו אי פרינסיפי. איז קי קאזו קון לז איז די ריקו
 נוטאצלי חזרהם קידיס, לוקי אינגראנדיקיו, נאס אלינדה,
 סוק צייניס אי חציריס. איז ווירקו נווגוס טיררינוס אין
 איז פאליס, אי קי איזו פראגואר לונה אירמוזה ווראדה
 קי פואי איסקערינאדה, אין 1729, פור איז גראן רח-
 צינו די לאריקה, ר' יזחק פראנסיס, אוריזינארייו די
 תיסקלוניקי.

איז אזי איז אינופליאו איז נאס נוצלי דינוס צייניס קי
 איז פוקידאצה אי ארריגאלה דונוס אינופורטאנטיס אה
 לזס אינסקטיטוסקיוניס די קאריראד, אייודה לוס חכמים אי
 קונטריצואי סוצרי טודו אה לז פוזליקאסיון די און
 גראנדי נונירו די אוצראס, סאלידאס די לז פינדולה די
 לוס וויזורים איסקעריצאנוס די כו טיינופו אי די לז גי-
 ניראסיון אנטירייור. איס אנסי קי איז אזי אינופרינויר
 אה סוק גאסטיס איז שירת בסף (תיסקלוניקי 1736),
 איז בית דוד (תיסקלוניקי 1750), ריסקטיצאנוניטי די
 ר' חזרהם גאטינייו אי די ר' יוסף דוד, די תיסקלוניקי;
 איז דגול מרבבה (קונסטאנופלה 1743), די קו סוצרינו
 ר' רפאל טריצ'יס; איז רוח דוד ונשמח דוד (תיסקלוניקי
 1747), די ר' דוד נסה די ווידינה, די ירוסלים; איז
 מחנה אפרים (קונסטאנופלה 1738), די ר' אפרים נצון;
 איז כנסת הגדולה, פארטידה חשן נספט, (איסנוירנה
 1731), די ר' חיים נננסתי; איז מרבבת המשנה, די
 ר' אהרן נסה אלפאנדארי (איסנוירנה 1755), די קונ-
 סטאנופלה. איס פריסקיזאנוניטי איז אנוי אנדי איז אזי
 אינופרינויר לז אוצרה די אלפאנדארי קי נוואיקטרו ווי-
 סינאס וואירי, אין קונדיקיוניס ונאל אקלאראדאס. איז
 דיסה אין ווירינדו דוס איזוס, נסה אי יוסף, קי סי-
 גואין סו איסינופלו.

לוס אאוטוריס קי איז אייודו אה אזיר אפאריסיר
 סוק ליצרוס טופאן און אפוייו סופלינוניטארייו סירקה

די שצתי סידים, קונטיאדו דיכ שר. איזייוס ונאניפֿים-
 טארון קון אינטווייחאנוו סוק ריקונוקיניסיה פור לוס
 זיניפֿיסייוס דיכ פֿילאנטרופו קאסטריאוטו. איז אידיטור
 די ר' חיים זכננטי אזי לה זיניאלוֿיאה דיכ שר קי לו
 אפֿיזייה אה חון נוצלי זינאזי די אוונזריס די זיי, אי
 נוס אינוניזה קי איז גֿינירוזו דונאדור סי דיסטיוגואיאה
 פור אונה קונוקיניסיה פֿונדה דיכה זיי אי דינוס קו-
 ונינטארייוס תלנוודיקוס.

דיסקאאימינטו. - איז סיגלו דייס אי אוגו איס,
 פור עוודו איז גֿידאליסנוו די אוריניטי, לה זירדאדירה
 אידאד ונידייה. איז סול דיכה אינטיזיניסיה אי דיכ סא-
 זיר סי אינופאנייה. אין וניסנוו טיינופו קי לה איניי-
 ראנסה, לה סופירסטיסייון אי לה וניזרייה אינטראן אין
 טודאס לאס קאזאס. איז אינופירייו טורקו קאאי אין לה
 אנארטיאה. לוס זייס, פאטרוניס דיכאס טיירראס, סי
 דיסגארראן אינטרי איזייוס. לוס קאנינוס איסטאן אסי-
 לאדאדוס די לאדרוניס די ונונאנייה, אי איז ערוקידו
 די ונירקאניסאס וניגואה אינטרי לאס סיחודאדיס. קאדה
 לוקאלידאד סי אריגֿינה אי סי אינקוֿזי אה זיזיר קון
 לאס קאנופאניסאס קי טייני אה סו דיררדור. איס קון
 נוגֿה טוחד קי אלגונוס ונירקאדיריס קוראזוזוס אדקיי-
 רין לה פרוטיקסייון דינוס גֿיניזארוס אי סי אזין אקונו-
 פאניאר פור אונה איסקולטה פאגאדה, פארה איסטאר
 אל אצריגו דינוס זאנדידוס אי דינוס ונאטאדוריס.
 ונאלגראדו איז קאלנוו קי ריינה אין לה ריזייון די
 אוריטטיאה, קאסטוריה טאנזיין איס זיקטינה די איס-
 טה אנארטיאה. לוס גֿודייוס קי זיזין אלזי סונופורטאן,
 נאטוראלנוניטי, איז קונטרה-גולפי דיכ דיזורדין אי דיכה
 וניזרייה דיכ פאסיס, אי, אין אונה סיירטה וניזורה, אי-
 זייוס סי אינופרוֿזיסין אי דיסקאלין.

אבשלום הכהן אי סום אינטריגאם. — פארה וואס וואל,
 לה פיקינייה קונוכידאד נו טוֹצו, אין איסטוס טריקטיס
 טיינופוס, אונזריס די צאלור פארה וויטיר אה סו קא-
 ציקירה. און ראציו, אצטלוס הכהן קי, גוטנו קון און
 איזו דיכ פאנוזו ר' טונעיה די וואיו, צנינוין, אירנואכו די
 ונסה איכ סיגונדו אי טיאו די ילחק איכ שר, גיאה לוס
 דיסטיוס די לוס גודיוס קאטעוריאלים, צירקו 1720,
 נו סי רינדיו קואינטו די סוס ריקפונסאצילידאדיס. איכ
 דיסקוויידו סוס דוציריס די קאפו איספיריטואל, פור לי-
 וויטארסי אה סוס וודיקטאק פונסייוניס די וואאיסטרו
 די איסקולה, קי קואלונקי פודיאה איגזירקאר. איכ וואל-
 קאצה אינטיראניכטי די קאפאקידאד אי די איגירג'יאה
 אי נו סי וואניאצה פארה קאלנואר לוס פלייטוס קי נא-
 סיאן אינטרי סוס אוציזאס, אין און טיינופו אנדי לה
 פרוציידאד אזיאה לוגאר אה דיפירינטים די וויכ גינירוס.
 וואס אחינדה, איכ קונטריצואיאה אה אינגראנדיקיר לוס
 קונפליקטוס קון סו פלוסורה אי סו אינקאפאקידאד. איכ
 אירה וויסנו אקוזאדו די ליצרארסי אה אינטריגאס,
 אינקוונפאטיצליס קון סו רולו די פאסטור פ'איכ אי אפא-
 זיגואדור. לוס ריזידוריס צואירון אוצליגאדוס די איגארלו
 דוס ציזיס די סו פוסטו. אילייוס קי אינגאזארון, אקטה
 קון גורה, אה נו אזירלו ריטורנאר וואס אה סו פוסטו.
 ונה איכ ראציו אצטלוס רוגה אוכו אי אונטרו, ווסטרה
 סוס וויניקטיריס די פאנוינייה אי סוליסיטה לה פיאדאד
 די לוס נוטאצליס. סוצרי סו פרוויטה פורניצה די טרו-
 קאר די קוונפורטו, אילייוס קי אדריקאן אה לוס חכונים
 די תיקאלוניקי פארה קי ליס דין « התרה » פור לה
 גורה קי טוציירון טוואדו, לוקי ליס פואי איגו. סייכ-
 דו נוזטרוס לו צינוק אה ר' אצטלוס קונו פריזי-
 דיכטי דיכ צית דין, אין 1734 אי אין 1754, אי סו
 פירונה אדאריסי די וואיצו סוצרי און פאפיכ די צינדי-

דה, אין קונפאניאחה די אקליייה די ר' ננסה די ננחייז
 איז די טריס. ה'תש"ח
 איר בית דין. — פור טאנטו לה אדוניסקטראקייז
 קוונאל קונטינואה אה סיר אררודיאדה די טודוס לוס
 קויידוס די סוס ווינזרוס. איז קאפו איספיריטואל איס,
 אין גינראל, ריסקעטאדו אי אמאדו. טודוס לוס דיפי-
 רינטים אינטרי פארטיקולאריס, טודאס לאס קונטינטאל-
 סייזיס, ציינן דילאנטרי דיל ציה דין. דיפירינטיק די
 פאנילייה, ליטיגאס די אינטיריס, טודו איס קוויטידו
 אל גוזאנאיינטו די לוס דייניס, אי כינגון גודיוו נו סי
 אדריסה אל קאדי או אה לוס פונקיינארייוס טורקוס
 פור איז ריגלאנאיינטו די סוס איגוס זודיסייאליס. לה
 קוונאידאד קאסטריוטה, קונו ווגאס אוטראס, סי קוכ-
 פורנו, פור לה פואירקה דיל אוזו, אי אין סו פרופייז
 אינטיריס, אה לה «הסכונה» קי פואי אדופטאדה אין
 תיסאלוכיקי איז 30 נוצינזרי 1557, אוצליגאנדו אה
 טודו גודיוו די נו אדריסארסי אה טריצונאליס נו-גו-
 דייזיס. איסטה וויזורה אירה די גראנדי אינפורטאנסה.
 אילייה סי אינפויחה נו טאן סולאנאיינטי אה לוס גודייזיס
 די טורקיה, ונה טאנצייז אל גראנדיסנוו די טודה לה
 די אספורה. טודאס לאס קוליקטיציאדיס גודיאס סי גו-
 צירכאצאן איסטונסיס אילייאס וויסנאס, סיגון לאס לייס
 אי לוס אוזוס דיריציאדוס דיל תלנווד אי די לאס לייס
 ראציניקאס. איסטי פריציליגייז לייס אירה אקורדאדו
 אין טודו וודו די לוגאר, אין איז אינפירייז אוטוונאנו
 קונו אין לוס פאליזיס דיל אוקסידינטי. אין גינראל,
 לוס גודייזיס סי סוויטיאן, קון איז מאס גראנדי רי-
 פיקטו, אה לאס דיסיזייזיס דיל לוס דייניס. ונה סי טו-
 פאצאן פירסונאס די ניגרה פיי קי, קייזינדו אזיר פרי-
 סייזן קוצרי סוס קוריזייזיינארייוס, לוס ארראסעאצאן

דיזלחנטרי איז קאדי אי לוס פֿונקיינזארייוס, פור אל-
 גון קונפליקטו או אלגון דיפירינטי. פוקו ליס אינפּור-
 טאצא איז אינטיריס קוליקטיב. איזייוס טיניאן אה
 גאנאר אין איז פלייטו קון לה אינטימידיאסיון אי איז
 אונזאזו.

קאפיטולו IX

טיימפום איסקורום

(18° סיגלו - קיגואיטה)

טירריטימבלו. - קאקטוריא, קומו עודאס לאס
סיאודאדיק דיז אוריינטי, עוֹצו אה סופריר די עודאס
לאס קאלאנידאדיק די לזה נאטורה, דונדי לוס גודיוס
עווארון סוס פארטי. איס אנסי קי אין פֿיצראיו 1709,
קומו לז ראפורטה ר' אצטלום הכהן, און גראנדי טיר-
ריטינענצלו סאקודיו לזה ריזיון אי דיסטרווליו און גראנדי
נונירו די פֿראגואס. איז גיטו, אנדי סי אנוונטונאצאן
נוגאס קאזאס די קאנייקאס אי פֿליגיקאס, פֿואי פאר-
טיקולארנינטי חארצאדו. נוגאס קאזאס, נאל פֿראגוא-
דאס אי נאל איקיליצראדאס, סי דיררוקארון, אי לוס
נוראדוריק סי פֿוליירון פור אקי אי פור אליו, אצאנ-
דונאדו סוס צייניס פור סאלצאר סוס אלנאס. לזה נאס
גראנדי פארטידה די לזה פוצלאסיין גודיאה סי פֿולייו
אפואירה די לזה סיאודאד, אצריגאנדוסי אין צארקאס.

לה לאנדרה. - פוקו טיינעפו דיספואיס אפארסייו
לזה פיקטי קי איזו איסטראקוס אינטרי לוס נוראדוריק

דיז קווארטיר ג'ודיין, וואל וואנטוויזדוס, ציצינדו אי קונדיסיוניס איזייניקאס לאווינטאצליס. אקיליוס קי טי-ניאן איז פודיר קי אפריסורארון די ריטירארסין אין איז קאזאל די וואצרוצו, סוצרי לז אוריאה אורינטאל דיז לאגו, אנדי קי אזיאה קאדה אנניו אונה פרייה וויי אינופורטאנטי, אי קי פריזינטאציה קונדיסיוניס איזיי-ניקאס סאטיסקפאזיינטיס. איסקאס דיסקראסיאס קי אחר-צארון לז גיקה קוואנידאד אציאן דיסקליסאדו קוס וויי-צרוס, אטינאדוס פור לאס סופריאינאס אי לז וויי-רייה. לז דיסיפלינה אי איז סוויטינווינטו אל פודיר סינטראל קי אציאן אפלוסאדו, אי לוס דיריזיריס דו-צירון סינייר טודאס קוס פואיראס פור טראחיר לאס קוזאס אז קוס לוגאר.

אוי קאזאמיינטו איסקאנדאלו. — איס ווינטריס איס-טה איפוקה די דיסקראנאנוו קוואנאל קי פואי אדופ-טאדה אין קאקטוריה לז «הסכנה» פרוקלאנאדה אין תיסקלוניקי אין 1567, אורדינאדו לז פריזינסייה אינ-דיסקפאצלי די דייס טיסקטיוניוס אין לאס סירינו-ניאס די קאזאנוו.

סיגון לז ליי ג'ודיאה, צאקטה אופריר אז אונה וו-סיקה, אז אונה ציצה או אז אונה דיצוראדה, און אונזיטו קואלונקי, אין פורנה די ריגאלו, אין פרונוכ-סיינאדו אז אלטה צוז, אין פריזינסייה די דוס טיסקטי-וויניוס, לז פורנוולה הרי את מקודשת לי «קון איסקטו טי קונאקרו אז ווי», פור קי איסקטה וואסיקה, איסקטה ציצה או איסקטה קיטה סיאה קונסידיראדה קווא לז וו-זיר דיז דונאדור. איסקטי און אירה קונסיידו קון איז נווצרי די «סבלונות». אין לז ציזה די קאדה דיאה איסקטי «וונהג» ארקאחיקו נו סי פראטיקאציה וואס. לוס טינפוס טרוקארון אי לוס קוסטוונצריס איצולוארון. איז

אונז פרינטיצו פֿואי ריאמפלחאדו פור אונז קירינו-
 ניאח אין ריגלה. פירו איסטו נו אינפיד די אה קי איז
 נו טינגה פֿואירסה די ליי, סי סאלייו און גֿאקאל די
 קייזו אזיר סאנטאזי פארה סאקאר דינירו די אלגונה
 פֿאנלייה ריקה. איסטו איס לוקי נייטיו אה פרוֿפֿיטו,
 אין און צואין דיאח די פרינאצירה, אין 1710, אונז די
 איסטוס חאנדראזונק קי ארראסטאן פור לאס קאאיס.
 נה אקי אין קי קירקונסטאנסיאס :
 איז ריקו אצרהס אלצנג, איז אונז דיכוס דוס איר-
 נאנוס קי נוזוטרוס אצלינוס די איניוס די אנטיס,
 קואנדו איסטוציירון אין פליטו קון איז קונסיליו קו-
 נונאל פור נויטיצוס פֿיסקאליס, ציניאח די נואיריר, די-
 סאנדו, אינטרי אטרחס, אונה איזיקה די אסירקה דייס
 אניוס, ליינאדה סרה. איסטו ריקה אירידאירה אירה
 נאטוראלניטי, קוצדיסיאדה פור נוגוס, פור לה פֿור-
 טונה קי אילייה דיציאח עראחיר קונו דוטה. און צואין
 דיאח, אילייה איסטאצח אפארהדה אין אונה צינטאנה
 דינה קאזה די סו נאדרי. אין אקיליה אורה צייני די
 פאסאר, פור לה קאליזיקה איסטריגה דיג גיטו, און
 קיירטו אצרהס, איזו די און סינפלי לאצוראדור, יעקצ
 כהן, דיטוצינדו אין לה נאנו און צואין צוקיטו די פֿלו-
 ריס די לינדאס קולוריס. איסטו נאנסיציקו אירה און
 « גאפקין », קונוסידו אין איז קוארטייר גודיו פור קוס
 צראצוראס אי סו ליצירטינאזי. איז סי ארריסטו דיכאנ-
 טרי לה צינטאנה דינה נינייה אין מוסטראנדולי איז צו-
 קיטו קון דיספייגוס.

— דאנלו אה ניי, לי דיזי לה אינוגינטי סרה.
 — אצאסה אי טוואלו, ריטפונדי איז גֿוצין נייזראצלי.
 לייטו איספירו אה לה פואירטה.
 קין פינסאר אה לו ניגרו, לה פוצירה איזיקה אצא-
 סה לה איסקאלירה אה קואטרו, אזי דוס פאקוס אין לה

קאליי אי קי אסירקה דיל סוונזאחידור. אין איסקעי ווו-
 מינטו דוס זראצוס גודייוס ציינין די פאקאר. נואיסק-
 טרו גאקאליקו לי סונריאי, קי לו איספאנדי איל זו-
 קיטו, זו טראצה, קי לו איספאנדי די נואיצו, לו רי-
 טירה אי לי אזי ציר לאס אירנוזאס קולוריקס. קואנדו לוס
 דוס פאסאנטים איסטאן סירקה די איל, נואיסקטרו זראצו
 ריניטי לאס פלוריקס אה לה נינייה אי לי דיזי אה זוז
 קלארה לוס זיירצוס סיגואינטים:

— טוואה איסקעי זוקיטו פור קידוסיין.

לה ז'צין טרה נו איזו נינגונה אטאנסיון אה איס-
 טוס זיירצוס, ני מינוס לוס סינטייו דיזיר. קי סינסו
 פואדיאן טיניר פארה אילייה קי נו קונוסיאה פארטיק
 די איסקעי וונדו ני לוס קוליזרוניס דילוס אונזריקס? אי-
 ליה אפיררו לאס פלוריקס אי סי אפריסורו אה קוציר
 לה איסקאלירה קונטינטי אי אליגרי. מה לוס דוס גו-
 דיוס ליה ציירון לה קורטה קווידייה קי סי גוגו די-
 לאנטרי די אילייוס. אינטינדיירון אילייוס לאס אינטי-
 סיוניס דיל ז'צין צאגאזונדו? לו דוצדאמוס. מה איל
 קורנאז אצרהס ליה סופו לוקי איזו. איל אציה וונ-
 טאדו זואינו לה סינה. לוס זיירצוס קי אטאן לה מוזיר
 אל אונזרי איל לוס פרונוסייו דילאנטרי די דוס טיס-
 טימונייוס כסריס, דילאנטרי דוס גודייוס קי סינטיירון
 מויי זואינו לה פורנוולה קי קיטו די סו זוקה. איל
 אציה ריאוסידו קו גולפו. איל נו פיידרי טיימפו. לו-
 איגו איל טראחי סוס דוס טיסקטימונייוס אפריקאנטא-
 דוס דילאנטרי דיל צית דין, אי אללי איל אזי סו דיפו-
 זיסייון.

— ליו אפירנו, דיזי איל אה לוס דייניס, קי ליו
 צינגו די קאזארני קון טרה. נה אקי לוס דוס «עדיס»
 צאליצליק קי לו קונפירנואן.

לוס טיסקטימונייוס נו פודיירון קי אטורגאר לוקי

צײרון קון סוס אוױס אי לוקי סינטיירון קון סוס אוי-
דוס. איס אנסי קי, קון און צוקיטו די פֿלוריק, איז
פידרידו אזרהס, איױ דיל סינפלי גורנאלירו יעקצ בהן,
סי טופו ליגאלמינטי קאזאדו קון לה דולסי גואירפֿאניקה
סרה, איױ דיל דיפֿונטו אזרהס אלצנג, לה מאס ריקה
אירידאירה די קאקטוריאה.

לה «הסכמה» די דיים טימטימוניום. — גראנדי פֿואי
איז איסקאנדאלו אין טודה לה סיאודאד, אי מאס גראנדי
אחינדה לה אינדיניאסיין די טודוס. קומו, קון דאר
און סינפלי צוקיטו די פֿלוריק, איז פרימו גאקאל צי-
נידו פואידיאה ריקלאמאר קומו סו איספוזא, סיגון לה
ליי די ווסה, לה מאס אריקטוקראטיקה איזיקה די לה
קומונידאד? קיין סי פואידיאה קריאיר אה איסטו? לאס
ניניאס גודיאס נו איקטאצאן מאס סיגוראס. איליאס
איראן «הפקר» אל פרימו צאגאצונדו צינידו. ליה נו
סי פואידיאה מאס דיסאר אונה איױ סאליר אפואירה
די לה פואירטה די סו קאזה. אציה פיליגרו אה קי נו
לה אטארה אלגון «גאפקין» קון לה אינטיסיין די סא-
קאר דינירו די סוס פאריינטיס, אין אמיאנאזאנדולוס די
דיסארלה מונגה טודה לה צידה.

איז איקפאנטו די לוס פאדריס די פֿאמיליה פֿואי
איסטונסיס מויי גראנדי. טודוס דימאנדאצאן קון גרי-
טוס, די לאס אאוטורידאדיס ראציניקאס, אה פאראר
אל פיליגרו. לוס רצנים נו טיניאן אה אימאראסארסין
די נאדה. אילייוס דיציאן אדופטאר די אורזינסייה לה צייױ
«הסכמה» די תיסקלוניקי, פרוקלאמאדה סיין אי קוארינ-
טה אי טריס אנניוס אנטיס אין קונדיסייוניס סינאלאראס.
ציין פריסטו סי דיסידייו קי קואלונקי קאזאמיינטו, פארה קי
פואירה צאליצלי, דיציאה סיר סיליצראדו דילאנטרי דייס
טיקטימוניוס, קון איז קונקורסו דיל חזן דילה קהלה, אי

אין פריזינקייה דייל פאדרי דיילה נוצייה או די סו ריפרי-
 זינטאנטי אאוטוריזאדו. די נאס, לוס קידוסין נו איראן
 צאליצליס קי סי איליוס איראן פריקידאדוס דייל קונ-
 סינטינטינו ניטו אי קלארו די לה נוצייה, קי דיציאה
 אינטינדיר צואינו לה סינייפיקאסיון די לה סירימוניאה
 סאקראמנטיאל לה לה קואלה לה סומיטיאן.
 דיסקדי איסטונסיס אינפיסו אין קאקטוריה אייל אוזו
 די קיליצראר אייל קאזאמיינטו דיילאנטרי לה פאמייליה
 די לה נוצייה, אין פריזינקייה די אונה נונירוזה אסיס-
 טינקייה. די איסטה נאכירה סי פואידיאה איסקארטאר
 קואלונקי סולומנרה פרוצאצלי די אונה פאחידה.

מרוב'יום אי קונפליקטוס. - אייל צית דין קי טוֹצו
 לה אוקופארסי דייל איסקאנדאלו קי צינימוס די ראפור-
 טאר סי קונפוניה די ר' ילחק צבר חיים צנצנשתי,
 ר' ננחם צבר חיים הכהן אי ר' ילחק אלצוואייר. איסטי
 נייקמו טריצונאל טוֹצו לה קונסייר, אין לה נייקמה א-
 נייאה די 1710, און פרוגיסו קי פור פוקו איצה די-
 ציזאר אין דוס פארטידוס אינימיגוס לה קומונידאד די
 קאקטוריה. און ראצינו, ר' ילחק עשאל, קי פואי דיס-
 פואיס דיין, פידריאו סו פרימה נוזיר קי לי טרוסו אין
 קאזאמיינטו אונה ריקה דוטה. לוס פארנינטוס דיילה די-
 פונטה, פינסאנדו קי ר' ילחק עשאל, אין סו קואלידאד
 די ראצינו, נו פואידיאה קידאר ציצדו אי דיציאה קא-
 זארסי פריסטו, צוסקארון לה אוצליגארנו לה ריטורנאר
 לה דוטה, פור אטריצואירלה לה לוס איזוס די איסטי
 ראצינו, לוס גואירפאנוס קי דיסו לה דיפונטה, צאסו
 אייל פריטיקטו קי איסטוס גואירפאנוס סיריאן ניגלי-
 זאדוס או נאלטרעאדוס פור לה נאלראסטה קי צה
 טומאר אייל לוגאר די סוס נאלרי. אייל צית דין סי או-
 פוניו לה איסטה פריטינקייון, אין צירטוד דייל פרו-

קיפטו תלונודיקו בעל יורש את אשתו, איל נארידו אי-
 רידה סו נוזיר. איסטה אופוזיטיון סוצריציו לוס פא-
 ריינטים די לה דיפונטה. איליוס אינסקטיירון אה קי סי
 איזירה קונו סוס צילונטאד. נווגוס נוטאצליס סי פו-
 נירון די סוס פארטי, אונרוס טונארון איל פארטידו
 דיל נארידו. און גראצי קונפליקטו סי ריקריסיו. לוס
 אונוס דיזיאן קי איליוס איסטאצאן קון לה לוזיקה אי
 איל צואין סינסו, לוס אונרוס טיניאן סינפליניטי אה
 קי פואירה אפליקאדה לה ליי די נטה. איל פליטו סי
 אלארנו אי טונו אונה פורנה אגודה. אין אולטימו, איס
 איל פרינספייו זורידיקו קי טריאונפו אי לאס קואס
 סי פואירון אה סוס לוגאר.

ליסטה די ראבינוס. — צירקו 1715, סוצרי לה ליס-
 טה די לוס דיינים די קאסטוריה נונרוס טופאנוס
 לוס נונזריס סיגואינטים: ר' ישראל חזן, ר' ננחס כהן,
 איל מיסנו קי לו צינוס אין 1710, ר' אצרהס ן' ויניסטי,
 ר' יוסף וינטורה אי ר' יצחק עסאל, איל ראצינו פור איל
 קואל סי דיציארו לוס נוטאצליס, סינקו אכיוס אנטים.
 צינטי אכיוס דיספואיס, איל מיסנו ר' יצחק עסאל,
 אה דיספיגו די סו אידאד אצאנסאדה, אזי פארטי דיל
 קונסיליו ראצניקו, גונטו ר' נטה אלזלג, אה לוס לא-
 דוס דיל גראן ראצינו ר' אצטלוס הכהן, דיל קואל טו-
 צינוס אצלאדו. ר' אצטלוס ציצייו נווגו טיינפו אאינדה,
 פורקי לו צינוס פירנאר און פאפיל די צינדדה אין
 1740, אין קונפאנייה די ר' נטה די נאיו איל די
 טריס, אי סו פירנה סי אינקואינטרה אאינדה אין
 1754 אי אין 1756, אללאדו די אקיאס די ר' נטה די
 נאיו, נונזראדו די אנטים, אי די ר' אצרהס גראליאנו.

קואיטיונים פייסקאליס. — קואיטיוניס פייסקא-
 לאס דאן לוגאר, אין איסטי טיינפו, אה פיניצליס די-

צחטיס. לה פיגה, קי קאדה אונו די ציאה צירקאר קי-
 גון סו פֿורטונה, אירה אפארטאדה אין סו עוטאלידאד
 אה פאגאר איל אינפואיסטו די קאציקה, איל חארטג,
 איל נאק פיזגאדו קי איל עריזורו אונטונאנו לי צאנטאצה
 די לוס « ראייאס » אין עודו איל אינפיריו. לוס פֿונ-
 סיונאריוס נו פירמיטיאן נינגונה טאדריאה אין איל ציר-
 סאמינטו די איסטי עריצוטו. לוס נוטאצליס איראן פיר-
 סונאלמינטי ריסקפונסאצליס, די לאנטרי איל « קאיינא-
 קאס », פור איל אינטריגאמינטו פונטואל די עודה לה
 סונה, פֿיקאדה סיגון איל נומירו די לאס אלמאס אי
 איל דינירו די קאדה אונו. קואלונקי קונטריבויינטי קי
 ריפֿוזאצה די פאגאר סו פארטי די פיגה אה לה קומו-
 נידאד אירה אסיניאלאדו אה לאס אאוטורידאדיס לו-
 קאליס, אי ניקמו אינטריגאדו אה לה אלטה זֿורדיק-
 סיון די לה קאפיטאלה. צימוס, פור איסיופלו, אין 1732,
 און סירטו יוסף רוסו, ריקו פיגירו, פירקוראר די סוס-
 טראחירסי אה לאס אולטיגאסייוניס פֿיקאליס. אה לה
 דינאדה די לוס דיריזדוריס, איל « קאיינאקאס » לו
 איזו פארטיר פור קונסטאנטינופלה, אין ניקמו טיינפו
 קי אונה די ליגאסיון קומונאל. איל קונטריבויינטי רי-
 קאלסיטראנטי אים גֿוזגאדו פור לוס פֿונסייונאריוס סו-
 פיריוריס. קי קומו איל ראפורטו קומונאל לי אים דיס-
 פֿאצוראצלי, איל אים אפריזאדו, אי אים קון גראנדי
 פינה קי איל פודו גאנאר סו ליצירטאד. איל דוצו, נו
 קי קיירי דיגו, פאגאר פור אפונטו לוס אינפואיסטוס
 אטראזאדוס. לוס אינטיריסיס די לה קומונידאד פֿואירון
 ריסקפיקאדוס אי סוס פריציליגֿייוס סאנקסייונאדוס די
 נואיצו פור איל גוצירנו עורקו.

קואלונקי קונטריבויינטי קי סאליאה די קאסטוריאה,
 ניקמו פור און טיינפו פרוכונגאדו, אירה אולטיגאדו די
 פאגאר לה פיגה פור עודה לה פיריודה קי דוראצה סו

אזקנינסייה. איס אנסי קי, אין 1761, לוס נועחצליס דוד רוסו אי אזרהס אלזלג קי סי אזיאן ריפוייחדו אין נונאקטיר אה לה סיגואיטה די אונה איפידיוניאה די פיסטי, סי ציירון אוצליגאדוס, זאסו לה פריסייון די לה קומונידאד קאקטריאוטה קי צילאצה אה נו דיגאר וניכ-גואר איל נונירו די סוס קונטריצויינטיס, אה ריאני-טיגראר סוס סיאוודאד נאטאל אי אה ריגלאר עוואס סוס דיצדאס פיקאליס, סין קונטאר קי אילייוס טיניאן טאנציין אה פאגאר, אה לה קומונידאד די נונאקטיר, אונה פארטידה די לה פיגה פור לה פיריודה אנדי אי-לייוס אזיאן נוראדו אין איסטה לוקאלידאד. לה דופייה קארגה סי אפיזגאצה אנסי סוצרי עודה פירקונה קי סי עופאצה אין לה ניסיקידאד די אדופטאר אונה דופייה ריזינסייה.

פואיגום אי איפידיומיאס. - איל פרימו די אה די חנוכה די לה אנויו 5480, קי קורריספונדי אל גואיציס 7 דיסינברי 1719, און אינסקינדייו סי איספאנדייו אין איל גיעו קי דיסטרוליוו און גראנדי נונירו די נורא-דאס, טריס קהלות, נוגוס נדרסיס אי סיס גראנדיס אי קונצורטאצליס קאזאס גודיאס. אינטרי איליאס סי עו-פאצה אקילייה די לה ציניראצלי קאניס ר' ילחק אלזוחאייר, איל דיין, אל טאנטו איסטינאדו פור סו גינירוזידאד אי סוס צירטוד קי פור סו פוסטו די גוזגאדור. גראנדיס ריקיזאק דיספאריסיירון איסטונסיס, נו טאן סולאנינטי פור איל איל גו די לה פואיגו נה סוצרי עוודו אה קאצה די לה « ייאיימה » קי עוצו לוגאר אין איל דיזורדין די לה אינסקינדייו. לאדרוניס קי קוריירון די לוס זאסוס קואר-טייריס אי די לוס קאזאליס די לה דיררידור סי רוזארון סוצרי לאס קאזאס, דיסדי קי אילייוס ציירון לה קו-לונה די פומו אלסארסי די לה גיעו צירסו איל סיילו. לאס

פֿאַנזלייחאָס לאַס נאָס ריקאָס פֿואַירון אַיסקטונקס דיס-
פּוֹזאַדאַס.

לוּ קי קאַצזוּ לַהּ נאָס גראַנדי פינה אַה לוס ריזי-
דוריק פֿואַי לַהּ פּיידרעט די לוס טריזורוס קי סי טו-
פּאַצאַן אַין לאַס קאַזאַס אַלזאַדאַס פּור לאַס פֿלאַנאַס.
אַינטרי לאַס ציקטיונאַס די אַינסקינדייו פֿיגוראַצאַן לוס
דוס אַירנאַנוס נאַס אַי טאַנאַל רוסו. סוס די פֿונטו פּאַ-
דרי, ר' נייכאַל רוסו, ליס אַציה דיטאַדו, אַינטרי אַו-
טרוס צייניס, אַונה ריקה ציצליאָטיקה אַנדי אַזונדאַ-
צאַן אַיטיונפּלאַרייוס די לַהּ תּלמוד, ליצרוס די טו"ת אַי
פּריסייוזוס נאַנוסקריטוס. לַהּ ריקה ציצליאָטיקה די לַהּ
נוטאַצלי יאַחק די נאַייו, אַירידאַד די סוס אַזוּאַילוס
קי פֿואַירון חכמים אַפֿאַנאַדוס, דיספּאַריסייו טאַנזיין אַין
אַיסקטי דיזאַקטרי.

אַגוסטיונאָס טאַנזיין קי, אַה דיספּיגוּ די לוס אַי-
טראַסוס קי אַיסקטי פֿואַיגו, אַי אַוטרוס טאַנזיין, אַציה אַן
אַיגו אַין אַיז קואַרטייר גודייו, לוס קאַטריאַוטוס, סיינו-
פּרי אַניגוס די לוס ליצרוס אַי די אַיסקטודייו, נו נאַכ-
קאַרון די ריקונקטיוטואַיר סוס קוליקסייוניס די אַוּצראַ-
זיַס די פֿונדו. אַי פּור אַיסקטו קי סי טופּאַן, אַין טודוס
לוס טיינפּוס, אַינטריאַנטיק דיפּוזיטוס די ליצרוס
עצראַאַיקוס אַין לאַס פֿאַנזלייחאָס די אַיקטאַ אַיסקטודייוזאַ
קונונידאַד. לאַס נאַס קונוסידאַס די לאַס קוליקסייוניס
סון אַקיזיאַס די חיים די נאַייו אַי די טאַנאַל אַלזאַג-
פּאַרה נאַס נאַל, פּוקו טיינפּו דיספּואַי די לַהּ אַי-
סינדייו די ייזליאו 1720, אַונה אַיפּידיניאַה די לאַנדראַ
אַרראַסטו אַין אַונוס קואַנטוס דיאַס סיסינטאַ אַי דוס
אַציעאַנטיק די לַהּ גיטו. אַיסקפּאַצוריקידוס, לַהּ גינטי פֿו-
ליירון אַין נאַס אַי סי ריפּוֹזיאַרון אַל קאַזאַל די נאַ-
צרוצו, סוּצרי לַהּ אַוטרה אַוריאַה די לַהּ לַהּ.
לייַה ציינוס קי טריס קהלות פֿואַירון דיסטרואַידאַס

פור איז דיזאקטרוז פֿוהיגו דיז 7 דיקימזרי 1719. אוי
 נו קידחצֶה קי אונה קולה, אי אים פור וילאגרו קי אי-
 זייה פֿוהי סאלצאדה דיכאס פֿלאמאס. און פווייחדו די
 פירסונאס קוראזֶהס אצאנדונארון קוס פרופייאס קא-
 זאס אי קוריירון אל איידו דינה פֿראגואה סאנטה קי
 איזיוס פודיירון סאלצֶהר דיכאס פֿלאמאס אה פריסייו
 די ווגֶוס איספֿורקוס.

אלאדו דינה קהלה, און אוטרי עיופלו פֿוהי איזי-
 צֶהדו. נו סי פואידיאה פֿראגואר אונה סינאגוגה סין
 עיניר און פירניסו איספייסיל דיז גוזירנו טורקו.
 ן' ויניסטי זכר יעקב, איסחואיגרו די לוס אירמאנוס
 אלצלבג, קי אציאה פרווניטידו די פֿראגואר אה קוס גאס-
 טיפ אונה אירנוחה קהלה, צירסו איז 1680, אי קי זייה
 אציאה איגו טודוס לוס אפאריזֶוס, פֿוהי אוצליגאדו די
 ריצינדיר איז וואטירייז די קונקטרוקסיון קי איז אציאה
 וירקאדו, פֿאלטידה די פואידיר אוצטיניר לה אוטורי-
 זאסיון אינדיספיינסאצֶלי.

איסטה קהלה, קונו לה אוטרה קי סי טופה אה קו
 לאדו, נו איראן פֿראגואס לוסזאס. איזיאס עיניאן און
 אספיקטו וודיסקטו. אין 1750, לה קונוכידאד דיקידייו
 די ריפֿראגואר קו עיופלו אין דאנדולי אונה פֿורנה וואס
 וודירנה אי פרופורסיוניס וואס לארגאס. איז פרוייקטו
 פֿוהי ריאלזאדו וויי זואינו. ונה לה נוואיצֶה פֿראגואה
 נו טורו קי אוגֶינטה אכיווס. אין 1830, איזייה סי קינו
 אוטרה צֶיס אי פֿוהי אידיפֿיקאדה די נוואיצֶו. אים איז-
 טיריסקאנטי די נוטאר קי איסטה סינאגוגה ריסיצֶיו איז
 וונזרי די אראגון, לו קי אינדיקה קי איז עיופלו דיז
 גרופו אראגוניס איסטה צֶה סיעואדו אין פרינירו סוצרי
 איז לוגאר קי איז אוקופה. אי איסטי לוגאר די אורא-
 סיון אים ריפֿראגואדו, די פריפֿירינסיה אה לוס או-
 טרוס, פור ראזון דינה אינפורטאנסה קי גאנו אין לה

קומונידאלד איל גרופו ספרדי קי, אינטרי אונטרוס, אינו-
פוזו אה טודוס לוס אזיטאנטים גודייוס סו ליצרו די
אוראקייזאנטים, דיגו « נחזור ספרד ».

זה לינגואה גריגה. - איי אה ריליצאל קי, פין זה
פוזייון די טודוס לוס גרופוס די אוריזיניס דיפירינטים
אי זה איספאניוליזאקיייון די זה פוזללחסייון גודיאה,
קואנדו קאה פיקינייה קונגריגאקיייון פורנאה פור
פיליזים די וויסאה פרוצינינסייה טיניאה סו טימפלו
פארטיקולאר, לוס גודייוס אאוטוקטונוס, לוס רונאניו-
טוס, קונסידיראצאן איל גריגו קונוו סוס לינגואה סא-
גראה, קי איה אימפליאה, אללדו די עזריאו, ויי-
טריס לאס אוראקייזאנטים. דיספואיט דיזה פוזייון, קי סי
אקוואפליאו צירסו זה פין די סיגלו דייס אי סיס, ויי-
טריס וואגאס גיניראקייזאנטים, לוס רונאניוטוק פירסיס-
טיירון אה אימפליאר איל גריגו פור זה טראדוקסייון
דיזה ציזליאה, אין לוגאר די לאדינו קי סי קירציאן
טודוס לוס קונסיאודאדינוס גודייוס. אינטרי לוס צייזוס
ליצרוס ריקוויזוס אין קאסטוריה, סי טופארוו איסינו-
פלחרייוס די תנ"ך פוזליקאלדו אין 1547 אין קונסטאנ-
טינופלה, פור איל סיליזרי אימפרינידור אליעזר גרסון
סונלינו. אונו די איסטוס איסינופלחרייוס פואי וירקאלדו
פור זה אונציזירסידאל די תיסאלוניקי. אללדו די טיקסטו
דיזה « נסורה », איסטא ציזליאה לייצה זה טראדוק-
סייון די אונקלוס (תרגום), זה צירסייון אין לאדינו אי,
סוצרי טודו, אונה צירסייון אין לינגואה גריגה, איסקריטה
אין קארקטיריס « נרוצע ». איל טריזלאלדו גריגו פואי
אינסיניאלדו, אסטא זה סיגונדה ויטאל די סיגלו דייס
אי סיטי, אה לוס נינייוס די לאס פאניליאס רונא-
ניוואס, קי נו אלאלדונאלרוו אינטיראניניטי איל גריגו
קי דיספואיט די סיגלו אה סיס גיניראקייזאנטים. איי אה

ריליזאָר קי פֿוּאָי טופּאָדוּ און צונו רידיזידוּ אין לינגוואַה גריגה אי אין קאַראַקטיריק גריגוס, דאָטאָדוּ דיל 1850. וואָ, קוואו לייה לו צינאוס, איז קאַטעלייחאָו טריאָוואָו אין אַולטיוואו אי סי אינאָפּוואו אַה טודוס לוס וואַראָדוריק גוּדיאָוס. איסקריטוראַק אַופֿיסיאַליק די לַה קוואַינאָדאָד, אַציזוס אי סיראָוואַיק די לַה קינאַגוואַה, טראָדוקסיאָוויק די לַה ציבליאַה אי די לַח אַוראַסיאָוויק, פֿוּאָיראָו רי-דיזידוס אין גוּדיאַו-איסקפּאַניאָו, אַו אין גוּדיקאָו, קוואו אַוואָן אַה דיזיר אין קאַטאָריאַה.

אַוואַראַם דיאָגראַסיאַם. — לַה קיריאַה פּריטאַה דילוס לויטוס אי דילאַק קאַלאָנאָדאָדיק קוואַינאָוואַה. אין 1740, אַוואַה קאַריקטאַיַה טינאָיראַה סי אַבאַטיאָו סוֹצרי טוואַה לַה ריזיאָו. לַח סיאַניקטיק פֿוּאָיראָו דיקטאָראַיאַק פּור לַח ייַלאָדאַק די און אינצייראָו וואַי פֿוּאָירטי. קוואו לוס גרי-גוס, לוס גוּדיאָוס טאַנציאָו טוֹציאָו אַה סוֹפּריר די לַה וואַנאַקאַקאָה די קוואַנאַיאַק. טוואו סי צינאָוואַה אַה פּרי-סיאָו די אַוראָו אי לַה גינטי סי וואַיריאָן פּרופּיאַנאָוויטי די אַנצרי.

אַל אַוואַרו אַניאָו, לַה לאַנדראַה אַפּאַריסיאָו אַוואַרה ציַק, אי, קוואו די אַוואַו, לַח פֿאַנאָלייאַק פּוּדיראַח סי אַפּרי-סוּראָווי די פֿוּאָיר, אין אַצריגאַדוואַסיאָו אין לוס קאַזאַליק דיל די רידור. וואַגוס נו טוּראַראָו אַה סוס וואַראָדאַק די דיספּוואַיק די אַציר אַראַקטאָדוּ וואַגוס וואַיק אַפּוּאָיראַה די לַה סיאַוואַד, קוואַנדוּ לַה אַזינאָרה סי אַנאַטוּ קוואַ-פּלידאַנאָוויטי. גראַסיאַק אַה לַח וואַזאָראַק די גראַנדי אַקאַצידוּ, איז גיטוּ נו טוֹצוּ אַה אינאָריזאַטראַר וואַגוס אַאַזוס די וואַירטי.

לַה סיגוואַדה נוַי די פּאַח דיל אַניאָו סיגוואַניטי (19 אַצריל 1742), און פֿינאָמינו קוּריאָווי אַיקפּאַצוּריסיאָו לוס קוּראַקוויק. אַוואַה לוֹציאַה די צאַראָו קאַליאָו סוֹצרי לַה

סיאודאד, קונו טו ציירון לה אוקאזיון די ציר לו נייקמו
 אין תיסקאלוכיקי סייין אי דייק אנניוס אנטיס. עודוס
 קריאירון ציר אין איסקטאס אגואס קורינאלדאס און פרי-
 זאג'ואו דינה ראצ'ייה די צ'ינה. איז פואי צ'לו סופירקטי-
 סייזו קריא'יאה קי אירה און דיז'וי די סאנגרי, אנו-
 סייחדור די אקונטיקייננטוס דיז'אקטרוזוס.
 אה לה ניגרה אונור ג'יניראלה סי אגונטאלצ'אן לאס
 טריסקטיס נו צ'ידאדיס כו צ'רי איז ניגרו איסקטאדו די לוס
 קאנינוס. לוס צריגאנטיס איראן לוס פאטרוניס אצקו-
 לוטוס אי קוויטיאן עודוס לוס קריניניס. קאדה נאדה
 טראיאן אה קאסטוריאה קאדאלצ'ריס אינסאנגרינטיאדוס
 אי סאג'יאדוס די נירקאדיריס גודייוס, קאאידוס אי-
 טרי לאס נאנוס די איסקטוס נאלאזידוריס. אין 1740,
 ננתיה נדינה, קי גואלצה די לה איסקטיונה ג'יניראלה,
 פואי נאקאקראדו אה לוס דיררידוריס די חרופיסטה. אל
 3 סיינוצרי 1758, און מוג'אגו, אוריז'ינאריו די איס-
 קופייה, קי סי קאזו אין קאסטוריאה, סי רינדיאה אין
 איסקטה סיאודאד, קון לאס ג'ויאס קי איז טראיאה אה
 סו נו צ'ייה, קואנדו איז פואי נאטאדו פור איז קאנינו.
 אין לה נו ג'י דיז 26 אל 27 יוליאו 1678, און גרא-
 די אינסקינדייו דיסצרוגו אין איז קוארטייר גודיייו. לאס
 אציטאקייניס די לוס פרוצ'יס קונו אקיאס די לוס ריקוס
 דיספאריסין אה דיזינאס. קיינווס לה ליסטה די לוס
 נוטאלצ'ליס קי טו צ'יירון אה סופ'ריר די איסקטי דיז'אקטרי:
 אצרהס צילדיאי (?), טאקו עוודרוס, נטה חזן, יוסף כהן,
 אצטלוס רוסו, איטסיטרה. לה קאזה לה נאס אינופור-
 טאנטי קי פואי אינגלוטידה פור לאס פלאנאס פואי
 אקילייה די ר' סמעיה די נאיייו, איזו דיז דיסטינגואידו
 דיין ר' חיים נטה די נאיייו, קי איגזירקו קוס פונסייו-
 ניק אין 1756, אין נייקמו טיינופו קי ר' אצטלוס הבהן
 אי ר' אצרהס גראליאנו.

איל קוהרטייר ג'ודייו פ'ואי ע'אונצין איל טי'אטרו די
 חון צ'יחולינטי אינסקינדייו אין 1785.

נומברים די סיירטום רבנים איי פ'ונסייון. — לה קו-
 נוניד'אד טו'צו אה סו קאצ'יקירה, דיספוא'יק די ר' אצטלוס
 הכהן, איל קוליגה די איסטי אולטינוו, ר' אצרהס גראלי'א-
 נו, קי אירה אייוד'אדו פור ר' יל'חק וויכאל קופייו אי
 ר' אצרהס הכהן. ר' נ'ס'ה די נ'א'ייו איל די ע'ריס, נייטו
 די ר' נ'ס'ה די נ'א'ייו איל סיגונדו אי סו'צ'רינו דיל שר,
 נו סוקסידו. דיספוא'יק די איל, סו אי'צו ר' יעקב חו-
 קופו איל פוסטו ראצ'יניקו פ'ין לה איפוקה אנדי לה פיר-
 סיקויסיון די אילי פ'אס'ה נו פוסו אה אצ'אנדונאר לה ס-
 אור'אד. איל סי רינדייו איסטונסיס אה ציינה, אין וויסנו
 טיינופו קי חון גראנדי נונירו די סוס קונסיאוד'אדינוס,
 קונו נו צ'ירינוס דיספוא'יק. אין 1758, איל אינרי'ז'יק-
 טרה קונו דיין, קון ר' אל'יעזר טוליד'אנו אי ר' יעקב
 נ'ס'ה חזן, אונה דיפוזיסיון די טייסטינוויי'א'זי, איג'ה פור
 סו צ'יניראצ'לי אצ'ואילו ר' ס'נעיה די נ'א'ייו איל סיגונ-
 דו, איל וויסנו נייטו דיל פרינו די איסטי נונירי אי
 אירנו'אנו דיל שר. פ'אריסי קי, וויינטריס חון סייטרו
 טיינופו, חו'צו אין קאסטורי'אה אונה סייטרה דיזורג'אני-
 זאסייון אי נו איגזיסטייו חון צ'ית דין ריגול'אר. צ'ירסו
 1758, חון קורריספונדיינטי די ר' אהרן אונארילייו, קי
 חוקופו איל ראצ'ינ'אטו די תיסאלוניקי אסטה איל 1773,
 דיפלורה, אה פרופוזיטו די לה אטיסטאסייון ריסיצ'ידה
 סו'צ'רי איל אפ'וגאניינטו אין איל לאגו די חון סייטרו
 יוסף נדינה, לה נ'אנקהנסה די חון טריצונאל: « נונו-
 טרוס נו טיינינוס ני דיין ני סופ'ר אי טודו קוסי'אה אינ-
 טרי נונוטרוס ».
 צ'ירסו לה פ'ין דיל סיגלו קי נוס חוקופה, איל ר'א-
 צינו יל'חק צ'ראנסיקס, נייטו די חון דרסן קונוסידו קון

איסקעי נונצרי אין תיסקאלוניקי אי אאוטור די און רי-
 קוליו די סירנוניקס אינטעיטולאדו פני יצחק (תיסקאלו-
 ניקי 1753), איסטוואו אה לה קאציקירה די לה קונו-
 נידאר. אציינדו נורידו אל 31 אוקטוברי 1789, איז נו
 פודו אוקופאר סו פוסטו קי פוקו טיימפו. קוס פֿונירא-
 ליק סי איזירון קון נוגה פומפה. לה פוזלחסיין גו-
 דיאה סי אצטוואו די רינדירסי אה לה פֿירייה דיז נא-
 צרוואו, סיינדו איז אקונפאניאנינטו טוואו לוגאר אין
 דיאה די אלחאר. איזייה רינדי אל ציניראצלי גראן ראציו
 איז אונור ניריסיינטי. דיספואיס קי פאסארון לוס דיאס
 די לויטו, לה ציצה אי קוס דוס איזוס, יוסף אי אצרהס,
 טורנארון אה תיסקאלוניקי, קוס סיאודאר נאטאל.
 דיספואיס, און אונרו תיסקאלוניסייחו, ר' יאודה
 אנגלי, פואי אינציטאדו אה ריאונפלאסארנו. איז טוואו
 קונו אסיקוריס ר' חיים רפאל אי ר' יוסף רוסו. איסקעי
 אולטימו נוריו ניינטריק לה פיסטי די 1796.

סיריברידאדים דילה פֿאמילייה די מאיוו. - אלגונכוס
 דינה פֿאנילייה די נאיוו סי דיסטינגואין אל סיגלו דייס
 אי אוגו נו טאן סולאנינטי אין אקטוריה מה טאנו-
 ציין אין אונראס לוקאלידאדיס דיז אינפוריו אונטונאנו.
 אין 1765, און סירטו ר' נסה די נאיוו סירצי קונו
 דיין אין איז צית דין די טריפולילה, קון ר' יעקב צו-
 טון אי ר' לדיק פֿארנגי, די 1794 אה 1811. ר' רפאל
 יצחק די נאיוו איק נונצינדו גראן ראציו די איסנירנה.
 איז פואי אינציטאדו אין קונסטאנטינופלה, אי אקואיקטו
 צאסטאס קונסינסיאס תלמודיקאס סירקה די סו חכס
 ר' יצחק צילמונטי, אאוטור דיז שער המלך (תיסקאלו-
 ניקי 1771). איז אינציטאדו אין איסנירנה אין סיינדו די
 מאנסיצה אידאר. אלוי איז פֿונדו אונה יסיצה קי פרוס-
 פירו נוגו צאסו איז ראציונאטו די ר' חיים נודעי. איז

גראן ראצינו ר' חיים אזולעפיה לו טיניאה אין גראנדי
איסקטינה אי לו ריקווינדו, אנטיק די נואיריר (1776),
אה לה אטאנסיון דילוס דיריזיריק, קונו און פוטורו
פאסטור נויי קאפאג'י. ר' רפאל די נאייז איסקריציו
איל פאטי סוצרי איל טראטאדו תלמודיקו די ביצה
(טיסאלוניקי 1832); איל שרשי הים, אין טריס צולוניניס
(טיסאלוניקי 1810—1876), קונסאקראדו אה לוס נא-
נאדוריק דיזאס « נלוות » די הרנ'ים; איל שפת הים
(טיסאלוניקי 1818) סוצרי איל שלאן ערוך די קארו
אי איל דרבי הים קי קידו אין נאנוסקריטו. נואג'אס די
סוס קונסולטאסיוניס, אפאריסיירון, אינטרי אונטראס,
אין איל אקרי לב (טיסאלוניקי 1787) די סו קוליגה
ר' יוסף חזן אי אין איל לב היים (טיסאלוניקי 1829),
איל גראן ראצינו ר' חיים פאלאג'י, די איסקנירנה.

קאפיטולו x

פירייוודה די דיסקאדינסייה

(18° סיגלו - קיגואיטה)

קורדיספונדינסייה ראביניקה. - לוס ראצינוס די קאסטוריאה אינטריטיניאן קון אקילייוס די תיסקלונקי ראפורטוס סיגואידוס אי נויי קורדיאליס. קואלונקי לי-טיגה קי פריזינטאצא חונה סירטה דיפיקולטאד אירה סומיטידה אל איגזאמין דילוס חכמים דילה קאפיטאלה נאסקידונייחנה. לוס איסקריטוס דילוס רזנים די תיסקא-לונקי קונטיינין נוגוס דיטאליוס סוצרי לה צידה דילה גודיריאה די קאסטוריאה. איס לה איסטורייה די און גויירו דיסליאל קי, אצינדו צינדו אה און פארטיקו-לאר חונה נאניאה די קוצרי פור חונה נאניאה די אורו, איס קונדאנדו אה גומיטאר לאס פארס; איס טאמ-צין איל דראמה די חונה טירריצלי נוציר דיסקארדה קי נאלטראטה סו נארדו, לו פירסיקוטי אי לי דה אה צייר לאס אגואס די לה « סוטה ». לה קואציטאסיון דיציני און נארטיריו. גיניסארוס אי גינטי גאסטאדה פריקואינטאן לה נוראדה די איסטה ניגרה קונפאניירה. טודוס לוס קונסיזוס פור סאקארלה דיל ניגרו קאמינו

נו דאן כינגון ריזולטאדו. און צואין דיאה דיז דיאני
 1685, נואיסקטרה דיספאגאדה, קי אירה פארטיקולאר-
 ניינטי פיליזאנה אי פלייטיזא, סי איגה אינסקימה די קו
 נארדו אי לו אזי פיקטיז פריטו. נו פודיינדו לייצאר
 נאס איסקטה נאלה צידה, איל פוצרי אונצרי סי פוליי
 די קאזה, אצאנדונה קו סיאודאר נאטאל אי סי אצריגה
 אין נואסקטרה. איל קונטה קו טריסקטי פאסאדיאה אל
 גראן ראציו די איסקטה לוקאלידאר ר' נטה די נאיוו איל
 סיגונדו אי אונטיני די איל לה אאוטוריזאסיין די קא-
 זארסי קון אונטרה נואיר, סין דיצורקאר לה פרימה, אינ-
 טרי לאס נאנוס די לה קואלה איל אצאנדונה פור או-
 ראס טודו לוקי איל פוסידאצא: נואידה, אונזיטוס די
 צאלור, נואלי, קאנפוס אי צייניאס. פירו איל טונה ציין
 פריסטו קוראזי אי טורנה הה קאסטוריאה, פארה רי-
 צאנדיקאר סוק צייניס. נה לה נאלפאדאדה די קו נואיר,
 אינפאריאה, נו אינאזה די דארלי אונה צואינה אאפאונה
 פור סוק אונגוס. איל דיקדיגאדו סי פוליי אונטרה ציס,
 איספאנטאנדוקי נו סיאה קי לוס טירריצליס גייניסארוס,
 קי פרוטיזאצאן קו פרימה נואיר, נו לי איזיראן ציר
 לאס טרינטה אי דוס איסטרילייאס. אנסקי אונה נואגי-
 דונצרי די פאטוס קון ראפורטאדוס פור לוס חכמים קי
 סיריאה לונגו די קונטארלוס טודוס אין איסקטי פיקי-
 ניו טראצאזו.

איר קוארטייר גודיוו. — לה צידה אירה, פורטאל-
 טו, סינפלי אי פאטריארקאלה אין קאסטוריאה. לוס גו-
 דיוס נואראצאן סינאפרי אין איל נייננו קוארטיירי אין
 סיגואיטה אה לה ניגרה קאנאלזאסיין די לאס אגואס
 סוזיאס, אל ניגרו אינטרינינינינטו די לאס קאלייס
 איסטריגאס, אלה נליסקאטינה די סוק אצטאנטיס, לאס
 קונדיסייוניס איזייניקאס קי אינרינאצאן אין איל גיטו

נו איראן פֿאַצוראַצליס אַה לַה סאַלוד די לוס גֹודייוֹס.
 כינגון ריזונזרור אַקלאַראַצַה לַחַס קאַליזיקאַס אַיסקטרי-
 גֹאַס אַי טוגואַירטאַס. לַה טאַדרי, אַל אַינסקיראַר דיז
 סול, לַחַס קאַלייַס כַּי קוֹצַריאַן די אַיסקורידאַד. אַיסקטו
 נו איראַן אַיסקפּייאַל אַה קאַטוריאַה. אַיַן וואַגאַס סַי-
 אודאַדיס אַנדי אַיגזיסקטיאַן אַגלומיראַסייוֹניס גֹודיאַס, לוס
 גֹודייוֹס ציַצַיַחן אַנאַסאַדוס אַיַן קואַרטייריַס אַיסקפּייאַ-
 ליַס, וואַל קויידאַדוס אַי וואַל וַיראַדוס.
 לַחַס קאַזאַס טאַמזיַן איראַן די אַון אַספּיקטו וַיזי-
 ראַצַלי אַי נו די קונסטרוקטייוֹן סולידאַה. אַיַן לַחַס צַיַנ-
 טאַנאַס אַצַיַחן פאַפּיליַס אַיַן לוגאַר די גֹאַניַס. סַיירטאַס
 ווראַדאַס וואַנאַקאַצַחן וַיסקטו די טאַצַחן. אַיַל סַיילו סַי
 צַיַח אַה פּור לוס אַינטירטסייוֹן די לַחַס טיַזאַס וואַל אַגוֹנ-
 טאַדאַס. וַינטריַס לַה פַּייַקטַה די סכּוֹת, אַלגוֹנוֹס קַי-
 טאַצַחן לַחַס טיַזאַס, לַחַס אַנוֹנטוֹנאַצַחן אַיַן אַון לוגאַר
 אַי אַיגאַצַחן קאַנייאַס סוֹצַרי לַחַס קאַדרוֹניאַס. אַיַל אַינ-
 טיריור אַירַה אַיסקורו אַי וואַל אַייריאַדו, אַי נו פּרי-
 זינטאַצַה כינגון קונפֿורטו. לַה וַיזיריַה אַירַה גראַנדי אַיַן
 אַיַל קואַרטייר גֹודייוֹ, סוֹצַרי טודו אַיַן לַה סַיגונדַה וַי-
 טאַד דיז סַיגלו דייַס אַי אַוֹגו. לַה אַיניוראַנסַה טאַנו-
 ציַיַן אַירַה גראַנדי אַל טאַנטו קַי לַה וַיזיריַה. לַה קו-
 וונידאַד אַצַיַח אַה דיסקאַחידו וואַגו. אַה קאַצַזַה די לַה אַנאַר-
 סיאַה אַי דיז צריגאַנדאַזי קַי אַינרַיינאַצַחן אַיַן לַה פּרו-
 צַיַנסקייַה, אַיַל קוֹנירסייוֹ קאַייו וואַי וואַגו.

אַיַל סַימיטירייוֹ. — אַסַטַה לוס אַולטַיַנוֹס אַנייוֹס דיז
 סַיגלו דייַס אַי סַיטי, לוס גֹודייוֹס אַינטיראַררונ סוס
 וואַירטוס אַיַן אַון טיררינו סַיטוואַדו אַפּואַירַה די לַה פַי-
 כינסולַה, אַלאַדו די לַה אוריאַה, אַיַן לַה דיריקטייוֹן דיז
 נורטי. וואַ אַיסקטי ציַת אַחייַס, וואַי סַירקַה די לַחַס וואַ-
 ראַליאַס, פּואַי אַצאַנדוֹנאַדו אַי ריאַנפּלאַסאַדו פּור אַון

אונטערן נאמען אלטשטאד, איז קוואל, איבערלאזענדיג אונטער-
 ליזשטאד, פֿואֿי, אה סו עורנו, אל קאָצו די סייך אי סיי-
 קואינטה אנזינג, ריימפלאקאדו פֿור און עירסינג, טו-
 פֿאנדוס קירקה די איז. לוס גודינג די קאסטוריאה
 קונקירצאן אהינדע און סוֹציאל פֿיאדוויז אינפֿרינגי די
 סוס אַזאלינג קי ריפֿוזארן אין איז פֿרינגו סייטינגינג.
 קואנדו, אל אַקירקו די « יוניס נוראיס », איזינג קי
 רינגינג אין פֿרוסקיינג, אה זיאה, סוֹצרי לאס טוונזאס
 די אַקלינג קי דישאנג אין קאסטוריאה אונט פֿאנג די
 סאנטידאד, איזינג קי אַרריקטאן אַלי דינגטרי, אין
 סיינגי די סאנטו אונגאָזי. איסטי אַנטגואו ציט החיים
 פֿואי ניִצִילאדו אַנטיק פֿוקוס אַנגינג אי נוֹגוס גואינגוס
 פֿואירונ דיסקטיראדוס אי טראַנספֿיראדוס אין איז קי-
 וויטינגי אַקטואל.

נה אַקי, אה טיטולו דוקווינגטארינג, אונט קואנטוס
 איפֿיטאפֿיאוס קופֿיאדוס דיז סינגונו ציט החיים:

(I) האבן הזאת / שמתי מצבה / היא מצבת הזקנה /
 הנ' מ' ויליידה דמתקרי / בכורה מ"ב אשת המנוח /
 כה"ר אברהם אנגיל / נ"ע הלכה לב"ע ביום /
 ג' כ"א לחדש / אדר שנת הת"כ וארבעה ליצירה.

« איסטה טוונזא פֿואי ליִצִילאדע אין אונט דינג
 צייִזא אי אונטראדע סינגינג צינגינג, נוונזראדע צו-
 כורה, אין דיסקאנגו איסטי, נוֹזיר דיז דיפֿונטו אי צי-
 ניראצלי אַזרהס אַנגיל. קי סו אַנגו ריפֿוזי אין איז פֿא-
 ראדינג. נוֹרינג אין אַרטיק 21 אדר 5424 (18 אַר-
 סו 1664) ».

(2) האבן הזאת / שמתי מצבה / היא מצבת / דהאי
גברא / גומל חסדים / הנבון ומעולה / כה"ר חיים
בר / אברהם הכהן תנצב"ה / ביום ש"ק / ר"ח
כסליו ש' / התמ"ג (?) ליצירה.

« איסקטא טוונזא פֿואי ליצאנטאדה אין חונור דיל
גִינִירוֹזו, אקלארנדו אי דיסקטינגואידו חיים, איזו די
אזרהם הכהן. קי סו אלונה ריפוזי אין פאס. נורייו אין
איל סאנטו דיאה די סנת, 3 כסליו 5443 (5 סִיטִיוֹ-
צרי 1682) ».

(3) האבן הזאת / שמתי מצבה היא / מצבת האי גברא /
בגוברין הח' ומר' / כמוהר"ר רפאל / יוסף משה
רוסו / תנצב"ה הלך לב"ע / ביום שלישי לחדש /
כסליו שנת / קומי אורי / כי בא אורך (תקפ"ב).

« איסקטא טוונזא פֿואי איליצאדה אין חונור דיל חונ-
צרי קי פֿואי גראנדי, איל סאציו דיסקטינגואידו רפאל
יוסף משה רוסו. קי סו אלונה ריפוזי אין פאס. נורייו איל
3 כסליו 5582 (26 נוצ'ונצרי 1822) ».

פֿראזילידאד די לאם קאזאם. - לוס דוס קוארטיי-
ריס גודיוס קי פֿורמאן איל גיטו פֿואירון רילאטיצא-
נינטי ריקפיקטאדוס פֿור לוס פֿואיגוס. איליוס נו פֿואי-
רון קוונפלידאנינטי דיסקטרואידוס פֿור לאס פֿלאנאס,
קונו אים איל קאצו פֿור תיכאלוניקי, קונקטאנטינופלה
או איסקנירנה, אנדי, קאדה טרינטה אה קוארינטה אניוס,
לה סיאודאד אירה קינאדה אין גראנדי פֿארטי אי רי-
פֿראגואדה די נואיצו. אונה צואינה פֿארטידה די לאס
קאלייק גודיאס גואדראן לה ניקונה פֿאגה דיסדי נו-

ג'אס ג'יניראלסטיאניס. ס'ירעטאס קאזאס, קאנוו אקילייה, פור
 איסיונפלו, די אונה פ'אמילייה די רוסו, קי פאריקין סיר
 פראגואדאס נאגוס סיגלוס אנטיס, פ'יגוראן אינטרי לוס
 אידיפ'יקיוס די ארטיטיקטורה ציזאנטינה די לוס נייזו-
 ריס קאנסירצ'אדוס, אי קאנטאן אוי אינטרי לאס קארייו-
 זידאדיס טאריסטיקאס די איסטה צייז'ה אי אירמוזיקה
 סיאודאד, טאנטו ריקה אין קליסאס אנטיגואס. פורטאל-
 טו, קאנוו לייה לו צ'ימוס די אנטיס, פוקאס קאזאס ג'ו-
 דיאס סאן ציין קאנסטרואזידאס. נאג'אס די אייליאס ניי-
 כאזאן די דיספונדארסין די מוג'ה צייז'ס. אין 1893,
 ניינטריס אונה סירינוניאה די קאזאנטינו, אקאנטיסיו
 און דיררוקאנטינו די קאזה קי דיסו אין לה קאנוני-
 דאד און טריסטי סוצ'יניר. און נאנסיצו קאסו סי די-
 ציאה קאזאר. פארה די צ'ירטירסי, איל אינצ'יטו טודוס לוס
 נאראדוריס דיל גיטו אה צ'יניר פור צ'ירלו צאיללאר לה
 נאג'י דילוס קדוסין. און פוקו פור סיונפאטיאה, און פוקו
 פור אירוניאה, טודוס קאריירון אה איסטי איספיקטא-
 קולו און פוקו צורליסקו. לה אסיסטינסייה אירה נויי
 גראנדי אין איל אנדאר אנדי עיניאה לוגאר לה אל-
 גריאה. איל טאצ'לאדו סי דיספונדו. אוצ'יירון דייס אי
 סייטי נאאירטוס אי נאגוס פ'ירידוס, דונדי נאגוס קי-
 דארון אינפ'ירמוס פור טודה לה צ'דה. פארה נאס נאל,
 אין לה אורה דיל דיזורדין, נאג'אס ניגראס פירקאס סי
 רוארון קוצ'רי לאס צ'יקטינאס אי לאס דיספונדארון.
 דיצאסו לאס קאזאס סי טופאן איזאס (נערוט)
 פראגואדאס קאן לאדריאוס, אנדי לוס אציטאנטיס סי
 איסקאנדיאן אין עיינפ'ו די פיליגרו, אי קי סירצ'יאן פא-
 רה גואדראר רופאס אין אוראס די פואיגו. ס'ינציאנ-
 טיס גרופאס סי דיסקאז'ריאירון אין תיסקאלוניקי דיס-
 פואיס דיל אינסקינדייו דיל 1917, דיצאסו די קאזאס
 אנטיגואס.

אה לוס דיררדוריס דיל איסטנוו קי אגונטה לה פי-
 נינסולה אה לה עיירה קי איספאנדיאן צארדאס אפי-
 דיסידאס, די אנדי פארטיאן ווסקונים קי קארריאן
 פריאוס. לה נורטאלידאד קאצאדה פור איסטה חאזי-
 נורה נו אירה אל טאנטו אינציאדה קי אין לה ריזיון
 דיל צארדאר, אי קוצרי טודו קומו אירה אין תיסקאלו-
 ניקי, אה קאצזה דילה אלטורה דיל לוגאר. אגוסטינוס
 קי טראצאזוס קונסידיראצליס די אסיקאנינטו, אקומו-
 פלידוס גיינטריס איסטוס אולטימוס אכיווס פור לה נו-
 ניסיפאלידאד די קאסטוריא, אלימפיארון וויי נווגו לה
 ריזיון די לה חאזינורה די לוס פריאוס.

לה לאנדרה די 1780. - גראסיאס אה לה לינו-
 פייה דיל קלימה, לאס איפידיוניאס נו איראן אין קאס-
 טוריא אה אל טאנטו פריקואינטים אי נאטאליראס קומו
 אין לאס אנטראס סיחודאדיס דיל אורינטטי. פורטאנטו,
 אין ציזיס לה איפידיוניא אלקאנסאצה לה ריזיון די
 אוריקטיאה, אינטראצה אין לה גיקה סיחודאד אי צי-
 זיטאצה אין לאס קאזאס, אליצאנטאנדו סו טריצוטו די
 צידאס אונאנאס. איס אנסי קי אין 1780, לה דיזאס-
 טרוזה איפידיוניאה די פיסטי, קי אציאה אינלויטאדו
 טודה לה נאסידונייה, קי איספאנדיאו טאנציין אין לה
 ריזיון די קאסטוריא. אטורצאדוס, לוס אציטאנטים פו-
 ליירון אין גראנדי פריסה. לה נאס גראנדי פארטי די
 לאס פאנלייאס גודיאס, קי ציציאן אונאסאדאס אין קא-
 זאס איסטריגאס אי נאל אייריאדאס, פואירון פארטי-
 קולארנינטטי אפירראדאס די איספאנטו אי, אצאנדונאנדו
 קאזה אי נוראדה, נוצליס אי ציטנינינטא, איליוס קי
 ריפואייארון אין איז קאזאל די קיירפיני, און פוקו לונגי
 דילה סיחודאד, אי סי אצריגארון דיזאבו די טינדאס
 אי די גואס אינציאדאס קון צאררו אי ראנאליס די

ארצות. ונה איז יירמיי דיז נאזל פֿואי קארריאדו פֿור לוס
 פֿוֹזיטיוֹס, דונדי נוגֿוס נוריירון, קאָזאָנדו לה נאָס
 גראַנדי דולור אה סוס ציזינוס. אילייוס פֿואירון אינ-
 טירראדוס אה לוס דיררידוריס דיז קאזאל, אנדי פי-
 דאָסיריאה די טומצאָס קי אינקואינטראַן אינדה אוי.
 ניינטריס און אַניו אי נידיו, איז אינפֿיקיִזֿוֹ דיז 1782,
 קיינטריס די גֿודייוס לייצֿארון אונה צידה אירראנטי
 אי נייזראַצלי, קיינזאָנטי אה אַקילייה קי לייצֿאָן לוס
 גֿינגאָס. ונה קואנדו טורנו לה קונפֿיאַינקה אי קי קאדה
 אונו קייזֿו טורנאר אה סו נוראדה, לוס אַזיטאָנטיס נו-
 גֿודייוס קי אופונֿיירון אינירזֿיקאָנטי אה סוס ריטורנו,
 די אַספֿאָנטו קי אַספֿוס דיסגראַסיאָדוס נון קארריא-
 ראַן קון סוס ציטֿיינטינה אי סוס אַטואַינדוק די קאזה
 איז קיינן דילה חאזינורה. אַיס קון נוגֿה פינה קי לֿיס
 פֿואי פֿירנטידו די טורנאר אה סוס אַזיטאָסיוֹניס, קי
 קידארון קירראדאָס ניינטריס נוגֿוס נייזיס. קי טוֹזֿו
 ניינטרי די אַראַנקאר לאָס יירצֿאָס אי לוס אַיפֿי-
 נוס קי אַזיאַן קוֹזיירטו לאָס קאלייס אי לוס קורטיִזֿוס.

אימיגראַסיוֹ אה מונאָסטיר. — נוגֿוס גֿודייוס קי צי-
 ציאַן אין לה פֿולגורה נו פֿודיירון לייצֿאר ניינטריס נוגֿו
 טיינפֿו אַיטעה צידה די אירראנטיס. אילייוס קי אַי-
 טאצליסיירון אין ניינטריס אה נונאָסטי, לוחי קאצֿו
 און אַפֿלאַקאָנטינעו נויי סינסֿיצלי דילה קוננֿידאד קאָס-
 טריאָטעה, קי פֿידראַו אַנסי אונה פֿארטידה די סוס
 « יחידים ». אַיטעה אימיגראַסיוֹן קונטריצואַו אה אַי-
 טריגֿאר נאָס אַאינדה לאָס רילאָסיִוניס אינטרי קאָס-
 טוריאה אי נונאָסטי. לאָס אַליאָסאָס די קאזאָנטי-
 טוס אי לאָס קונציניזֿוניס די אַיגֿוס איראָן נויי פֿרי-
 קואינטיס אינטרי לאָס דוס קוננֿידאדיס, קי סי נליס-
 ראַרון אינטינטינטי. אַיטעו אַיפֿייגה לה אַסינזֿיאַנקה

די סוס אונטאשטיקה, די סוס נורקוס, די סוס גיזא-
דוס אי די סוס פֿולקלור.

לֵא פודיסטאניאה די אלי פאשה. — חון אונטרו נו-
טיצו דיז דיסקאלינינטו די לה קונטנידאל דיצי סיר
זוסקאלדו אין לה פודיסטאניאה די אלי פאשה זיינטריס
טרינטה חניוס, סיאה דיז 1788 אל 1820. איסטי
פאשה אלזאניס, קי פֿואי פאטרון אלזולוטו דיזוס טיר-
ריטוריוס קי קונקטיטואין אויי לה גריסייה דיז נורט-
אויסקט, איז איפיריו, לה אלזאניאה אי אסטה איז
נונטניגרו, פודיסטו טאונזין סוצרי לה ריזיון די קאס-
טוריה. איז זארכארו טיראנו, קי נו סי טראצו די נא-
סאקראר סו אירנאנו אי סו פרופייה נאדרי, איגזיר-
קאצה אונה צירדאדירה טיררור סוצרי לאס פרוציניסיאס
סוויטידאס אה סו אלוטורידאל. לוס גודיוס די קאס-
טוריה, אינטרי לוס קואלוס סי טופאצאן פירסונאס צין
ריקאס, פֿואירון אסיגיאידוס קון סאלזאזיריאה פור לוס
אגינטים פֿיסקאליס דיז טירריצלי פאשה, קי נו איזי-
טאצה אה אינפֿורקאר אקיליוס קי איז קיריאה דיס-
פוזאר. אינדה אויי קונסירצאן לוס גודיוס די קאסטו-
ריאה חון טריסטי סוציניר די איסטה איפוקה איסקו-
רה. טודו סירציה די פריטיקסטו אה אינטירצניסיוניס
קרואילאס. איאן ניסנו פֿין אינצניטאר קריניניס אי-
נאזינאריוס, דונדי אקוזאצאן לוס גודיוס לוס נאס
פֿורטונאדוס, פור גֿוסטיפֿיקאר לאס נאטאנאס אי לאס
« ייאיינאס ». אין אונה קאנטיגיטה סי קונסירצו איז
טריסטי סוציניר די איסטאס אוראס די גראנדי אפריטו
קי פאסארון לוס גודיוס קאסטריאוטוס:
« אונה נוגי קי אירה די נוגי — אירה נוגי די אל-
חאל — איז סיניור די יוספֿאגֿי איסטה דיזינדה לה
הצדלה. די טאן פֿואירטי קי לה דיזיאה סי ריקוזיאן

טורקוס אי קריסטויאנוס אה סינטיר לוקי איס איסטא
 « סינאטה ». און נאטאדו איס איגאדו אין לה פואירטה,
 די פארטי די אלי פאטה. קי ריקווירון טודוס פארה אי-
 גארלו אה לה נאר. קי קולפו יו, איל דיסדיגאדו, קי
 ניי קייריט איגאר אה לה נאר ? »

אימיגראסיון אה ביינה, בילוגראדו אי רומאניאה. —
 לאס נאס ריקאס פאנוילייאס פולייין איסטונסיס די קאס-
 טוריאה פור איסטאצליסירסין אין ציינה, צילוגראדו אי
 דיצירסאס לוקאלידאדיס די לה רונאניאה, קי איסטאצא
 איסטונסיס צאטו לה פודיקטאניאה אונטונאנה. אינטרי
 איסטונס אימיגראנטים, קאלי סיטאר לוס איזוס דיל רה-
 צינו ילחק רוסו אנסי קי נרדכי אליהו הי סו סוצרינו
 ילחק נטה אליהו, דונדי לוס דיסינדיינטים ננחס אליהו
 הי סוס איזוס פונדארון לה צאנקה אירונאנוס אליאס.
 ננחס אליהו דיטו אין אירידאד און נונטאנטי די קי-
 ניינטוס ניליוניס די ליהיס אה לה אקאדיניאה די צו-
 קארקטה, פור סיר אינפליאדו פארה אוצרהס סיינטיפי-
 קאס הי פילאנטרופיקאס. צירסו איל ניינטו טיינטו אינוי-
 גרו טאנציין איל צייזו יעקב נטה די נאיו, קי אקונו-
 פליאו ניינטריס און סיינטו טיינטו לאס פונסייוניס די
 ראציו אין קאסטוריאה. איל סי פיקסו אין ציינה קון טו-
 דה סו פאנוילייא, דונדי סוס דיסינדיינטים איגארון רה-
 איזיס אין רונאניאה, אה קארתייוצא הי אה צוקארקטה.
 נונטרוס צירינוס דיספואיס קי איסטונס קאסטריאו-
 טוס, הי אונטרוס קונוו איליוס, גאנארון אונה סיטואסיון
 פריציליזייאדה אנדי איליוס סי איסטאצליסירון, פאגא-
 דו לארגאנינטי לה אאוספיעטאלידאד קי ליק פואי אקור-
 דאדה, פור לה פרוספירידאד קי איליוס איזירון נאסיר
 אה סוס דיררידור, גרהאסיאס אה סוס איספריטו די אי-
 ניינטינטי אה די אינטריפריזא.

קאפיטולו XI

אויזום אי קוסטומברים

לום קאסטוריאליס סון מוג'ו ריליז'יוזום. — לום אוזום
אי קוסטומבריס סי קונסירצ'אן, אקטע אונה ריסיינטי
איפוקה, סין גראנדי טרוקאניינטו. אין קום לינייאס זי-
ניראליס, לום אוזום דילום ג'ודיום קאסטריאליס קון
לום וויסנוס קי אקיליום די סום קוריליז'יונארייום די
טודו איל אורינטי. איי אה נוטאר אלגונאס ליצי'אנאס
די'ערינסייאס, אנטיס קי אילייאס נו סי אינצארין קונג-
פלידאניינטי, זאסו לה אינפלואינסה די אונה אסינליה-
סייון קי אצ'אנסה אה גראנדיס פאקוס. ראפורטינוס לום
ונאס איקינסייאליס די איסטום אוזום, טאלום קי איליום
איסטאצ'אן אחינדה אין ציגור אל אינפיסי'ו די סיגלו
דייס אי אוג'ו. איליום אינפיס'ארון אה דיספאריסיר דיסדי
דום אה טריס ג'יניראסייוניס. סיירטום קאסטוריאליס סי
צ'אן אקודראר, פור סיגורו, קואלה אירה לה צידה פלאני-
לייאלה אין סום גיטו, אנטיס סינקואינטה אכיום.
אונה גראנדי ריליז'יוזידאד אירה לה ריגלה. אקיליום
קי נו אילאן פור וונטיס אי צ'אלייס, פארה פארקוריר לום
קאזאליס אי לאס פ'ירייאס, קון איל זוגו אל אוונצרו, סי

אזיחן און דו ציר די רינדירקין דוס ציזיק אל דיחה אה לה
קהלה, נאכייחנה אי עאדרי, פור אזיר לאס אוראקסיוניס.
לאס זייק דיכ כסרות, לה אולגאנסה דיכ סבת אי די לאס
פייסקאס, איראן ריגורוזאנוינטי אונסירצאדאס. סי, פור
ייררו או אולצידו, סי איס ציצלחצה אונה די לאס אינקו-
נינדאנסאס די לה זיי, דיכ תלנווד או דיכוס רבנים, קא-
זיחה אדריקארסי אל קאפו איספיריטואל די לה סיאוראד
פור סיר פארדונאדו אי לאצאדו דיכה סוזיידאד דיכ פיקא-
דו, אין ריסיציינדו קון ריזיניאסיון איכ « נזקוה » קון
און ניירצו סיקו די צאקה. אקיזיוס קי ריפוזאצאן די
סוויטירקין אה לאס דיסזיזיוניס די לוס חכמים, קי
איסאס דיסזיזיוניס טו צייראן און קארקטיר ריזיזיוזו
או אדוניניסטרעטיצו, איראן קאסטיגאדוס קון איכ חרס,
קי אירה פרונוסיאדו דיכאנטרי דיכ הכל סאנטו איכ-
טרי דוס סיריוס פריטוס אסינדיינדו, אי אקונופאניאדו
דיכ סון דיכ גופר. קואלונקי אינחארענאדו אירה קונ-
סידיראדו קונו אינקונאדו. סוס קוריזיזיניארייוס סי די-
ציאן אלונגאר די איכ קונו די און חאזינו די חולירה. סוס
איזוס נו איראן ריסיצידוס אה לה איסקולה קונונחלה.
קואלונקי איסקטינסיייה ריזיזיוזה, אין קאצו די קאזא-
ניינטו, די צרית או די נוואירטי, זי אירה ריפוזאדה.
סי ציניחה די נוואיריר אנטיק די ריסיציר לה התרה,
איכ אירה אינטירראדו אין אלגון קאנטוניקו דיכ סיני-
טיריו, לונגי די סוס אירנאנוס.
אלגונאס נוזיריס, אינטרי לאס נאס אאידאדאס,
איראן די און חסידות איגזאזיראדו. קואנדו און נו-גודיו
ציניחה ציזיעאר אין סוס קאזה, איזיאס לי אנוסקטרא-
צאן צואינה קארה, סי אפריסוראצאן אה סירצירלו, קונו
זו ריקיירי לאס זייס דיכה קורטיזיחה אי דיכ דרך ארץ.
פירו אה פינה איכ סאליחה די קאזה, טודו לוקי איכ
אציחה טוקאדו: קופו, טאסה, קוגארה, איראן קונסידר-

ר' אהרן קונוו אינקונאדוס אי' אצאנדונאדוס. איסקטאק ווו-
ז'יריק «אינקלאצאדאקס» טיניאן איז אוזו די אייוואר
איז לוניק אי' איז ג'ואיצ'יק די לוס וויזיק די אלול, עצת
אי סצט, אנקי קי איז דיאה קי פריקידה איז ראש חדש.

בידה אינסיראדהי - זעה אי'ז נו פואידיאה סאליר
די זעה פואירטה אפואירה. איז אוזו דיל טיינופו ריקיי-
ריאה קי איזייה קירחה אינסיראדה אין סו קאזה
קונוו לאק ג'איינאקס. איזייה נו פואידיאה סאליר זעה זעה
קאליי קין איסקטאר אקוונפאניאדה די אלגונו די קוס
פארריינטיקס. אצ'יאה איז איסקפאנטו נו פואירה אטאקאדה
פור אלגון וווזולנאנו קי פואידיאה ליצ'ראסי זעה טודאקס
לאק טאנטאטיצ'אקס, קין איסקפאנטו די סיר קאקטיגאדו.
קאדה אונו קי אינסיראדה טיינופראנו הדיינטרו די
סו קאזה. אלזייה זעה טאדרי, גרוטאק, צוטיקאקס, אטי-
לייריק קי אפריסוראצ'אן זעה סירראר. וויינטריק לאק
לונגאק נוגאדאק די אינצ'ירנו, לאק פ'אנויליאה קי אצ'י-
זינדאצ'אן, קונוטיאצ'אן. אונזריק אפארטי אי' וו'זיריק
אפארטי, אסינטאדוס די רודיאק סוצ'רי סופ'אק. לוס
אונזריק סיגואיאן קון אטינסיון זעה ליקטורה דיל וועס
לועז אי'ז פור אלגונו די איזייוק, פור איז וואק ג'ו'צ'ינו.
זעה פולטיקה טאנוצ'ין נו וואקאצ'ה די אינטיריקארלוק.
איז וואחאצ'יט איז וואק פריפ'ירידו אירה אקיל קי אררו-
דיאצ'ה סוצ'רי לאק נונירוואק גירראק קי זעה טורקיה
אזיאה פ'ריקואינטיינטי קון לוס פאליזיק צ'יזינוק. קי
טופאצ'אן, פורטאנטו, וואקסיצ'יקוס קי פריפ'יראצ'אן ג'וגאר
אי דיצ'ירטירקין. ווא וויסנוו אינטרי איסטוס צ'יזידוריק,
לוס דוק סיקקוס נו סי וואקאצ'אן. לוס ג'וגוס אי לוס
צ'אייזיק וויקסטוס איראן דיפ'ינדידוס. אקיליוק קי נו
פינסאצ'אן קי זעה דיצ'ירטירקין איראן ווינוקפריסיאדוס
פור זעה צראצ'ה ג'ינטי קי קריאיאן קי איז טיינופו דיצ'י

קיר אינופליחדו פארה צוהינאס אוצרהס אי ליקטוראס
אידיפֿיאנטים.

אליגריאס אי באנקישום. — לוס קאקטורייאלים נו
ונאנקאצאן די דיצירטירסין אין פֿאנליייה. עוואס לאס
אוקאזייוניס די אליגריאה איראן וויטידאס אה פרופֿיטו
פארה קוואיר, ציציר, קאנטאר אי צאיינאר. איספוזוריום,
קאזאנויינטוס, סירקונסיזייוניס, ריגווינינטוס דאצאן לו-
גאר אה פאסאטיינפוס אי פֿייסטאס. עוואס לאס קאזאס
דיסצורדאצאן די ריזאס אי די פאלנאדאס. סוצרי עוואס
לאס קאראס סי ווילדאצא ליה קונטינטיס אי ליה אלי-
גריאה. ונה איסטאס וואניפֿייסטאס אי אליגריאה
נו פאסאצאן נונקה אה ליה קאליי. עוואס סי פאסאצא
אדיינטרו די קאזה, סין איסקאנדאלו אי ווילקאנויינטו
די לוס דוס סיקקוס. סולו אין פורים סי פירויטיאה
אונה אליגריאה און פוקו רואידוזה, קי פאסאצא אין לאס
קאלייסיס אי סוצרי לאס פלאסאס.

ליה סירימוניאה די קאזאמיינטו. — לאס סירימוניאס
די איספוזוריי אי די קאזאנויינטו ריציסטיאן און קאראק-
טיר וויי אליגרי, סיינדו קאזאר אונה איזה אירה פארה
לוס פאריינטים אונה גראנדי צינטורה. קוואו אין עוואס
לאס גודיריאס די אורינטי, ליה נינייה אירה קאזאדה
אה אונה עיירנה אידאד, די קינזי אי וויסמו די טריגֿי
אנייוס. איל ווארידו נו עיניאה וואס די דייסי אי אונג
אנייוס. קאזאר לוס איזוס וואס אאידאדוס אירה ציר-
גואינסה פארה ליה פֿאנליייה.

לוס פֿוטורוס איספוזוס נו סי קונסיאן אינטרי אי-
ליוס. לוס איספוזאצאן סין דינאדאר סוס אציו. וואגאס
צייסיס איליוס נו סי ציאן פור ליה פרינעה צייסיס קי איל
דיאה דינה צודה.

לַה סִירִיחָה דִּילחָס אַלִּיגֶרִיחָס אִינוּפִיסחָצָה אִיל סַצַת
 קִי פֶרִיסִידחָצָה לַה סִינוּחָנָה דִּילוּס קֶדוּסִין, קִי סִי לִיִּחָ-
 נוּחָצָה אִיל סַצַת דִּילוּס קֶנִינִים. אִין לַה קֶחֶזָה דִּילַה נוּ-
 צִיִּיה סִי אִיכּפּאֶנְדִיחָה לַה אַסּוּגֶאָר, פֶּאָרָה קִי לּוּס צִיִּי-
 טֶאָדוּרִיס צִיִּירֶאָן קִי לִיִּיה סִי אַקוּנּפּלִיחִירוּן לּוּס אִיכּגֶאָ-
 זֶאָנוּיִנְטוּס טוּנּאָדוּס פּוּר לּוּס פֶּאָרִיִנְטִיס קוּן אִיל קֶנִין.
 דִּיִּסְפּוּחִיס דִּילַה אֶורֶאֶסִיּוּן דִּילַה נוּאֶנִיחָנָה, לּוּס יֶחִידִיס,
 טוּצִיִנְדוּ אִיל חֶזֶן אַה לַה קֶאֶצִּיקִירָה, סִי רִינְדִיחֶן אַנְדִי
 לַה נוּצִיִיה פֶּאָרָה צִיר לַה אַסּוּגֶאָר. דּוּלְסוּרֶאָס אִירֶאָן
 דִּיִּסְטֶרִיִצּוּאִידֶאָס אִין אַצּוּנְדֶאָנְסָה אִי קֶאָדָה אֶוּנוּ סִי רִי-
 טִירֶאָצָה.

דּוּס נוּירֶקֶאֶדִירִיס אַקוּנּפּאֶנִיחֶדוּס דִּיל חֶזֶן דִּי לַה
 קֶהֶלָה אַפֶּרִיסִיִאֶצֶּאָן לַה אַסּוּגֶאָר אַנְטִיס דִּיל קֶאֶזֶאָנוּיִנְטוּ,
 קִי אִירָה טֶרֶאֶנְסְפּוּרֶטֶאָדָה דִּיִּסְפּוּחִיס אַה לַה קֶחֶזָה דִּיל
 נוּצִיִי סוּצִירִי קֶאֶצֶּאֶלִיּוּס. אִיל קוּרֶטִיִגִּיּוּ אִירָה פֶּרִיִסִי-
 דֶּאָדוּ דִּיל גֶּאָלְגִי, קוּנּפּוּאִיִסְטוּ דִּי אֶוּנָה פֶּלֶאֶאוּטָה, דִּי דּוּס
 אַה טֶרִיס טֶרוּנּפִיטֶאָס אִי דִּי אֶוּן דֶּאָוּל. נוּה אִיִּסְטָה
 אֶורֶקִיִסְטֶרָה אִירָה דִּי נוּגֶוּ לּוּקוּ. לּוּס נוּאָס פֶּרוּצִיס סִי
 קוּנְטִינְטֶאֶצֶּאָן דִּי אֶוּן דֶּאָוּל-זֶורְנָה, גֶּוּגֶאָדוּ פּוּר גִּיכּגֶאָנוּס.
 לּוּס קֶדוּסִין סִי סִילִיִצֶּרֶאֶצֶּאָן אִין נוּיִרֶקוּלִיס אֶוּ אִין
 צִיִּירֶכִיס. לַה צִיִּגִּילִיִיה דִּיל דִּיחָה דִּי קֶאֶזֶאָנוּיִנְטוּ אִירָה
 קוּנְסֶאֶקֶרֶאָדָה אַה לּוּס אֶוּלְטִיִנוּס אַפֶּאָרִיִזּוּס. אֶוּנָה קוּנּ-
 צִידֶאָדִירָה אֶזִּיחָה אִיל עוּרְנוּ דִּילוּס פֶּאָרִיִנְטִיס, אֶוּנִיגּוּס
 אִי קוּנוּסִידוּס, פּוּר אִינְצִיטֶאָרֶלוּס אַה לַה צוּדָה. אִיל נוּ-
 צִיּוּ אִינוּצִיִאֶצָה אַה לַה נוּצִיִיה אִי אַה סוּס פֶּאָרִיִנְטִיס,
 נוּיִטִידוּס אִינְרִיִצָה דִּי אֶוּן סֶנִיר דִּי קוּצִירִי, לּוּס רִיגֶאָלּוּס
 דִּי אֶוּזוּ, סִיחָה אֶוּן אַנְטֶאָרִי אִי אֶוּנָה פֶּיִס פֶּאָרָה אִיל
 אִיִּסְחּוּאִיגֶרוּ, אֶוּנָה יוּצָה אִי אֶוּן סֶאָנוּי פֶּאָרָה לַה אִיִּס-
 חּוּאִיגֶרָה, אִי, פֶּאָרָה לַה נוּצִיִיה, אֶוּנָה גֶּוּצָה אִי אֶוּן סִיר-
 צִיִּיִיסִיּוּ דִּי טוּאֶלִיטָה : עֶאָס פֶּאָרָה אִיל צֶאֶנִיּוּ, אִיִּסְפִּיִזִּיקוּ,
 טִיִּזִּירָה, צוּרְנוּ אִי נוּאֶרֶאָנּאָן. אֶוּן צֶאָרְצִירוּ צִיִּנִיחָה אֶוּפֶּרִיר

קוק סירצ'קייזק, אה לז אולטיונה אורה, אל נוצ'יו אי אה
לז פארנינטירה. דיספוא'יק די אצ'יר ארראפאדו איז נו-
צ'יו קון נווג'ו חין, איז אזיאה לז טואליטה די טודוק
לוק אסיקטיינט'יק. איז אירה ציין פאגאדו קון לוק רי-
גאלוק קי ריקיציאה אין און נאראנאן קי איז אפאראצ'ז
די אונז אין אונז.

אל אונטרו דיאה, דיספוא'יק דיז אונאניקיר, לז נו-
צ'ייה, אקוונפאנייהדה די קוק אירונאנאס אי די קוק
טיאס, קי איצ'ז אל חאנאס, קי קי טופאצ'ז אל לז
די לז קהלה. קו פארטינקייה אירה קאלודדה קון
איסטה קאנטיגיטה :

דיסיני דודו, קואנדו צ'אס אל צאנייו ?
קי איס פור פאראס, איז נוצ'יו צ'וק דארה דוקאדו.
נו איס פור פאראס, ני וניכוס פור דוקאדוס,
קי נו איס פור נאנדאדו דיז דייו קי נוס אינקווינדו.

איז צאנייו טוראצ'ז נווג'אס אוראס. לז נוצ'ייה אזיאה
אינופליאו די לוק ריגאלוק קי לי אינוציאו איז נוצ'ייו.
אינטרי אונטרוס ריטוס, לז נוצ'ייה דיציאה אזיר אונה
טצ'ילה אין אונה ג'יפיה אנדי קי דיריטיאה אין פרינערו
אונאס קואנטאס פילוטקאס די אסוקאר, פור צואין סינן.
לז סירינוניאה פרופייאנינטי דיג'ה אינופיקאצ'ז און
פוקו דיספוא'יק דיז צאנייו. ציין צ'יקטידוס אי ציין איז-
דונאדוס, טודוק לוק אינצ'יטאדוס קי רינדאן אין גרופו
אה לז קאזה די לז נוצ'ייה אי, ונינטריק קי טאנייאה
איז ג'אלגי אי קי דיסטריצואיאן דולקוראס, לאס נוז'י-
ריס אזיאן אה לז נוצ'ייה, אין אונה קאנארה ריזירצ'דה,
לז אולטיונה טואליטה, לז קואלה קונסיקטיאה אין אל-
חינייאר לאס נאנוס אי צוייאהר לוק קאצ'יליוס די
קולור צייוגדה. אה ונידייו דיאה, איז נוצ'ייו, אררודיאו
די קוק פארנינט'יק אי אונגוס, אזיאה קו אינטראדה

חה לה קהלה, אנדי ליייה סי טופאצ'אן טודוס לוס קוונ-
 צידאדוס. איל חזן סי אקירקאצ'ה די איל אי, קון חונה
 ריזה אין לה נאנו קי זי אזיאה טוקאר, לו אקונגוראצ'ה
 די אפירמאר טודוס לוס « תנאים » (קונדיסיוניס) איס-
 קריטאס אין לה כתוצה. לה ונחה אירה ריסיטאדה דיס-
 פואיס קון חונה סולאנידאד פארטיקולאר. די לה קהלה,
 איל נוצייו סי רינדיאה אנדי לה נוצייה. אלוי סי פרו-
 נוסקייאצ'ה לה פרינה צינדיסייון די לוס קדוסין. אל
 אקאצ'אר די איסטה סירינוניאה פריזינוניארייה, נוצייו
 אי נוצייה, אקוונפאניאדוס די לוס אינציטאדוס אי די
 גאלגי, סי דיריז'אן צ'ירסו לה קאזה אנדי איליוס איצ'אן
 חה פאסאר סוס נואיצ'ה אי אורוזה צ'ידה. איס אלוי קי
 סי סיליצראצ'אן לאס אולטימאס צרכות די לוס קדוסין,
 אקילייאס קי אטאן ריאילונינטי לה נוז'יר אל נארדו.
 לה טאדראדה סי פרונוגאצ'ה פ'ין וידייה נוגי. איל
 גאלגי טאניאה קאנטיגאס טורקאס אי גריגאס, אין וי-
 דייו די צאיליס. דולסוראן איראן דיסטריבוטאדאס חה
 לוס אקסינטינטיס, סוצ'רי טודו טאזוס די קופיעה, איג'ה
 קון מלה פיזאדה, נואיס, אקוקאר אי גואיצ'ו. חון פראנסו
 סיגואיאה, אל קואל טוואצ'אן פארטי סולו אלגונוס אינ-
 טיננס, קי דונאצ'אן, קאדה חונו, לה אורה די לה פרועה,
 חון דוקאדו די אורו אין פאצ'ור די לה נוצייה. וינטינטיס
 קי לוס חונצריס נו קידאצ'אן די אזיר « איצ'אס » אין
 גאקיאדו לוס קופוס ליינוס די צ'ינו פריפאראדו אין
 קאזה, לאס נוז'יריס אזיאן לוס אולטימאס אפאריזוס אין
 קאנטיננדו :

- קי דיזין לוס קושיניקוס ?
- קי פארה וי סון לוס ציזיקוס.
- קי דיזין לוס אלמאדראקיס ?
- קי פארה וי סון לוס טראקיס
- קי דיזין לאס קורטינאס ?

קי פארה ווי סון לאס אליגריאס.
פארה איסקטה נוגי ווי נוזייה, פארה איסקטה נוגי.

די ציזיק קי צוק ציאו לה קארה אל איספיון,
ווי פאריסיס דאנה צינידה דיז פאסיאו.
דיסינני חנסי קי ליה ווי קאנסי,
די צואיסקטראס פאלאצראס ליו ווי איזי חנסי.

די ציזיק קי צוק ציאו די קארה אל ארנאריאו,
ווי פאריסיס דאנה צינידה דיז צאנייו.
דיסינני חנסי קי ליה ווי קאנסי,
די צואיסקטראס פאלאצראס ליו ווי איזי חנסי.

וורניה סוס, ווי אלנה, וואס קי לה פיונינטה,
אי טו דולסי סאנגרי אינטרה אין ווי אלנה, אינטרה.
דיסינני חנסי קי ליה ווי קאנסי,
די צואיסקטראס פאלאצראס ליו ווי איזי חנסי.

קואנדו לוס אפאריזוס קי אקאצאצאן, לוס אונזריס
אליצאנטאצאן אין אלטו איז נוזיאו קאזאדו איז לוי-
צאצאן אין טריאוונפו, אין קאנטאדו לה צו אלנה איז
פזאון די טנחה תורה: אל בנה בית המקדש, אל בנה.
דיספואיס קי איזיה איז אינקייירו: איז ווארידו די-
ציאה לירסי אל לאדו די קו נוזיר, אררודיאדו די לאס
צינדיסייוניס די לה אסיסקטיניסיה.

אל סבה, איז נוזיאו טונאצה לוגאר, אין ווידיאו לה
קהלה, סוצרי און אסיינטו די אונור, אינטרי סו פאדרי
לה דיריגה אי סו איספואיגרו לה דיסטיידרה. איז טי-
ניאה אין סוק צראסוס איז ספר תורה, אין איז קואל
איז חזן דיציאה וויילדאד איז פאסאזי אנדי איס קוכ-
טאדה לה איסקטורייה דיז קאזאננינטו די ילחק קון רצקה.
לאס אליגריאס די לה צודה טוראצאן אונגו דיאס.
אל אולטימו דיאה, לייאנאדו איז דיאה דיז פיססי, איז

נוצ'יון קי זיצ'אנטאצ'ה די וואנטיאנה אי איצ'ה אה דיס-
 ווירסאר אונה ריסקטה די פיס, קינזולו די לה פיקונ-
 דיחד. לוס פארענטים דילוס נואיצ'וס קאזאדוס קוויאן
 די איסקטי פיס קוזינאדו פור לאס פרופייאס וואנוס די
 לה נוצ'ייה.

פאטרונה די סו קאזה, לה וואזיר דיצ'יאה אונסקירצ'אר
 לאס לייס קי אינקוונצ'ין סוצ'רי איצ'ייה: סאלאר לה קארני,
 אפארטאר לוס אטואינדוס די קארני די אקיליוס די
 קיזו, אפארטאר חלה די לה אואסקאדורה, איצ'יטאר קוא-
 לונקי קונטאקטו קון סו ווארידו ווינטריס קי איצ'ייה
 נו איסקטה ליופייה, אזיר לוס צאניוס ריגלינטיאריוס,
 אסינדיר לה קארראייה צ'ירניס לה טאררי אנטים קי
 איסקוריסקה, אין פרונונקייאנדו לה צינדיקייטן ריקיירידה,
 אסיסקטיר אה לאס אוראסייוניס, אין איז לוגאר ריזיר-
 צ'אדו אה לאס וואזיריס, ווינטריס לאס פייסקטאס די
 « יניס נוראים », אי טסיטרה.

לא ביימטימינטה דילא מוזיר. - אין קאזה קומו
 אה לה קאליי, לה וואזיר דיצ'יאה גואדראר אונה אטיטוד
 אונסקטה. לה צ'יסקטינטינה דיצ'יאה איסקונדיר טודאס
 לאס פארטידאס די סו קואירפו; סוס קאצ'יליוס דיצ'יין
 איסקטאר אינסקירראדוס אדינטרו די אונה פ'יס קורילאדה
 אינלוסאדה די דוס סיראס די דוקאדיקוס, לה «קאפא-
 ריללה», אי אינצ'ינאדה די אונה ריזה קורילאדה, איז
 «סאני». לוס קאצ'יליוס קי סאליאן אפואירה דיצ'יין קיר
 קוצ'יירטוס קון פילוס די קאצ'יליו. טודו איסקטו אירה
 אינזואילטו אין און גראנדי וואראנאן. קואנדו לה וואזיר
 סאליאה אפואירה דיז גיטו, לוקי אירה ראר אי איק-
 סיפסייונאל, סי צ'יסקטיאה די און אג'ו וואנטו אלגודונאדו,
 לה «ליצ'אדי», קי טאפאצ'ה לה ג'וזה די קוטון או די סידה,
 אי די אונה קאפיטאנה אינסאנארראדה. איצ'ייה קאני-

נאצ'ה פֿור לֶה קאליי ארריס די פֿאריד. פֿור איסקטאר
 מיזֿור אלז אצֿריגו דיִלחס וויראדחס די לֶה גִינטי, אילייה
 סי קוצֿריאה אינטירה די און גראנדֿי פֿידאסו די פֿא-
 נייו קוריִלדו, איז «קייורדי», קי אזיאה די אילייה און
 פֿאקיטו אנדי נו סי אפֿארטאצֿה וואס ני קאצֿיקה, ני
 צוסטו, ני פֿאגֿאס. אילייה קאלסאצֿה פֿאפּוֹגֿאס קוריִלד-
 דאס, לאס פֿונטאס אינלוסאדאס קון פּוּנפּוֹניס. אילייה
 סאליאה ראראנינטי די לֶה פּוֹאירטֶה די סו קאזֶה. פֿארה
 קי סאליירה די סו ווראדה, קאליאה קי סי פֿריזינטארה
 אונה סירקונסאנקייה אינופּורטאנטי: און לויטו, אונה
 צודה, און צרית או אין טיינפּו די זיאה.

לֶה סירקונסיזיוון. — לֶה ווִזֿיר דיִציניאה פֿריסטו
 וואררי. טאל אירה איז דיזאו די טודוס. קואלונקי טא-
 דריאה אירה קונסידיראדה קונו און וואלור קי קאליאה
 קונצֿוראר קון ויזֿ מיזוס; קניעות, דרוגאס, וויליזינאס
 די ווִזֿיריס, אי טסיטרה; ווינטריס לֶה פֿרינייס די לֶה
 ווִזֿיר, טודוס איסקטאצֿאן קורייוזוס אה סאצֿיר לוקי איצֶה
 נאסיר. סיינפֿרי קי סואיטאצֿה און ניניו. לֶה נינייה
 קונטה פּוקו. אי אונה איצֶה איס אונה דוטֶה, אונה פֿור-
 טונה אה דיִקצולסאר, סין קונטאר לאס אינקייטודיס
 קי קאצֿאן סו סורצֿילינקה, איז איסקווינינטו די און
 ווארידו, לֶה פֿרוטיקסיין די סוס אינטיריסיס קואנדו
 איקטארה קאזאדה. קונו סאצֿיר סי איס און זן זכר
 או אונה איצֶה קי צייני? אצֿיאן וואגוס וויזוס. ראפּור-
 טיינוס דוס די אילייוס: מיטיאן אה לֶה לווצרי לֶה צו-
 גִיגֶה די און סאזאן. סי אילייה פֿאטלאדיאצֿה קון רואידו,
 אירה און ניניו קי איצֶה נאסיר; סי אילייה נון אזיאה
 סינטיר נינגון פֿאטלאדיאנינטו, פֿור סיגורו קי סי אפּי-
 ראצֶה אונה פֿריאה, קונו אואצֿאן אה דיזיר. או טאנציין,
 לֶה ווִזֿיר פֿרינייהדה סי אפּונטאצֶה אונה אלפֿיניט אה לֶה

קאציקה, ס' הפאררענע אה לז צינעלע אה ניררענע
 קיין איצע פאסאר. ס' לז פרינע פירסונע ק' איזייע
 אציקענע אירע און אונזרע, ניניו צע צינר, ס' אירע
 אונע ונזיר, איל נואיצו נאקידו סירע נינייע.

קואנדו לז ונזיר אינערענע אין איל ויס, איזייע
 איזע אה זיארע, פארע רוגאר אינרענע די לוס נדיקיס
 א' דיכוס פארנינטיס ק' ריפוזאן אל סינטיירייו, פורקי
 איזייוס פואיראן ארוגאדוריק צואינוס דינאנרע דינ
 דייו אה ק' נז סופרע לז אורע דינ פארנינטיס. ס'
 איזייע פינאנע אל פאריר, לז צוז דינ סופר אירע קונ-
 סידירעה קונז סאלודוזה פארע וניטיר פין אה לאס
 דולוריס א' פאסיניטאר איל פארנינטיס.

לז נאסינטייע די און איזו אירע סאלודעה פור
 אקלאנאסייוניס די אליגריעה: צסינז טוז! פארע לז
 צידע ק' סיאה! פארע ונוגוס אנזיוס! לז סירקונסיזיון
 דאנע לוגאר אה דיצירסאס אליגריאס. לז נוגי די אה-
 טיס טיניאה לוגאר לז ציאלעה. און רעזינו ציניאה וניל-
 דאר אלגונוס פאסאזיס דינ זוהר. דיספואיס ס' ריסינענע
 איל קדיס אין קאנענדו, א' אין אולטינו, ס' דיס-
 פארטיאן דולקוראס. לז נוגי אינטיירע, פארדיע א' נואיצו
 נאקידו איראן גואדרעדוס די לוס איספריטוס ונאלוס.
 אירע אה לז ונאדרי די לז פארדיע ק' אינקונזיאה, די
 פריפרינטייע, איל דוציר די צילאר פין איל אונאניסיר.
 פור איציעאר איל איספואינייו, איזייע קאנענענע די-
 צירסאס קאנטיגאס די אקונאר: לז קאנטיגה די «אזרעס
 אצינו...», רונאנאסאס, א' טסיטרה. א' אק' אונע טי-
 פיקה ק' נוזטרוס ריקווינוס די לז צוקה די אונע צייע:

סיניורה ונאה, אקירקיס ונאס אל לחדו,
 ק' וני צריגי לז טריפה קון און פוקו די ראקי.
 סיניורה ונאה, סירע ק' א' אורע די ונזיר.
 נז טי איספאנטיס וני איזע ק' א' פאריר.

נני איזה פריסייוזה, נו עי איספאנטיס,
 איסטו ייה לו פאסאן אי לאס פרינסקיזאס.
 איסטו קיין לו קולפה?
 איז « קונטו קאפו » (צ'יזינו די פואירטה)
 קי נו סיררה לה פואירטה.

לה קונאדרי צייני אה טונאר נייזראס,
 אה לה נו צ'ייה לה טופה קון חונה קריאטורה,
 סי קייריט פור צ'וס, קורטאד לה אינפאסאדורה,
 אי אל נו צ'ייו דיזילדי קי נירקי חונה קונה.

סיגון חון צ'ייו חונו, לה צרכה די צרית טיניאה לוגאר
 די פריפ'ירינסקיה אלה נאדרוגאדה, אדיינטרו די לה קהלה.
 איז קיטאדור סי אסינטאצ'ה סוצ'רי חונה סיאה צאשיקה,
 אי, אה סו דיריג'ה, אירה ריזירצ'אדה חונה סיאה אל סי'
 די אליהו הנביא, קון חונה קאנטאריקה אלאדו. איז פוצ'רי
 פרוצ'יטה עראחי סו צינדיסייון אל אייו אופיראדו. נייני-
 טריס קי איז נוהל אזי לוס אפארייוס, איז טונט גריטה:
 סאלגה איז נו צ'ייו, סאלגה! (אין תיטאלוניקי אחאן אה
 גריטאר: צ'ינגה איז כיניו אין צואינה אורה, צ'ינגה!)
 דיספואיט די לה אופיראסייון, לוס אסיסטיינטיס
 קאנטאן די צ'ירקוס סאלנווס די תהלים, ניינטריס קי
 דינירו איס איספארטידו אה לוס פרוצ'יס.

לה קריאטורה ריסיצי איז נווצרי דיז קיטאדור. ג'י-
 כיראלוניטי, איז פרינוו כיניו נאקידו איס קיטאדו פור
 איז פאדרי דיז פארידו, אי איז סיגונדו כיניו פור איז
 פאדרי די לה פארידה, אי אנסי די סיגואיטה. פור לוס
 אונטרוס כיניוס סי אליצ'אנטה איז נווצרי די אלגונו די
 לה פארינטירה קי נוואירי.

קאליאה גואדראר לה קריאטורה די קואלונקי עין
 הרע (אויו נאלו). קיין פואידיאה נייטירלי אויו? חון ג'ו-
 דייו או חונה ג'ודיאה, חון קריסטייחנו או חונה קריס-

טײַאנה, און וועזלנאכנו און אונע וועזלנאכנה. פארה אל-
 סאר טודאס לאס וואלצײליינסאס, אצײא און מיזו ווא-
 זײקו אי אינפאלצלי: סוצרי און פאפיל קי איסקרי-
 צײאן עריס וועזריס די גודייוס אי עריס וועזריס די
 גודיאס, אי אלטאנטו די קריסטײאנוס אי די קריסטײא-
 נאס, די וועזלנאכנס אי די וועזלנאכאס. אין טודו די
 אי אונג וועזריס. איסטײ פאפיל קי וועזריס אל פונדו די
 אונע טאס אי סי צאזײאצא אינרײצא אגואה קי אינ-
 צארה לוי איסקריטו אי דיסקפאזי לה עינטה. איסטײ
 אגואה סי דאצא אה צײר אה לה קריאטורה קי לוי
 גואדראצא די קואלונקי וואל, סיאה די לוס ניגרוס אי-
 פײטוס דיז עין הרע.

לה אוראסייון די לה לובײיה. - קואנדו איי ווא-
 קאנסה די לוצײיה אי קי איי פיריקולו די אונזריה,
 לוס נינייוס סוליסטאן לה וועזריקורדייה דיצײנה. צײק-
 טידוס די סאקוס, איזײוס פארקורין לה סיאודאד אין
 גריטאנדו: « לוצײיה די צרעה, גײקאס ציקיראס! אצרי-
 טוס סיילוס, אצריצא טוס קאמפוס, פארה טו גאנאדו,
 אונ, דייו! פאנאל, פאנאל, איגה וואגו פאן; ריאו, ריאו,
 איגה וואגה אגואה! קי צאײאן לאס וועזריס אי אקוואגאן
 טריגו. »

לאס וועזריס קי אספיראצאן אה לאס צײנטאנאס
 איז גרופו די קריאטוראס, רואצאן סוצרי איזײאס צא-
 זוס די אגואה אי גײקאס פייסאס די וועזריה.
 איז סצת אירה סיזײצראדו קון און דולסי ריפוזו. איז
 אירה ריסיצײדו, דיסדי צײרניס לה טאדרי, קון קאנ-
 טיט אי קון איז אסינדינײנטו די אונע קארראײיה און
 די דוס קאנדילאס. וועזריס איז דיאה די אולגאנסה,
 נינגון גודייו סאלײא אפואירה דיז גיטו קון אלגון
 אונזײטו, ני סי אסינעאצא אין נינגון קאפײ.

פייסטאם גודיאם. — לזה פייקטעה די פורים איס לזה
 נאס זיצה, לזה נאס אליגרי, לזה נאס רואידוזה די טודאס
 לאס פייסטאס גודיאס. גאלגיי פור לאס קאליס, קאנ-
 טיס, זאיליס, קווניריס אי זיציריס. אין איסטעה או-
 קאזיון, לוס גודיוס פראטירניזאצאן קורדיאלווינטי קון
 גריגוס אי טורקוס. לאס אליגריאס ריסיציאן און קא-
 ראקטיר פרופאנו. סי אינוציאן פלאטוס אינטרי זיזינוס
 אי סוצרינוס. דולקוראס סון דיקטריצואידאס אה לוס
 גיקוס אין אצונדאנסה.

לזה סנחת תורה טאונזין איס סיליזראדה קון נוו-
 רואידו, ונה אין קונקירצאנדו און קאראקטיר פוראנונטי
 ריזיזיון. לוס זאיליס פריניטיקוס אי לוס קאנטיס
 אינטוויזיאטוס נו סאליאן אפואירה די לזה קהלה. איז
 חתן סי זיקטי אה לזה נאכירה אראחאיקה: צראגאס
 אכגאס קורילאדאס (איז סאלצאר), צוניטי אי וויסטאס.
 לאס נוזיריס נו נאכאן די אסיקטיר אה איסטאס אלי-
 גריאס פריניטיקאס אי סאנטאס.

איז תסעה זאצ, קי קונוונורה לזה דיקטרואיסיין
 דיז טיונפלו די ירוסליס, איס, אל קונטראריו, און דיאה
 די טריקטיזה אי די ליווניו. לוס נאכסיצוס אזין קונו
 און נאניקין די צאררו, אסינויזאנדו אה און קאדאצרי,
 אי לאס נוזיריס זיינין אה אינגואיאיר אה סו דיררי-
 דור, איקספרינוינדו קאדה אונה סו דולור, אין אקודראכ-
 דוסין די סוס קירידוס דיקפאריקידוס.

אוזום די אינטירדאמינטו; לזה גניזה. — לאס נוזי-
 ריס נאניפייסטאן קון נוו- רואידו סוס דולור אין קאצו
 די לויטו. קואלונקי נוואירטי איס לזה אוקאזיון די ליו-
 רוס אי די גינידוס קי טיקטינפיריאן איז קוארטייר.
 אין איקפיראנדו איז אריצו די לזה קאסה נורטוארייה
 אי ווינטריס קי סי אזי לזה רחילה, לאס לייורונאס אי-

די גאָלדן איז וואַהירטו אין אזיינדו קורריר גוררוס די לה-
גרינאָס.

איז וואַהירטו איס פלאַסאָדו אין און סירקוליו סין
טאָפּאָדירע, קוואַיאַרטו קון און פרוכט די לה קהלה. איסטה
קאָסע נו סירצ'יאה קי אונה סולה צ'יס. איזייה אירע
רונפידה אי אינטירראדה קון איז וואַהירטו. איסטו אירע
און אוצ'ליגו. אונה צ'יס, ראַקונטה לה ליזינדע, קייזירון
אזיר און אטאָדו די זוקו קי דיצ'יאה סירצ'יר פארה
קארריאר אל סיוניטיריו קואלונקי וואַהירטו. פירו איז
דיו סי ארראצ'יו קונטרה זוס גודיוס פור אצ'יר רי-
נונסייאדו אה לה טראדיסיון אי זוס קאסטיוגו קון
פואירטי וורטאלדאד. פריסטו סי טורנו אל צייזו אורו:
אונה קאסה פארה קאדה וואַהירטו.

זוס ליצרוס צייזוס, זוס תפילין אי ויזוזות אפואירה
די אוראזי איראן ריקוואידוס די קאזה אין קאזה אונה
צ'יס אל אכיו, אי אגונטאדוס אין און ארונארייו די לה
סינאגוגה. איס לה גניזה קי סי לייצ'אצה אל סיוניטיריו
אי סי אינטירראצה אל לאדו די אגון ראצינו או די
אגון אונצרי סאנטו. לה אונור די לייצ'אר זוס סאקוס
די לה גניזה אירע אקורדאדה אל קי אופריאה נו וואַס
וואַגו, אי איז פרודוקטו איהה אל פרופ'טו די לה קהלה.

XII קאפיטולו

רינאסינסייה

(19° סיגלו)

אינדוסטריאה אי קומירסיוו. — איז סיגלו דייס אי
נואיצי סי אצרי, אין קאסטוריה, פור חונה גראנדי
אקטיציאלד איקונומיקה, אל דיספלאו די לה דורה. או-
פריקיוו די לה פודיקטאניאה די אלי פאטה. לאס איר-
נוואס סאונארראס דיקוואדאס אין לה ריזיוו סון פרי-
פארדאס קון און גראנדי ארטי פור לוס איספייאליס-
מאס, קי סאצין דארליס און אספיקטו לוסווי אי אצא-
ליאר לאס קואלידאדיס די פניזה אי די ריזיקטיוו
דיז פילו. איקטאס סאונארראס טיניאן חונה אאונה
נונדיאלה. לוס ווירקאדיריק די קאסטוריה, גריגוס
קונו גודיוו, אצין פונדאדו, קונו ליה לו ציווס.
ווגו טיינפו אנטיס, פיליאליס אינפורטאטיס אין
ווסקו, דריקדין, לאייפסיג, ציינה אי טריאקטה, אי
אינטריטיניאן, קון איקטאס גראנדיס פלאקאס, און
טראפיקו וויי אינפורטאטי. איז ציאזאדור פוקציל, רי-
לאטאנדי סו איקטאנייה אין לה סיאודאד צירקו 1815,
אצלה קון אלצאסייוניס די לאס צירטודיס קוויירסיאליס

די לוס ניגוסייאנטיס קאסטריוטוס אי די סוס קולטורה
אילינה. איז דיזי, אין פאסאנדו, קי עודוס לוס אורטו-
דוקס טיינין אונה ציניראסיון פרופונדה פור סוס
קאפו איספיריטואל.

לוס גודיוס פארטיסיפאצאן אקטיבאניטי אל קו-
נירסיו די סוס סיאודאל. איליוס סאקאצאן סוס גוסטה
פארטי די ציניפייסיוס די לאס ריקיזאס קי איליוס
איודאצאן אה אזיר נאסיר אי אה טרוקאר. איליוס
פארטיאן די קאסטוריאה פור צייטאר לאס פרינספאליק
פלאסאס קון לאס קואלאס אילייה איספאצא אין רילא-
סיוניס די איגוס. איליוס סי רינדאן סוצרי עודו אה
ציגוראדו, אה סופייה אי אין עודאס לאס גראנדיס
סיאודאדיס אטוואניס. ניינצרוס די לה נייסמה פא-
ניליה פורנאן, אין נוואס לוקאלידאדיס די אונפיריו,
גיקאס קונאסאס קי קידאן אין קונטאקטו קון סוס סי-
אודאל די אוריזין, פורנאנדו אינטרי איליאס אסוקייא-
סיוניס, דונדי לאס אינטריפריזאס סי ראניפיקאן אין
עודוס לוס צאלקאניס, אי נייסנו אין אאוסטריאה אי
אין רונאניאה. סוס סוקורסאלאס די ציינה אי די צו-
קאריסטה די ציינין איז סינטרו די און ניגוסיו אינטנסו.
נוואס פאניליאס די לוס די נאליו, רוסו אי איליהו
צאן איספאלאסינסין אין לוס פאליזיס אוקסידינטאליס.

דיסקאדינסיה איספיריטואלה. - ניינטריס נוואס
גניראסיוניס, לה פיקינייה קונאנדאל עוצו לה צינטורה
די טיניר אה סו קאציריה פאסטוריס די צאלור, קי
פוסידאצאן און גראנדי סאציר אין לה סינסיה ראצי-
ניקה. לוס נאס אפאונאדוס חכונים, קונו ר' סנואל
חאיון, ר' אצרהס די צוטון, ר' חייס סצתי אי איז
קרוניקאדור דוד קונפארטי, אאוטור דיז קורא הדורות,
אפריסיואן סוס לארגה אירודיסיון. לה גודיריאה די

קאסטוריאה סי קונסידירה, קון ראזון, פֿיירה די איקטאס
 נוטאצילידאדיס ראציניקאס.
 פירו איסטה גלוריה נו טורו סיינפרי. צִינו איל
 טיינפו די דיסקאדינסיה. צִרסו איל קאצו דיל סיגלו
 דייס אי אוגו אי ניינטריס איל סיגלו דייס אי נואיצי,
 סי אדריסאן אה תיסקאלוניקי אי אה אונטראס גראנדיס
 סיאודאדיס טורקאס פור טיניר קאפוס ריליזיוזוס. אל-
 גונוס די איסטוס ראצינוס, צִנידוס די אפואירה, רי-
 אלסארון קון סוס פריקטיגִיו איל פוסטו ראציניקו די
 קאסטוריאה. איס אנסי קי, דיקפואיס דיל ראצינו די
 תיסקאלוניקי, ר' יחאק פֿראנסקיס, דיל קואל נוזוטרוס
 אצלינוס נאס ארריצה (אה לה פֿין דיל קאפיטולו XI),
 איל ראצינו יאודה אנגִיל סי גאנו לה איסטינה אי לה
 אפיקסיון די טודוס פור סוס קונסינסיאס, סו זואינ-
 דאד די קארקטיר אי סו נודיסקטיאה. איל קונסירצו
 סו פוסטו אסטה קי נורייו, אין 1796. אין איסטי אנויו
 נורייו טאנציין ר' חיים רפאל יוסף יחאק רוסו; קי
 טוצו סידו אנו דילוס דיריזידוריס לוס נאס דיצואדוס
 די לה קוליקטיציאדא קאסטוריאוטה.

ר' משה הלוי. — פוקו טיינפו דיקפואיס, נוזוטרוס
 טופאנוס אה לה קאציסירה די לה קונונידאד איל רצינו
 נסה יחאק הלוי, די סופֿייה, אנדי איל אציאה סירצִידו
 קונו דיין. איסטי ראצינו איס קונוסידו פור סו ליצרו
 מעשה משה (צילוגראדו 1874) אנדי איל פריזינטה,
 אין אורדין אלפאציטיקו, אנוטאסייוניס סוצרי אלגונוס
 פאסאזיס דיל תלמוד, דיל ילקוט אי די דיצירסוס נדרסיס.
 איל אינפֿלוריסיו אין קאסטוריאה אינטרי לוס אניוס
 1807 אי 1814. דיקפואיס איל אוקופו איל פוסטו די
 פאסטור אין פֿיליפופולי אי אין אונטראס לוקאלידאדיס,
 פור טורנאר, אינפֿין, צִרסו 1820, אה סופֿייה, אנדי

איז אינגאָ לזאָס פֿונקטיוניס די גראַן ראַזינו פֿין סו
 מואירטי אין 1829. אין ריסקפארטי די לה אוצרה ליה
 סיטאדה, איז דיסו און גראַנדי נומירו די דרוסיס אי
 די פסקים קי קידארון אין נאָנוסקריטו. איז טוֹצו קוא-
 טרו איזוס, דונדי איז נאָס גראַנדי, יזאק, לו קוקסידו
 קונו גראַן ראַזינו אין קופֿייה.¹

אוטרום קאפּום איספיריטואליס. — אין קאטוריה,
 ר' נטקא הלוי טוֹצו קונו קוקסיקור אינדייאטו ר' דוד
 די צוטון, די תיקאלוניקי, דיסינדיינטי די אלטו לינאזי
 די רצנים אי אלוטור דיז ליצרו יד דוד (תיקאלוניקי
 1859). לה מואירטי לו ארייצאטו אין ליינו לאצורו אין
 1822. סו טוונצה סי טופה אין איז סיגונדו סיניטיריי
 די קאטוריה, סוצרי לה קואלה דיסיפרינוס איז אי-
 פיטאלייו סיגואינטי:

האבן הזאת שמתי מצבה היא מצבה מהאי
 גברא בגוברין מזרע האיתנים אראלים ותרשי
 שרפי קדש שלשלת יוחסין יושבי כסאות למש
 דינה רבה ודינה זוטרא מורינו הרב המובהק
 כמוהר"ר חיים דוד די בוטון זלה"ה הלך לב"ע
 יום ש"ק יום א' מר"ח טבת ש' וישכב דוד עם
 אבותיו (תקפ"ג)

אי חקי לה עראדוקסיון:
 איקטה טוונצה פֿואי ליצאנטאדה אין אונור די און

1 איז ליצרו מעשה משה, די לה פריפאסיין דיז קואל
 נוזטרוס סאקיננוס איסטי פאר אגראצו, נוס פֿואי
 אינדיקאדו פור נואיסטרו אונגו, איז גוֹצין ראַזינו
 רפאל צבונאר"ר יעקב צן חציב.

גראנדרי אונזרי די אלטו לינאזי, קונפואיסקטו די אנגלי-
 זיק אי קרפיש, קי ריציסקטיירון איז טיטולו די דיינים,
 נואיסקטרו גראן ראציו, איז חכם אירודיטה, הייס דוד
 די צוטון. קי סו אלונה ריפוזי אין פאס. נוריו אין איז
 קאנטו דיאה די טעה, 1 טעה 5583 (1) דיסיאיונזרי
 (1822).

אוסרום רבנים. — אה דוד די צוטון סוקקידו ר' יוסף
 חסון, קי נו פאריסי קיר, איז טאונזיין, נאטיצו די
 קאסטוריה. איז קונסאגראציה נוגאס נוגאדאס אלז איס-
 טודיו די לה זיי. איז אפארעאציה, אינטרי אונראס,
 לה נוגלי די ציירניק אה נילדאר אין לוס ליצרוס רילי-
 זיוזוס, אין לה יסיצה סירקה די לה קהלה, אנדי איג-
 זיסקטיאה אונה זיצליאוטיקה ראציוניקה, אי קידאציה אלזי
 אסטה אונה אורה אצאנכאדה די לה נוגלי, אין קונפאל-
 נייאה די סוס קוליגאס ר' אצרהס אלזלג, ר' חיים ר-
 סו, ר' נסה אירגאס, לוס דוס אירנאנוס ינחק אי יעקב,
 איזוס די דוד אליהו, ר' יעקב פיגרינו, ר' סמואל
 אלזלג, איז אירודיטה ר' יעקב נסה די נאלייו, ר' ינחק
 ננחס אליהו, לייאונאדו גאונזאלז.

קואנדו נוריו ר' יוסף חסון, צירסו איז 1840, סו
 קונפאניירו די איסטודיוס ר' אצרהס אלזלג אוקופו
 איז פוסטו צאקאנטי. ר' אליהו קארנונה אי ר' חיים
 זרפתי איראן סוס איודאנטיס. דיספואיס אינגירון לאס
 פונסייוניק ראציוניקאס ר' אצרהס אלקלעי, אוריזינאריו
 די צולגאריאה, אין פריעירו, אי דיספואיס, סוקקיס-
 צאנינטי, דיז 1870 אל 1877, ר' יוסף מולכו, נייטו
 דיז פאנוזו גראן ראציו די תיסקאלוניקי ר' שאול מולכו,
 דיז 1877 אל 1887 ר' יוסף פרז, איגואלנטי די
 תיסקאלוניקי, ר' צן יעין סנואל, די ירוסליס, אי אין אול-
 טינו ר' חיים רוסו, די קאסטוריה (נוריו אין 1910),

פֿוֹחִירוֹן לֹוס קאַפּוק אַיִספּיריטוואַלִיס. ר' זון יונגן סאַוואַל
 דוֹצֵר אַזאַנדוואַלִיר סוֹ פּוֹסעוֹ אַה לַה סִיגוואַיעה דִי אַונ
 פּלייעו סוֹצֵרִי אַונה קוואַיִסטיִון דִי כַסִּירוֹת קִי אַיל טוֹצֵר
 קוֹן ר' חיים רוֹסוֹ.

לֹוס בִיין אַיגִוּם דִי שאַקוֹ. — לֹוס גִוּדִיוֹס דִי קאַס-
 טוֹרִיאַה נֹוסקטֵר אַרוֹן סִינפֿרי אַיל נאַס גראַנדי אַינטי-
 רִיסאַווינעו אַינפֿרינטי סוֹס אַוֹצֵר אַס דִי אַלייִוּדוֹס, אַה
 לַאס קוואַלאַס אַילִיוֹס דוואַלִאַן קוֹן נאַנו לַארגה פאַרה
 אַסיגוראַר סוֹס אַיגִזִיִספּינסייה אַי סוֹס אַקטיִזִידאַד זִיין
 אַזִידִירַה. אַינפֿרי לֹוס פֿילאַנטרופּוֹס, קוֹן לֹוס קוואַלוֹס סִי
 אַינפֿאַשה לַה קוואַוואַידאַד, אַיין לַה פּרינע פאַרטי דִי סִיגלוֹ
 דִיִס אַי נואַיִצִי, אַיל לֹוגאַר דִי אַונדֵר רִיִצִייִני, פּור סִי-
 גורו, אַה יַחַק זכר נַסַה רוֹסוֹ, קוֹנוֹסִידוֹ זאַסוֹ אַיל נֹונ-
 זרִי נֹוויי פּופּולאַר דִי סִינייִור שַאַקוֹ. אַיִספּי אַונצֵרִי דִי
 זִיין גאַנו אַונה גוֹדֵרַה פֿורטוֹנה אַיין סוֹס אַיגִוּס קוֹנוֹיר-
 סִיִיאַלִיס קוֹן לַה אַאֹוסקטֵרִיאַה. נֹוויי אַטאַדוֹ אַה לַאס
 זִיִיאַס עראַדיִסיִוִניס, פּרוֹפּוֹנדאַווינטי זואַינו אַי נֹו
 טוֹצִיינעו אַיזִוֹס, אַיל קוֹנסאַקרוֹ טוֹדוֹ סוֹ אַזִיר פאַרה אַזִיר
 זואַינדִאִדיס קוֹן סוֹס קוֹרִילִיִזִיוֹנאַרִיוֹס. אַיל דוֹנוֹ סִין
 קוֹנטאַר פּור אַסינפֿאַר סוֹצֵרִי זאַזאַס רִיזִיאַס לַאס אַו-
 זֵר אַס קוֹנוֹנאַלִיס.

אַיין 1828, אַיל רִיפּראַגוואַו לַה קהלה קִי זִיניאַה דִי
 סִיר אַררִיִזִאַטאַדַה פּור לַאס פֿלאַנאַס. לַה קוֹנסטֵרוֹק-
 סִיִיוֹן פֿוֹאַי אַיגִה סוֹצֵרִי אַיל נֹוִסנוֹ פּלאַנוֹ דִי לַאס סִי-
 נאַגוֹאַס דִי תִיסאַלוֹניקִי אַי דִי נֹוִגִאַס לֹוקאַלידִאִדיס דִי
 אַינפֿירִיִור: אַיל הַיִכל הַקִּדֵּש אַיִספּאַצֵה סִיטוואַדוֹ דִי
 פאַרטי דִי נֹוערז, לַה תִיצה סִי אַלפּאַצֵה דִי פאַרטי דִי
 נֹוצרַח, אַה לַה קוואַלה סִי סוֹצִיאַה קוֹן דִיִס אַי אַוִגִוֹ אַיִס-
 קאַלוֹניס. אַיל סִינפֿרוֹ אַירַה אַוקופאַדוֹ פּור אַונ רִידוֹ-
 דִיִס פֿורנאַדוֹ דִי פּילאַרִיס דִי פּאַלוֹ. קוֹנטֵרַה לַאס פּאַ-

רידיס אי אין איז די דונדיס די אין ניידיין אציאן זאנ-
קוס די טאצלה, אנדי קאדה יחד טיניאה סו זוגאר
היינרצאהו. איז נונירו די זוס ספרי תורה סי אינגראנ-
דיסיין קונסידיראצלינינטי. קאסעוריאה פוקידה, איס
צירדאד, דייס אי סייטי לייצרוס סאנטוס, דונדי אלגו-
זוס קון רינוואדוס פור קוס אנטיוגואידאד, פור לה פיי-
ניזה דיז פירגאנינו אי פור לה איליגאנסה די לה איס-
קריטורה. איס אינטיריסאנטי די נוטאר קי חון ספר
תורה איסטה גואדראדו אדיינטרו די אונה קאסיקה, קו-
נו אירה איז חונו אין לאס קונונידאדיס סיסייליאנאס.
קאלאצריזאס אי אפוזיילאנאס, זוקי קונפירעה לה חורי-
זין איטאליאנה, די אונה פארטידה די לה פופולאסיין
גודיאה. איסטי חונו סי עופאצה אין תיסאלוניקי אין
טודאס לאס קהלות, דונדי זוס ניינצרוס אינגרארו
די איטאליאה, קונו קייאנה, איטאליאה, נוה סלוס, נוה
זדק, סיסיליאה, איטסיטרה. זוס דוס נואס צייזוס ספריס
טיינין אל דירידור די זוס סיזינדרוס די פאלז, סוצרי
זוס קואלוס סי אררודיאה איז קואירו, אינסקריפטיין-
ניס גראצאדאס קון ארטי, דונדי איז חונו זוס קונסירצה
איז נונירו די סו דונאדור, ונחאס כהן, אי איז אנויו
1589, אנדי טויזו זוגאר לה דונאסיין.

איז גינירוזו סינייור שאקו נו קידו סיינפרי אין
סו סיחודאד נאטאל. איז פאסו קוס אולטימוס דיאס
אין פאליסטינה אנדי איז נונירו אין 1838. איז ליגו
אה סו קונונידאד טודה סו אינינסה פורטונה, דונדי
זוס ריינידוס דיציאן אצאקטיקיר אה קוצרי טודוס
זוס גאסטיס די לה סינאגוגה אי דיז ת"ת. זוקי קידו,
אל אינפייסיזו דיז צינטינו סיגלו, די איסטי אינפור-
טאנטי דונו, פואי אינפליאדו פארה לה פראגואה די
לה «סעוואה קאסעוריאה», אילייצאה אין תיסאלוניקי.
לאס אינטראדאס קי פרוציינין דיזוס אלקילוס סיירצין

ח'אינדה ח'ויי זה אינערייניר חונה צו'אינה פארטידה
 די'ל'אס אינעטיטוט'ס'יוניס קונונאל'יס די קאסטורי'אה.
 זה פארטינסי'יה די סי' ס'אקו פ'ארה זה פאל'יקטינה
 די'יו לוג'אר זה איסנונ'צ'יינטיס ס'ירינוני'אס. אי'ל קאונינו
 ק' קונדו'איז'יה זה ת'יס'אלוניקי, סו פורטו די אינונ'אר-
 קאוני'ינעו, פארטי'אה די ונ'א'צ'רוצ'ו. אי'ל די'אה ק' אי'ל
 די'צ'יה טוונ'אר זה קאררוס'ה, עודה זה פופול'אס'יון ג'ו-
 די'אה — אוונ'ריס, נו'ז'ריס, קרי'אטור'אס הי צ'יי'זוס —
 זי איז'ירון חונה איסקור'טה די אונור אקטה אי'ל קאז'אל
 א'נדי חון גר'אנדי צ'אנק'יטו א'גונעו זה עודוס, ס'ין די-ס-
 ט'ינק'ס'יון. לוס אדי'אוס פ'וא'ירון נו'יי איסנונ'צ'יינטיס.
 ס'אקו אקור'דו, קון סו פרופ'י'יה ונ'אנו, חון דוק'אדו זה
 ק'אדה וני'סטי'רוזו. קוא'נדו זה קאררוס'ה סי וני'טי'יו זה
 קאוני'נאר, עודוס לוס אסיקטי'ינטיס א'צ'אנס'ארון ז'יו-
 ר'אנדו הי קאנט'אנדו פזנוני'ס. אי'ל'יוס אקוונפ'אני'א'צ'אן
 קוס צ'ין אונ'אדו די צ'ינדי'ס'יוניס פ'ירצ'יינטיס.
 אי'ל נוונ'רי די ס'אקו איסטה קא'צ'אק'אדו ח'ין לוס
 קור'אסוניס די עודוס לוס ג'וד'יוס די קאסטורי'אה ק',
 ח'אינדה ח'ויי, חון לונגו ס'יגלו דיספוא'יס די סו ונ'א'ירטי,
 א'צ'ל'אן די אי'ל קונו סי צ'י'צ'יה ח'אינדה אינערי' אי'ל'יוס,
 אט'אנטי'צ'ו זה פרוטי'א'רלוס הי זה אי'וד'ארלוס ח'ין עו-
 דה ס'ירקונקטי'אני'יה. ג'יקוס הי גר'אנדיס לו נוונ'אר'אן
 אקור'רוטו, ט'אל אי'ל פרופ'י'טה ח'לי'הו, מוכ'אפ'יר אס'ידואו
 די עודוס לוס אוג'אריס, ח'ין ל'אס אור'אס די ח'ליגרי'אה
 קונו די די'סגר'אסי'יה. סי ונ'אר'א'צ'יאן לוס ג'וד'יוס די
 קאסטורי'יה קוא'נדו ל'יס די'זין ק' קוס ק'ירידו פ'יל'אנט'רוטו
 הי אונ'אדו פרוטי'א'דור ח'יי ס'יין ח'ני'וס ק' נו צ'י'צ'י ונ'אס,
 ט'אנעו אי'ל'יוס לו ע'יינין פרי'זינטי ח'ין קוס אינונ'א'ינ'א-
 ס'יון. אל 17 ס'יון די ק'אדה ח'ני'יו סי ס'יל'יצרה אי'ל
 ח'ני'צ'ירס'ארי'יו די סו ונ'א'ירטי קון חונה נו'יי גר'אנדי סו-
 ל'אני'ד'אד הי, נו'גי די כפור, סו ונינוורי'יה ח'יס אי'צוק'אדה

חין וניסנו טיינעפן קי חקיה די לוס ראצינוס קי די-
 ריזרון לה קונוכידאד ונינטריס ווגאס גינראסיוניס.
 סינייור סאקו איזו טאנצין לארגאס דונאסיוניס
 חין פאליסטינה. איז אפארטו חונה סונה אינפורטאנטי
 פור איז אינטריטיניניטו די חונה יסיצה קי איגזיסטי
 אאינדה חויי, אי אנדי סו ונינורייה איס זינדזידה טודוס
 לוס חניוס.

לום בייס. — זייס אי אטררוס פיאודאליס סי קונו-
 פורטאצאן ווגאס זיזיס סין פינה אינפרינטי די לוס
 « רחליאס ». פירו לוס ווולונאנוס, איז פואיצלו טורקו
 פרופייחונינטי דיגו, איז וניסנו ווגאס זיזיס זיקטינה
 די לוס וואל איגוס די לוס גראנדינוס, אירה קאנוו,
 דולסי, ליינו די זואינדה אי די טולירינסייה. איז זי-
 זיחה חין לוס ראפורטוס לוס וואס קורדיאליס אי לוס
 וואס אפיקטואוזוס קון טודוס סוס זיזינוס.

בריגאנדאזיס. — לוס דירידוריס די קאטוריה
 איראן די וואנקו חין וואנקו סיגורוס, אה וניזורה קי
 איז גוצירנו טורקו סי אפלאקאצא אי קי לאס נאסייו-
 נאלידאדיס זאלקאניקאס, — גריגוס, סירזוס, זלחוס,
 — אינפורטיסאן סוס דיזיאוס די אינדיפינדינסייה אי
 סי וואניחצאן פור פואיר דיז יוגו טורקו. איז זריגאנ-
 דאזי די קארקטיר פולטיקו טוואנצא פרופורסייוניס
 גיגאנטיסקאס חין טודאס לאס פרוזינסיאס. לוס קא-
 זאליס קריסטייאנוס סי דיספואיצלחצאן אי לוס גוצינוס
 סי פואיאן אה לה וואנאנייה אי טיררוריזאצאן אה סוס
 טורנו לוס פירסיקוטידוריס ווולונאנוס. אירה איז ריינו
 די לוס « קליפטיס » אי די לוס « מאיידודיס ». אה לאס
 זאנדאס קריסטייאנאס סי אופוניהן לוס « זאסי צוזוקיס »,
 קי אזיאן דאר חונינטי דיסטינקטיון אינטרי לוס ריצול-

עאדוק אי לוס סיאודאדינוס לואייחליס. אין לה נויזליס-
 קאטינה גינירחה, לוס גודיאוס, פיזיצליס אי אינופלא-
 סיזיס, סופריאן נוגאס ציזיס דיל דיזורדין קי ריינחצה
 אל דיררידור, אי קאליאן ציקטינאס קואנדו די לוס
 אונוס, קואנדו דילוס אונרוס. לוס קאטיצאנויינטוס אי-
 ראן נונירוזוס אי לוס ריקגאטיס איגזיזידוס די לאס
 קונונידאדיס קונסטיטואיאן און טריבוטו נויי פיזגאדו.
 איל סיגלו די דייס אי נואיצי אינטירו סי פאסו קון
 איקטה דיפלוראצלי הנארטיאה. אל אינפיסיא פואי לה
 פיריאודה ניפאקטי אנדי אלזי פאטה פריסיגיה קוס
 טריסטיס פאספליגאס. אינדה נוגו טיינפו, אקטה לה
 פרוקלאנאסיין די לה אינדיפינדינסייה איזינה, לה סי-
 טואסיין קידה אינצרוולייחה. לה אינסיגורידאד דילוס
 קאנוינוס אירה נויי גראנדי אי איל צריגאנדאזי אזיאה
 טיינצלאר לוס סיאודאדינוס, לוס קואלוס נו טיניאן לה
 חוזאדיאה די אלונגארסין די לאס סיאודאדיס, סין איס-
 טאר ארנאדוס אי אקוואפאניאדוס די אונה פואירטי
 איסקורטה. אונה אקאלנטיה סי פרודוסיו נוינטריס
 אונוס קואנטוס אניוס, דיל 1830 אל 1850. פירו ציין
 פריסטו, לוס אינקוראזאנויינטוס די לה רואיאה דיספיר-
 טארון נואיציאס איספיראנאס אינטרי לאס נאסייונאל-
 זידאדיס צאלקאניקאס, אי איל נוצייונינטו פור לה אינ-
 דיפינדינסייה ריטומו קון נאס פורטאליזה, פור אונאיי-
 נארסי פוקו טיינפו דיקפואיס די לה דיספליגה אינ-
 פלאקטאדה אה לוס רוסוס אין 1856, קון לה איקספי-
 דיסיין די קרינטיאה, אי גראסיאס אה לה פוליטיקה די
 גוסטיסייה אי די ריפורנאס די אצדול-נאיגיד, קי אקור-
 דו לה איגואלידאד סיזיל אה טודוס לוס סודיטוס דיל
 אינפיריו. אה איל פודיר דיל סולטאן קידו אינפלאקי-
 סידו, סוצרי טודו אין לאס פרוצינסיאס ליגאס די לה
 קאפיטאלה. לה ריזיין די אוריסטיאה אירה אינטרי

לחם נאס חארצ'אדאס פור איסקטה סיטואקייאן אינדיסקיזה.
 צאנדאס אלצאניזאס, אה לחם קואלחאס סי הפיגאצ'אן
 נאל אזידוריס די טודו פילו, דיצ'אקטאצ'אן איל פאחיס.
 אייליאס פארקאריאן ליצריאניטי לוס קאזאליס אי ליצ'אנ-
 טאצ'אן פור סוס קואינטו טאקאס איליצ'אדאס, סין
 אינקונטראר איל ונימא אינטרונופייסו.

קאטיב'אמיינטום אי ריסגאטיים. — אין 1870, איס-
 טאס צאנדאס דיצינייראן נאס פיריקולוזאס. אונה קא-
 ראצ'אנה די גודייוס פואי ארריסקטאדה פור אונה די
 אייליאס אי דיסקפוז'אדה. סייטי די לוס ונירקאדיריס קי
 לה קונפוניאן פואיראן אטאדוס אי קאטיצ'אדוס. לוס
 צריגאנטיס איזייראן סאצ'יר קי אייליוס נו לוס אסולטא-
 ריאן קי קונטרה און פואירטי ריסגאטי. לה נוצ'ידאד
 אסארו וויי וואגו לה גודיריאה קאסטריוטא. אגונטאדו
 די אורז'ינסקה, איל קונסיליו קונאנאל אינציאו און אי-
 טרינויטידור אנדי לוס צאנדידוס אי, דיספואיס די לונ-
 גאס אי טירריצ'ליס פאסאדיאס, לוס קאטיצ'אדוס פואי-
 רון ויטידוס אין ליצירטאד, דיספואיס די אצ'יר פאגאדו
 אונה סומה וויי איליצ'אדה קי סי טומו אינפריסקטאדו
 די אלגונוס נוטאצ'ליס, דונדי וואגוס איראן נו-גודייוס
 קי סי אפיאדארון די לוס קאטיצ'אדוס.

דייס אכיוס נאס טאדרי, אונה אונטרה קארראצ'אנה
 קאסטריוטא, די לה קואלה אזיאה פארטי, אין ריספארטי
 די אלגונוס ונירקאדיריס גודייוס, איל «קאיינאקאס» די
 לה סיאודאד, פואי ארריסקטאדה פור אונה צאנדא צול-
 גארה. סי קייזו איסקטה צ'יס טאונזיין דיסצולסאדו וואגו
 דינירו פארה קי פואירה אסולטאדה. איל נוטאצ'לי אצרהס
 די נאייא איס קיטאדו אינטרי לוס קאטיצ'אדוס.

אל אינפייסיזו די לה פרינעה צ'ירה די 1886, און
 פואירטי גרופו די ונירקאדיריס סאליאה די קאסטריוטא

פארה רינדירקי אה לה פֿירייה די חרופיסטה, אין כח-
 ציגאנדו אין פרינערו סוֹצֶרי איז לאגו אין גראנדעס נא-
 חונאס. אונה צאנדה די לאדרונקס, ארנאדוס אקטה לוס
 דיינטיקס, סורפרינדיוו איסטוס נאלורוזוס אי דיטוֹצו אונה
 סיינטינה, גודיוס אי קריסטייאנוס ניליקאדוס, אי
 לוס לייצו אה לה נונטאנייה. סייטי גודיוס אי קואטרו
 קריסטייאנוס פֿואירון אין אולטימו דיטוֹצידוס, אי לוס
 אטרוס פֿואירון אינציאדוס אה קוס קאזאס, דיספואיס
 קי לוס אונפֿלארון די לינייה אי ליק דיירון אונה צואינה
 חאפֿטונה. לוס צאנדידוס ריקלאונארון און פֿואירטי ריק-
 גאטי, אי, פור טיררוריזאר לאס פֿאנלייאס, אינליוס
 דיגויארון דוס די לוס אפריזאדוס גודיוס. לה קאציקה
 דינה אונה ציקטינה, אקינייה די יעקב פרץ, איזו דיז
 גראן ראציו ר' יוסף פרץ, איסטונסיק אין פֿונסייון,
 פֿואי אינציאדה אל קוארטייר גודיוו אדינערו די און
 סאקו. ליה סיי אינטינדי לה טינור קי סיי איספאנדיוו
 אינערי טודה לה פופולאסייון. לה קונונידאד גודיאה דוֹצו
 צינדיר די אורזינסה לה נאס גראנדי פארטי די סוס
 אינוצליס פור סאטיספֿאזיר לאס איגזיזינסאס די לוס
 נאלאזידוריקס אי פור קאלצאר לוס קאטיצאדוס די סוס
 חונייאס.

לה אפאריסייון די לה חוליריה. — נייטריס טודו איז
 סיגלו די דייק אי נואיצי, לה פוֹצֶרי אי פיקינייה סיאודאד
 פֿואי אטאקאדה פור איפידיוניאס פֿריקואינטיק אי נא-
 טאדיראס. אה פארטיר דיז 1835, אלאדו די לה פֿיסטה,
 לה חולירה איזו טאנציין קו אפאריסייון, אי לוס דוס
 נאליק קי איספאנדין לה טיררור סוֹצֶרי לה טייררה
 און גונטו נוגאס ציזיס טירריצליס ראצאזיק. לה אינציאדה
 1865 פֿואי פארטיקולארנטי אינלויטאדה פור לה
 חולירה קי אריצאטו, אין אונוס קואנטוס דיאס, סינ-
 קואינעה ציקטינאס אין איז קוארטייר גודיוו.

קאפיטולו XIII

טיימפום קונטאמפוראניאום

אדמיניסטראסיון קומונאל. — לז קומונידאד גודיאה די קאסטוריאה אירא, אאינדה פוקוס אניוס אנטיס, אורגאניזאדה סוצרי איל וניקונו ווודיל קי אקיליה די לז וניטרופול וואקידוניאנה. לוס קוטאצליס או גזיריס, קווציינדו אז סוס קאציקירה איל גראן ראצינו, איסקו-ז'אן קייטי דיריזידוריס לייאנאדוס ומוניס או פרנקיס. איסקטי קיסקיס פואי טרוקאדו אולטימאניטי, אז לז איניטאסיון די לזס גראנדיס קומונידאדיס די טורקיאה. אקטואלמאניטי, לוס ונינוצרוס די לז קומונידאד איסקו-ז'אן, פור טריס אניוס, אונה אסאנצליאה די צינטי אי אונו די ליגאדוס קי, אז סוס טורנו, דיזיניאן קייטי די אינטרי איליוס פור פורמאר איל קונסיליו אדמיניס-טראטיצו קי סי אוקופה די לוס איגוס די קאדה דיאה. לזס אינסטיטוסיוניס לזס וואס אינופורטאנטיס אינ-טרינידאס פור לז קומונידאד סון: איל עוזר דלים קי אליודה אז לוס וניסקטירוזוס; לז קופת יתומים ואל-מנות קי קוסטייני לוס גואירפאנוס אי לזס צינדאס, אי, אינפין, לז חברה לויז או חברה קדישא קי סי אוקופה

די רינדיר לאס אולטעמאס אונזריס אה לוס וואוירטוס.
 קונו אין טודאס לאס אגלוניראסיוניס גודיאס די לה
 דיאספורא, לה חברה קדישא די קאסטוריאה אים לה
 אוצרה קי גוזה די לה וואס גראנדי סימפאטיאה. איל
 ריסקפיקטו פור לוס וואוירטוס אים אונה די לאס פרינ-
 סיפאליס קואלידאדיס די פואיצלו גודיו. אים אונה
 אוצליגאסיון סאקרא, פארה עודו גודיו, די צילאר אל
 אינטערראנעיוניס די סוס קורריליזיונאריוס, אי ניגונו
 טייני איל דירטו די אוקופארסי די סוס איגוס, טאנ-
 טו קי און פראטיקאנטי די לה ליי די ונשה איספירה
 סיר אינטערראדו. אונה הסכונה, דאטאדה די 1826,
 אוצליגה אה לוס קאסטוריאליס די דאר סוס קונקורסו
 אה לוס ונימזרוס די לה סאנטה חזרה.

גראסיאס אה לוס דונוס די סוס איזוס, לה קונו-
 נידאד סי פואידי אלחצאר די אונה גראנדי אינדיפינ-
 דינסייה פיאנאסארייה. אילייה נו אוצליגה אה סוס
 יחידים אה פאגאר ניגונה טאקסה כי ניגונה גאזיללה.
 לוס ריצנידוס די לה פורטונה קונוואלה, פרוציניידו
 די «ירוסות» אי די דונאסיוניס פרינסייראס צינידאס
 די קאסטוריאליס איסעאלזידיוס אל איקטראניירו,
 אצאקטיסין אה עודוס לוס וניסקטיריס די לאס אינס-
 טיטוסיוניס אידוקאטיצאס, קולטוראליס אי די קארי-
 דאד. אים און איסימפלו, פואידי סיר אוניקו אין איל
 מונדו, די אונה קומונידאד קי נו אינפוני אה סוס פיי-
 איליס ניגונה קארגה פיאקאלה דיריקטה או אינדיריקטה.

דימוגראפיה. - אקטואלמעי, סוצרי אונה פוצלא-
 סיון די 10,308 אלמאס, סיון אי סיסינטה פאנויליאס,
 סיאה סירקה נוציסינטאס אלמאס, פורמאן לה אגלוני-
 ראסיון גודיאה. קואנדו טוצו לוגאר איל ערוקידו די
 פוצלאסיוניס, לוס טורקוס, אל נומירו די 2.500 אלמאס,

סי איסקטאזליסיירון אין טורקיא, אי פֿואירון ריחינ-
פלאסאדוק פֿור ריפֿוֿזייאדוק די קונפֿיסיין אורטודוקסה.
לוקי אזי סוֿצרי טודו לה פרוספירידאד די לה רי-
זיין איס לה אינדוסטריאה די לאס סאנארראס. נאס די
דוס נייל לאצוראדוריק גאנאן קוס צידה די איסטי טרא-
צאָו. איזייוס פריפאראן אדויראצלינינטי לה ראפוזא,
איז לוֿצו, איז לונקו אי אונראס ציסקטיאס די אלטו
פינו קי אציטאן אין לאס סאראס די פאאיס. נה לוקי
אזי לה גראנדי איסקייאלידאד די איסטוס ארטיזאנוס
איס סוס קאפאסידאד אה אולדוריאר לאס רונידוראס
אי לה פידאסיריאה די לאס סאנארראס פארה אזיר
לארגאס צאנדאס, סין קי סי רינארקי איז אָגוסטא-
ניינטו די לוס פידאסיקוס. איזייוס גירקאן אין לוס
נאס גראנדיס סינטרוס צאלאס אינטיראס די קורטא-
דוראס אי די פידאסיקוס, קון לוס קואלוס איזייוס פֿא-
צריקאן פייקאס די אונה אונידאד רינארקאצלי, קי אי-
זייוס איסקפידין די נואיצו אין לאס פלאסאס נונדייא-
לאס. לה סיאודאדיקה אינטירה, אי נואָגא קאזאליס די
דירידור, סי קונקאקראן אה איסטי טראצאָו קי די-
נאנדה נואָה פאסינסייה.

אופייסייוס אי אוקופאסייונים. — נו איגזיסקטי אין איז
נונדו סאנאררירוס נאס קאפאגיס די לוס קאסטורייא-
ליס. איס פֿור איסטו קי איזייוס פֿונדארו קולוניאס
אקטיצאס אי ריקאס אין טודוס לוס סינטרוס די סא-
נארראס, טאנטו אין איצרופה קונו אין אגיריקה. סירקה
סינקו נייל סאנאררירוס אוריזינאריוס די קאסטוריא
גאנאן לארגאנינטי סוס צידה אל אזינו. לה נאס פֿארטי
די איזייוס סי טופאן קונסינטראדוק אין נואיצה-יורקה,
אנדי איזייוס סון איסטיונאדוק פֿור סוס לאצורו קונ-
סינסייוזו אי איז קויידו קי איזייוס נייטין אין סוס ארטי
טראדיסייונאל.

אין ריסקפארטי דינה קאמאריריאה, קי קונסטעיטוהי
 סו גראנדי אי פרינסקיפאלה ריקיזה, קאסטוריאה טייני
 טאונזיין אונטראס ריסקורסאס קי אילייה סאהה דיז עיר-
 רינו. לוס קאסטוריאוטוס קי אוקופאן די לה פריפאר-
 סייזן דיז קייריסקטי, די לה לינייה אי דיז קארצון. אי-
 לייז קי אוקופאן טאונזיין די לה פיסקה, די לה אי-
 דוסטריאה די טאפיטיס, אי טסיטרה.
 קאסטוריאה איס, אאינדה אויי, און סינטרו אינו-
 פורטאנטי די אקטיציידאד איקונומיקה, אי קוס אציטאב-
 טיס טיינין אטאדירוס איסקטריגוס קון עוואס לאס גראב-
 דיס סיאוואדיס דיז נונדו.

דיביזיוז די לאב'ורו. - לוס גודייז קי דיירון אל
 קונוירסיו אי לה לוס טראצ'אזוס וואואליס. איליזוס
 אוקופאן און ראנגו וויי אונראצ'לי אין לה פלאסה אי
 סון רינוואדוס פור קוס אונקטיידאד. פאטרוניס די לה
 וואס גראנדי פארטי דיז ניגוסיו, איליזוס פואידין פא-
 גארסין איז לוכו די אולגאר דוס דיאס די לה סינאנה,
 איז סבת אי איז אלחאד, פור סאטיספ'אזיר, אין וויזנו
 טיינפו, לה לאס איגזיזינסיאס די קוס ריזיזיון אי לה
 לאס פריסקריפסיוניס ליגאליס דיז פאליס.

און גראנדי נונירו די פאדריס די פ'אנויליה סון
 וואליג'יס. איליזוס פארקורין עודה לה ריזיון, צ'אן די
 קאזאל אין קאזאל, קארגאדוק די און צוגו קונטינינדו
 ארטיקולוס וואנופ'אקטוראדוס, צוניטיריאה אי ווירסיריאה.
 איליזוס אינטראן אין קאדה קאזה פארה אופ'ריר קוס
 ווירקאנסיאס. קוס אריצו איס איספיראדו פור לוס קא-
 זאלינוס קי לוס קונוסין אי טיינין קונפ'אינסה אין אי-
 לייז. דיסדי סיגלוס, איסטי ג'ינירו די איגו קונסטעי-
 טואי אונה איקסקלוזיציידאד פארה לוס גודייז די קאס-
 טוריאה. לה וואס פארטי די לוס אונזולאנטיס סאלין די

קום קאזאס אל אינפיקיזו די לה סינאנה, פור נו אי-
טראר קי ציירניס לה טאדרי, פארה פואידיר ריקפיקטאר
איל דיאה סאנטו די סצת.

אין נווגוס קאזאליס די אל אינטייריור, קונוו אה קאי-
יאנאר, ציניסקטרה, חרופישטה, סי אינפירוציזאציה און
לוגאר די אוראסייון, פור איל איניסקטיר די איסטוס אונ-
זולאנטיס, אין טראיאנדו און ספר תורה די קאסטוריה.
אין אלגונאס איפוקאס די אל איניו, קואנדו סי אלגונטא-
צאן נווגוס גודייוס, אה לה אוקאזייון די לה אינטראדה
די לה ריקולטה או די לה אציירטורה די אונה פירייה,
אין אלגון קאזאל, סי אזיאה טראאיר און טוחט די לה
סיאודאד. נו אירה ראר, איסטונסיס, די ציר לוס אונ-
זולאנטיס טורנאר אה קום קאזאס סולאנינטי אל אסיר-
קו די להס גראנדיס פייסקטאס, דיספואיס די לונגוס וני-
זיס די אצסינסייה.

איי אה רינארקאר קי, קון איל טיינפו, לוס נורא-
דוריס די קאסטוריה סי דיספארטייון לוס דיצירקוס
ראנוס די אקטיציאדאד. לוס טורקוס איראן אינפייגאדוס
די לה אדוניסקטראסייון, פיסקאדוריס, צארקירוס א-
האנאליס. לוס אורטודוקוס איראן קולטיציאדוריס אי
סוצרי טודו סאנאררירוס. לוס גודייוס איראן ארטיזא-
נוס, ניגוסיינטיס, צאקאליס אי אונזולאנטיס. ניגונה
אוסטיליאדאד אינטרי לוס ונינצרוס די להס טריס קונ-
פייסייוניס. לה פאס אי לה ארווניאה ריינאצאן אינטרי
אילייוס. קואנדו סי סיליצראציה אלגונה פייסטה די לוס
טריס אילינינטוס, טודוס לוס אציענטיס, סין דיסטינ-
סייון, פראטיירניזאצאן אינטרי אילייוס. לה סיאודאד טו-
נאציה און איירי די אליגריאה קואנדו סי פייסקטאציה אי
נאליז או לה פאסקאלייה אורטודוקסה, איל צאיראס
טורקו או איל סכות גודייו.

ראפורטום אינטרי גריגום אי ג'ודייוס. — נו אצ'יאה קאז'י נונקה אינקסידינטיס אינטרי גריגוס אי ג'ודייוס. סי, פור אזארדו, נאסיאה אלגון נאל אינטיזו אינטרי לוס דוס אינמינטוס, די לאס דוס פארטיס סי אפריקוראצ'אן אה אזירלו דיספארטיסיר קון און פוקו די צואינה צילונטאל אי די קלארו אינטינדינטינעו. קונטאן קי, אין 1878, אונה קריאטוריקה קריסטיאנה אצ'יאה דיספארטידו קירקה פסח. און דיסגראסיאלו אנצולאנטי ג'ודיו, קי עודוס קונסיאן פור און דיזיקליצראדו, דיסו אין רי-אינדו, אה און גרופו די קאלאלינוס: איס נוזטרוס קי לו עומינוס פארה לה ננה.

איסטאס פאלאצ'ראס די און לוקו פואירון עונאדאס אין סירייה קונסידיראסיון. לאס אאוטורידאדיס סי אפריקוראדון די אריקטאר איסטי אונצרי אי אונטרוס ג'ודייוס אפירראדוס אל אזארדו. ננה לה קריאטורה פי-דרידה פואי עופאדה סאנה אי סאלצ'ה דיספואיס די אונאס קואנטאס אוראס. לוס אפריזאדוס פואירון אסול-נאדוס אל פונטו. אה איסטה אוקאזיון, איז פודיר סינטראל איזו טיניר אה לאס אאוטורידאדיס לוקאלים קופייה דיז פירנאן אינפיריאל, פרוקלאנאדו אין 1840 פור אצדול נייג'יד, אה לה דינאדה די סיר נסה נונ-טיפ'יורי, אה לה סיגואיטה די גראצ'יס אקואסיוניס די «עלילת הדס» אין דאנאס אי אין רודיס. דיסדי איסטונסיס, נינגונה קאלונאיה די איסטי ג'ינירו נו סי פרודוקטיו נאס אין קאסטוריה.

צירסו לה ניקמה איפוקה, און טריסטי אקסידינטי אינלויטו לה קומונידאל. דוס נירקאדיר'ס ג'ודייוס סי רינדיאן קון צארקו אל נונאסטירייו די נאצ'ריאטיס, סירקה די קאסטוריה. און גאפקיניקו גריגו, ציין איס-קונדידו סוצרי לה אוריה, רוזו סוצרי לוס צ'יאזאדוריס אונה לוצ'ייה די פיידראס, לוס קואלוס, קריאינדוסין

אנטאקאדוקס אי וניכאלזאדוקס פור דיסקונוסידוקס, ס' וואלני-
 ארון אי איזירון פידריר אה לה זארכה סו איקיליצרו.
 קואטרו גודיוס ס' אפוגארון, אי איס קון גראנד' פינה
 קי לוק אונטרוס פודירון סאלצאר.

איסטוס סון דארוס פאטוס קי כון פודירון אינגרי-
 סאר לאס רילאקסיוניס אינטרי ציזינוס אי קונסיאודא-
 דינוס ציצינדו אין פירפיקטה ארנוניאה דיסדי סיגלוס.
 לאס פאנויליאס די לוק דוס איזינוסטוס ס' קונסיאון,
 ס' פריקוואינטאצאון, וניסקאצאון סוס אליגריאס אי סוס
 פינאס אי אינטריטיניאון ראפורטוס וויי קורדייאליס אי
 פראטירניליס. אגוסטינוס קי, אקטואלמאנטי, דוס קונ-
 סיזירוס גודיוס ס' עופאון אל קונסיזיו ווניסיפאל די
 קאקטוריאה.

לה פאמילייה די מאיו אל איסטראניירו. - וואגוס
 קאקטוריאליס גודיוס ס' פיקסארון אין טודוס לוק
 פאליזיס די לה איצרופה, די לה אוניריקה אי אין פא-
 ליסטונה. סיירטוס די איזיוס ס' ארריסינטארון אין
 סירציאה, אין ציינה, אין צוקארסקטה אי אין פאריס,
 סין קונטאר אקיליוס קי ס' אינסטאלארון אין דיצירסאס
 לוקאלידאדיס די גריסייה, אי פארטיקולארמאנטי אין
 תיסאלוניקי. סיירטאס פאנויליאס קאקטוריאליס, אי-
 וניגראדאס אל איסטראניירו דיסדי וואגאס גיניראסיוניס,
 גוזאון די אונה אלטה סיטואקסיון סוסייאל. סיטינוס, אה
 טיטולו די אינוסטראקסיון, אונה די לאס ראנאס די
 ליכאזי די לוק « די וואיו », דונדי כוזוטרוס צימוס אל
 צייזו יעקב ונסה די וואיו, קי אציאה סידו גראון רא-
 צינו אין סו סיאודאד נאטאל, אצאנדונאר קאקטוריאה,
 אל טיינופו די אלי פאטה, קון סו כוואירוזא פאנוילייה :
 איזוס אי נייטיס. איסטרי ציניראצלי ראצינו, קי ווריו
 אין ציינה אה אונה אידאד וויי אצאנסאדה, אל 4 גו-

בי"ו 1811, איג'ו רחמיזיק אל א'ינו, אי קוס דיסינדיינ-
 טיק סון נונירוזוס אין אלוסקריאה, אין יוגוסלאביאה
 אי אין רוננאניאה. קי פואידי סיגואיר דיסינטינטינטי,
 פור איסינפלו, אונה דילאס פרינסיפאלאס ראוואס די
 סו ארצול זיניאלו'יקו אקטה נוואיקטרוס טיינפוס. אונ-
 די קוס איזוס, ונחאס, קי פואי אקסינאלו אין זולגא-
 ריאה אל 8 אצריז 1805, טו'ו קיס איזוס, דונדי אל-
 גונוס פונדארון פאניליאס אין אלוסקריאה, אין זול-
 גאריאה אי אין רוננאניאה. סו איזו ג'יקו, יעקב, דיג'ו
 גאלאנו, נאסייו אין קאקטוריה אין 1790 אי זי'יו
 און סיירטו טיינפו קון קוס אירונאנוס אי סו ונאדרי
 אין זיינה. דיספואיס, אין 1817, און לוניקס, קי א'יס
 איגזאקטאנינטי איז 19 ונאיו, איז זינו אין קראיו-
 ז'ה, קונו איז טו'ו איז קויידאלו די נוטאלו קון סו
 פרופייה ונאנו אין לה פ'וזה די און זיי'ו לי'רו, אירי-
 דאלו די קוס אצוילוס. אין סו נו'א'י'ה ונוראה, איז
 פונדה אונה קאזה די קונירסייו, קי ז'ה פרוספיראלו
 אי קי פירפיואה אקטה נוואיקטרוס דיאס, אי דונדי
 איז גואדעה לה דיריקסייון פ'ין סו ונאירטי, סור'ינידה
 פרינאטוראנינטי אל 6 יאלוארייו 1843. סו'רי סו טונו-
 ז'ה קי ונילדה איז איפיטאל'יו סיגואינטי :

נפטר והלך לבית עולמו
 הגביר ועניו המנוח כבוד
 יעקב מנחם די מאיו מנוחתו עדן
 יום חמשי לחדש שבט
 משנת חמשת אלפים ושש מאות
 ושלשה ליצירה פה קראיובה
 תנצבה

טראדוקסייון : « ונורייו אי פארטייו פור איז אונטרו
 ונודו איז נוטאל'לי אי ונדיקטו איז דיפונטו אי אונ-

ארכיון זיניאלון יצחק די לה פיאמילייה די מאייר

אוריזיניארייה די קאסמורדיאה

שמואל מאייר

פרימו קונוקידו די לינקטי נונצרי
פוליקה אין איטאליה צירסן 1480

?

משה די מאייר I

נאסיין 1580, מוריין 1657 אין קאסמורדיאה

שמעיה די מאייר

מוריין 1676

משה די מאייר II

דיין אין מונאקטי אין 1687

יצחק די מאייר

שר ושפסר מוריין 1755

יוסף

משה

גיליבייצחק

מוריין אין טיקלוניקי אין 1797

שמעיה די מאייר II
מוריין צירסן 1766

משה די מאייר III
מוריין צירסן 1779

יעקב די מאייר

דיין אין 1757

מוריין אין ציינה 1811

מנחם

מוריין 1815

יעקב-גאלאנו

נאסיין 1790 אין קאסמורדיאה

מוריין 1843 אין קראיווצה

משה

נאסיין 1827 אין לה צאליק (מאלני)

מנחם-מאקס

נאסיין 1867 אין קראיווצה

מארסיל-משה

נאסיין 1900 אין קראיווצה

איניס-אסתר

נאסיין 1929 אין זלדין

רחדו יעקב ונחם די ונחיו. קי סו חלנה ריפוזי אין חיל פארחדיו. אל סינקו דיל וויס די סצט דיל חניו 5603 זה לה קריאקיון דיל וונדו, חקי אין קראיוצה, קי סו חלנה ריפוזי אין פאס.

יעקב גאלחנו חיס חיל חולטיונו די חיסטה רחנה קי טוֹצו נאסידו אין קאסטוריה. חיל חירה חון גראנדי ציחאדור. אין חיל קורסו די חונו די סוס ציחאזיס, אין 1827, חיל קי טופו אין לה צחליטה, אין לה חילזה די ואלטה, קון סו ווֹזיר צוחינה קי פארייו חליי סו חיוֹ ונסה. חיסטי חזחדו פירנטייו חה סוס דיסינדיינטיס חה חדופטאר לה נאסייונאלידאד אינגליזה, קי חיליוס קונסירצאן חאינדה חויי.

לה כינפאטיקה פֿיגורה די חיסטי חזרחאדור די חיוס קי חיונפוני חה לה חנאנסקיון די לוס חוניגוס די נו פאסאדו. חיל חירה חון פֿיחיל די לה פֿירייה חנואלה די לחייפסיג. חיסטו נו חירה פֿאסיז אין חון טיינפוו חנדי נו חיוזיסקטיאן כי קאנינוס די פֿיירו כי צאפוריס חי קי קאליחה ציחאזאר קון קאררוסה, פור וונטיס חי צחלייס, חסטה חורסאצה, פורטו סוצרי חיל דאנוציו, די חנדי קי חיונצארכאצה קון נאציזיקה פֿין ציינה. חל ריטורנו די חונו די חיסטוס ציחאזיס, יעקב גאלחנו קי חיספֿריחו. חונה פונטאדה נו לייצו פריסטו חה לה טוונ-צה. קונטאן קי, חה סו קאנה די וואירטי, חיל קייזו ציר סו יירנו, לחאזאר פֿירנו, פור קונוניקארלי סוס חול-טינוס דיזיחוס טוקאנטי סוס חיוס ונאסקיוס, קי חיראן חיסטונסיס וויי גוֹצֿיניס. סו יירנו חיסטאצה חיסטונסיס חצסינטי. חיל פוצרי חונצרי נוֹגֿאצה דיזיסקפיראדאנטי קונטרה לה וואירטי, דיטיניחה סו חולטיונו ריפלו, חי, חיספירחדו סו חריצו, חיל סופֿריחה חינורנטיניטי. פור חקורטאר סו ווארטייריו, כוס סירקאנוס לי פריזינטא-רון לוס ציסקידוס די לחאזאר פֿירנו, אין דיזינדו : לה,

לייה צ'ינו. איז פוֹצ'רי אגוניזאנטי אפאלפו לוס צ'יקטי-
 דוס, נורמוריאו אונוס קואנטוס ציירצ'וס. דיספואיס,
 סאטיספ'יג'ו אי אפאלאגאדו, קריאינדו אצ'יר אקוואפלידו
 סו אולטימו דו צ'יר די פארדי, איז רינדיו סו אולטימו
 סוספירו. יעקב גאלאנו אירא און אונצרי אקלאראדו,
 אינירצ'יקו אי די צ'ין אזיר. איז לייצ'ו, ניינטריס טודה
 קו איגזיסטינסייה, אונה צ'ידה די פרינסיפי; סו קאזה,
 אנדי נוסוס צ'יקטידוס קון נוג'ו חין אזיאן איז סירצ'י-
 סיו, אירא לארגאמנינטי אצ'ירטה, נו טאן סולאמנינטי
 אה טודה לה אלטה סוקיידאד, נה טאנצ'ין אה טודוס
 לוס ניינסיטירוזוס דיז פאליס, סין אפארטאדיז'ו די רי-
 לייז'יון, קי טופאצ'אן אנדי איז איידו אי אפוייו חין טודה
 סירקונסטאנסייה.

סו איז'ו נסה, דו צ'ו, אאינדה ג'וצ'ין, סוקסידארלו
 חין סוס איג'וס, ג'ונטו סו אירמאנו סלמה. איז נוריו
 אה קראיוצ'ה חין 1906. איז ליה סי אצ'יאה ריטי-
 ראדו די לוס איג'וס, אנטיק אונה צ'ינטינה די אניוס.
 חין 1890, סוס איז'וס צ'ינימן-מירקוס אי ננחס-מאקס,
 ריטונאנדו לאס טראדיסיוניס פאטירניליס, ריקונסטי-
 טואירון לה צ'יז'ה פ'ירונה קואירסיאלה. מאקס די נאיו
 סי דיסטינגואו אה לה קאצ'יסירה די לה קוואנידאד ג'ו-
 דיאה די קראיוצ'ה, אנדי איז אירא נויי אמאדו אי
 איסטימאדו. ניינטריס לונגו טיינפו, איז פ'ואי איז צ'יס-
 פריזינטי אי איז ראש הקהל. קואנדו נוריו, לה צ'יז'ה
 פ'ירונה פ'אמיליאלה דיספאריסיו, דיספואיס די אונה
 איגזיסטינסייה צ'ינטינטי אי קונטינואה די סין אי
 סיס אניוס. דיסדי איז 1928, סו איז'ו נארסיז (נסה),
 נאסידו חין קראיוצ'ה חין 1900, אי קאזאדו חין 1926
 קון נאטינלי, איז'ה די סלונה נאיר די רוסג'וק, סי איס-
 טאצ'ליסיו חין צוקאריסטה אנדי איז סי אוקופה, קון
 סו איספ'ואיגרו אי סוס קוניאדוס, די איג'וס צ'אנקא-

רייווק, אין לזה צאנקה ס. וואייר הי איזוס. ווארסיז די וואייו איס און וואיסנאט די גראנדי סאציר, וויי קו-ווסידו אין איז וואנדו די לזה אירודיקסיון. איז איס ווינו-צרו די לזה Royal Numismatic Society, די לונדורה אי די לזה Societatea Numismatica Romana, די צו-קארקטה. סו ריקה קוליקסיון די וואידאס אי די ווי-דאלייאס, קי קוואפרינדי אירנוואוס איספיקסיוניס די לזה ריפוצליקה רומאנה, איס אפריסיאדה פור לוס איספי-סייאליסטהס. אילייה איס אונה דיזאס וואס קוואפלידאס קי איגזיסטאן.

איז אולטימו דיסינדינטי די איסטי לינאזי איס לזה גאצינה איניס (אסתר), איזה די סיניור ווארסיז די וואייו. אילייה נאסייו אין צאדין (סירקה די ציינה) אין 1929. דיסדי עסה די וואייו, איז פרינו דיז וואצרי, אסטה לזה גאצינה איניס, דונדי וואטרוס ציניווס די אצלאר, אין פאסאנדו פור סוועיה, עסה II, סוועיה II, עסה III, יעקב, וואס, יעקב גאלאנו, עסה, וואס-וואקס אי ווארסיז, סי קונטאן דוגי גיניראסייוניס, איספאנ-דיינדוסין סוצרי אונה פיריודה די וואס די טריס סי-גלוס אי ווידייו.

אימיגראסיון אין אמיריקה. — נו איס לזה צייזה איצ-רופה סולאוינטי קי טראצו לוס גודייוס די קאסטוריה. איז וואיצו וואנדו טאנציין ריסיציוו און צואין וואירו די אימיגראנטיס קאסטריאוטוס, דיסדי איז אינפיקסיוו די איסטי סיגלו. אונדו דיזוס פרינוס קי סי רינדיירון אין וואיצה-יורקה איס איז אסאטרי ילחק יעקב כהן, קי סאלייו די סו סיאוואד נאטאל אין 1902. פוקוס פואירון לוס גודייוס קי, אל אינפיקסיוו, סיגי-רון איז איסוואפלו דיז אסאטרי קאסטורייאלי. אין אקיל טיינופו, קואלונקי פארטינסייה אירה קונסידיראדה קוואו

און גראנדי וואלדור. אקיל קי קי קינייחה די קורח'זי פארה אינטריפרינדיר און צ'יא'זי זיסאנו אי קי פארטיחה קין אידיחה די טורנאר, אירה זייראדו פור קוס קיר-קאנוס קונוו סי איל סי אינקאוינאצ'ה צ'ירקו זה וואירטי.

אביניר די ז'ה סיאודאד. — קאקטוריה אים אונה סיאודאד די גראנדי אציניר. גראסיאס, די אונה פארטי, אה זה אינדוסקטריחה די זה קאנאריריחה אנדי אילייה קידה קין קונקירינסיייה, אי, די זה אוערה, אה זה ריקיזה די ז' דירר'דור. אילייה פואידי טאונזיין איספיראר וואג'ו די ז'ה אירנוזורה די קו סיטואסיון נאטוראל, איל דיחה קי קי דיסידיראן אה אטיראר קוצרי קוס קואיס-טאס, קוס צ'אלייס אי קו זאגו, טאנטו פינטוריקקוס, זה אטאנסיון די זאס אורגאניזאסיוניס די צ'יא'זי. זה סיאודאד, קי סי אינסאסה קון ראזון די קוס וואג'אס אינסקטיטיוניס — וויטרופול, פוליקסיחה, טריזונאל די פריונה אינסקטאנסיייה, ז'אנאסיון, קונסירצ'טורייז די ווא-זיקה, אינסקפיקסיון איסקולאר, אי טסיטרה — קונס-טיטואי, אין וויסנוו טיינופו, און צ'ירדאדירו וואסיחו זי-זאנטינו, קון קוס סיטינטה אי דוס איגליסיאס, ג'יקאס אי גראנדיס, דונדי אלגונאס קונטאן וואס די ווי ז'ה אילייוס די איגזיסטינסיייה.

קאדה דיחה, און וואי'צו אפ'ירמוזיגואניינטו ווארקה און פאסו אדילאנטרי אין ז'ה די ז' פרוגריסו די ז'ה סיאודאד. דיסידי 1928, אונה זואינה קאנאלזאסיון דיסעריוואי אונה אגואה פריסקה אי סאלודזה פ'ין ז'ה וואס אונזילדי קאזה. לוס גאסטיס די אינסקטאלאסיון פואירון פאגאדוס פור לוס קאקטוריאטוס די וואי'צ'ה-יורקה, די זונדרה, די פאריס, די זאייפסיג, די זי-סאלוניקי, אנסקי קי פור לוס ווארדוריק אילייוס וויסנווס. זאס זאראס אפ'ידיסידאס די ז' דירר'דור פואירון אסי-

סיקאדאס, נואיז'וס קוארטייריס קי אלסאן סוצרי נה
אוריאה דיל לאגו. לאס קאלייס פואירון אלינייאדאס הי
זיין אפיידריאדאס. נה סיאודאד קי טראספארמה הי קי
נוודירניזה, סין פיידריי פור איסטו סו אטראקטיז'ו נא-
טוראל הי אינקוואפארעצ'לי.

ג'יסטום אלאב'אב'לים. - לוס ג'ודייוס די קאסטוריאה
טיינין דילאנטרי די אליייוס איסינופלוס אדוניראצ'ליס די
פרוגריסו הי די לאצ'ורו. לוס קאסטריאוטוס די קונפ'י-
סייון אורטודוקסה, דונדי נווג'וס זיציירון אין לאס נאס
גראנדיס סיאודאדיס דיל נוונדו, אגונטאן, אה סוס צ'יר-
טודיס די קורטיז'אה הי די אנוור פור איל איסטודייו,
נאטוראליס אה נה ראסה אליינה, קואלידאדיס די איני-
סייאטיצה הי די אינירז'יה, גאנאדאס סירקה די לוס
פואיצ'לוס ג'וצ'יניס הי רינוצ'אדוס די נה איצ'רופה הי די
נה אוניריקה. אליייוס אופ'רין איגואלעניטי און נאראצ'י-
אוזו איסינופלו די סולידארידאד הי די טיירנו אטאניינו
פור איל לוגאר קי לוס צ'ידו נאסיר. אין עודו נוודו די
לוגאר דיל נוונדו, אנדי זיציין קאסטוריאליס, איגזיסטין
אורגאניזאסייוניס טוצ'יינדו פור צוטו די נאטעיניר נה
זואינה פ'אנה די נה אינדוסטריאה די לאס סאנארראס
די סוס לוגאר, הי טאנציין, קונוו לו אזי טאנעו זואינו
איל חסד ואמת די נואיצה - יורקה, די אלייודאר לאס
אוצ'ראס פ'ילאנטרופיקאס די סוס סיאודאד - נאדרי.

קונקל'וזייון. - פוקאס קונונידאדיס ג'ודיאס אין איל
נוונדו קי פואידין צ'אנטאר די טאנעאס אירנוואס פיר-
ספיקטיצ'אס די אציניר קי אקילייה די נה ריז'ייון די או-
ריסט'יה. אקטיצ'וס, איקונומיאזוס, אונ'יסטוס, אונ'יגוס
די נה אינסטרוקסייון הי דיל פרוגריסו, לוס קאסטרי-
אוטוס ג'ודייוס, קי קונטינואל אה זיצייר אין סוס לוגאר

נאטאל, גאנאן סוס צידה אונוריציאליאנטי. ציין ציסטוס
 דיסוס קונסיאודאדינוס אורטודוקסוס, ציציינדו אין לה
 פאס אי אין איל ריפוזו, אילייוס איניוראן לאס אנאר-
 גוראס דיל גלות אי לה עריסקיזה די לאס אוקטיילידה-
 דיס סיסטיונאטיקאס. אקילייוס קי, אין דיצירסאס איפו-
 קאס, קי פיקסארוו אין לאס נואיצאס טייראס די לה
 אוניריקה, נאלגראדו לה דוריזה די לה צידה, פארצינין
 נו טאן סולאמינטי אה קוצריר לוס גאסטיס די קאהה
 דיאה נה עאנציין אה ריאלזאר איקונומיאס, גראסיאס
 אה סוס איספריטו די אורדין אי אה סוס ארוס די
 פריציזיון. אילייוס נואנטיינין ציצו אין סוס קוראסון
 איז קולטו די סוס גיקה פאטריאה אי נו סי אולצידאן
 די לאס פאנלייאס קי קונטינואן סוס קאלונה איגזיס-
 טינסייה אל דיררידור די סוס קהיכה. אנסי לה פיקינייה
 קונוכידאד די קאסטוריאה סי אפוייה אי סוצרי אילייה
 ניקונה אי סוצרי סוס איזוס קי ציצין אל אזינו. אילייה
 איסטה אררודיאה די לה קירינסייה די לוס קי ריסטאן
 אי די אקילייוס קי פארטיירוו, אי קי סאצין דאר און
 דיסמינטידו איקלאטאנטי אל ריפראן קי דיזי: לונגי די
 ציסטה, לונגי די קוראסון. קאסטוריאה איסטה קיינפרי
 קירקה דיל קוראסון די סוס איזוס אלונגאדוס.
 אי איס אונה גראנדי אונור פור איל גודאסיסנו
 ספרדיטו די קונטאר אין סוס ראנגוס אונה טאלה קו-
 נוכידאד קי קיטו די סוס אינטראנייאס לוס שאקו אי
 לוס בוקו מאיו.

טאבלו די לוס האפיטולוס

5	פאזינה	אינטרודוקסיון	«
8	«	קאפיטולו פרימו : « לאס אוריזיניס »	«
11	«	II : אינצרווליוס אי קופריאינסאס (דיז סיגלו 11 אל סיגלו 14)	«
16	«	III : פרינה איפוקה טורקה . (1385-1492)	«
24	«	IV : אינאגראסיון די ספרדים (16° סיגלו)	«
32	«	V : סיטואסיון איקונומיקה (16° סיגלו)	«
39	«	VI : רהצינוס אי דיריזדוריק (17° סיגלו)	«
48	«	VII : טיינפוס טרוציוס . (17° סיגלו, סיגואיטה)	«
63	«	VIII : קלארידאד אי איסקורידאד (18° סיגלו)	«
73	«	IX : טיינפוס איסקורוס (18° סיגלו, סיגואיטה)	«
92	«	X : פיריודה די דיסקאדינקייה (18° סיגלו, סיגואיטה)	«
102	«	XI : אוזוס אי קוסטומצריס .	«
115	«	XII : רינאסינקייה (19° סיגלו)	«
127	«	XIII : טיינפוס קונטאפוראניאוס	«

פ'ין

CONTENIDO

INTRODUCCION 1

I. EL MUNDO DE LOS MAYAS 15

II. EL MUNDO DE LOS AZTECAS 35

III. EL MUNDO DE LOS INCAS 55

IV. EL MUNDO DE LOS MAYAS EN EL SIGLO XVI 75

V. EL MUNDO DE LOS AZTECAS EN EL SIGLO XVI 95

VI. EL MUNDO DE LOS INCAS EN EL SIGLO XVI 115

VII. EL MUNDO DE LOS MAYAS EN EL SIGLO XVII 135

VIII. EL MUNDO DE LOS AZTECAS EN EL SIGLO XVII 155

IX. EL MUNDO DE LOS INCAS EN EL SIGLO XVII 175

X. EL MUNDO DE LOS MAYAS EN EL SIGLO XVIII 195

XI. EL MUNDO DE LOS AZTECAS EN EL SIGLO XVIII 215

XII. EL MUNDO DE LOS INCAS EN EL SIGLO XVIII 235

XIII. EL MUNDO DE LOS MAYAS EN EL SIGLO XIX 255

XIV. EL MUNDO DE LOS AZTECAS EN EL SIGLO XIX 275

XV. EL MUNDO DE LOS INCAS EN EL SIGLO XIX 295

2010 Mi